

“UNOFFICIAL AMBASSADORS OF FAILED STATES, UNENDING WARS,
INTRACTABLE CONFLICTS”

EUROOPAN PAKOLAISKRIISI THE NEW YORK TIMES-LEHDEN UUTISOINNISSA,
2014-2016

Hanna Juhola
Pro gradu -tutkielma
Yleinen historia
Historian ja etnologian laitos
Jyväskylän yliopisto
13.5.2021

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Tiedekunta - Faculty Humanistis-yhteiskuntatieteellinen tiedekunta	Laitos - Department Historian ja etnologian laitos
Tekijä – Author Hanna Sofia Juhola	
Työn nimi – Title ”Unofficial Ambassadors of failed states, unending wars, intractable conflicts” – Euroopan pakolaiskriisi The New York Times lehden uutisoinnissa, 2014–2016.	
Oppiaine – Subject Yleinen historia	Työn laji – Level Pro gradu -tutkielma
Aika – Month and year 13.5. 2021	Sivumäärä – Number of Pages 110
<p>Tiivistelmä – Abstract</p> <p>Eurooppaan saapui vuonna 2015 poikkeuksellisen paljon siirtolaisia ja turvapaikanhakijoita. Tilanteeseen vaikutti erityisesti Lähi-Idän konfliktit, kuten Syyrian pitkittynyt sisällissota. Euroopan pakolaiskriisiksi nimetty tilanne koetteli Euroopan unionin yhtenäisyyttä ja vasta uusittua turvapaikkajärjestelmää, samalla kun tilanne herätti huolen kansallisesta turvallisuudesta Yhdysvalloissa.</p> <p>Tutkimuksessa käsitellen The New York Times sanomalehden uutisointia pakolaiskriisistä vuosien 2014–2016 aikana. Tarkastelen pakolaiskriisin uutisoinnin teemoja ja miten niistä kirjoitettiin, sekä Euroopan valtioiden, Yhdysvaltojen ja Euroopan unionin rooleja kriisissä. Lisäksi pyrin hahmottamaan, miten kriisistä uutisointi muuttui käsiteltyjen kolmen vuoden aikana. Alkuperäisaineistoni koostui 551 The New York Timesin printtiversiossa 1.1.2014–31.12.2016 välisenä aikana julkaistusta uutisista. Aineistolähtöistä sisällönanalyysiä sekä tulkitsevaa diskurssianalyysiä käyttäen olen selvittänyt aineistosta keskeisiä teemoja, jotka kuvaavat pakolaiskriisistä käytyä keskustelua, sekä millaisena kriisi nähtiin lehdessä.</p> <p>Uutisoinnissa esille nousivat erityisesti uutiset kriisiin reagoimisesta, sen ratkaisusta ja turvallisuudesta. Euroopasta kirjoitettiin riitaisena kriisin ratkaisijana, Yhdysvalloista puolestaan turvallisuudestaan huolestuneena sivustakatsojana. Maan velvollisuuksista ja vastuusta alettiin keskustelemaan vasta syyskuun 2015 jälkeen, kun kriisistä uutisointi saavutti huippunsa. Euroopassa Saksa sai roolin kriisin ratkaisijana ja Euroopan johtajana. Marraskuussa 2015 Pariisissa tehdyt terrori-iskut muuttivat keskustelun suuntaa turvallisuuskeskeisemmäksi, ja ratkaisujen löytämisestä tuli kiireisempää.</p> <p>The New York Times oli seurannut kriisin kehittymistä sen alusta vuonna 2014 sen akuuteimpaan vaiheeseen syksyllä 2015. Se oli osoittautunut Euroopan unionin yhtenäisyyttä repiväksi haasteeksi, joka jakoi mielipiteitä myös Yhdysvalloissa. Turvallisuushuolet vauhdittivat ratkaisujen etsimistä, mutta kriisin pitkittymisen myötä kiinnostus sitä kohtaan alkoi hiipumaan vuoden 2016 aikana, mikä näkyi julkaistujen uutisten määrässä. Ratkaisua Euroopan pahimpaan pakolaiskriisiin sitten toisen maailmansodan ei onnistuttu löytämään vuoden 2016 loppuun mennessä, eikä kriisin tarina siten saanut päätöstä tarkasteltujen kolmen vuoden aikana.</p>	
Asiasanat – Keywords pakolaisuus, Euroopan pakolaiskriisi, Yhdysvallat, the New York Times, lehdistöanalyysi, turvallisuus, pakolaiset, pakolaispolitiikka	
Säilytyspaikka – Depository Jyväskylän yliopisto	
Muita tietoja – Additional information	

Sisällys

1	JOHDANTO.....	1
1.1	Keskeiset termit.....	2
1.2	Alkuperäisaineisto.....	3
1.3	Tutkimuskysymykset ja rajaukset.....	5
1.4	Metodit.....	7
1.5	Aiempi tutkimus.....	11
2	PAKOLAISKRIISIN SYNTY JA PAKOLAISJÄRJESTELMÄT.....	16
2.1	Syyrian sisällissota pakolaiskriisin suurimpana selittäjänä	16
2.2	Pakolaisjärjestelmät ja niiden historia.....	18
2.2.1	Euroopan unioni	18
2.2.2	Yhdysvallat.....	21
3	TILASTOLLINEN KATSAUS UUTISISTA.....	23
4	MAIDEN ROOLI UUTISOINNISSA	29
4.1	Eurooppa	29
4.1.1	Eurooppa vai Euroopan unioni?	29
4.1.2	Saksa Euroopan johtajana	33
4.1.3	Muu Eurooppa sivuroolissa.....	38
4.2	Yhdysvallat – sivustakatsoja vai vastuunkantaja?	45
5	UUTISOINNIN KESKEISET TEEMAT.....	52
5.1	Euroopalainen ongelma – miten kriisin reagoitiin?	52
5.2	Kenelle kriisin ratkaisu kuului?	61
5.3	Terrorismi ja äärioikeisto turvallisuusuhkina	69
6	HISTORIAN KÄYTTÖ UUTISOINNISSA.....	84
6.1	Pahin pakolaiskriisi sitten toisen maailmansodan.....	84
6.2	Konfliktit vertauskuvina	91
7	PÄÄTÄNTÖ.....	97
	LÄHTEET.....	101
	LIITTEET	110

1 JOHDANTO

“(-) the number of people seeking asylum in Bulgaria jumped to around 9,000, from about 1,000 per year previously.

The fact that many of the returned asylum seekers are from Syria, making their way across Turkey toward the rest of Europe, draws attention to the growing refugee problem in Syria. “This is a European issue, not just a Bulgarian one,” Mr. MacIsaac said. “We are calling on the whole of Europe to share this challenge more equally.”¹

Kun The New York Times (NYT) uutisoi tammikuun 2014 alussa Bulgariaan muualta Euroopan unionista (EU) palautetuista 70 syyrialaisesta pakolaisesta, uutisen ytimessä olivat Yhdistyneiden kansakuntien (YK) pakolaisjärjestön UNHCR:n nuhteet palauttajavaltioille. Euroopan unioniin oli saapunut Eurostatin mukaan edellisenä vuonna noin 430 000 pakolaista, mikä oli noin 100 000 henkilöä enemmän, kuin 2010-luvun aiempina vuosina.² Syyrian sodan alusta oli lähes kolme vuotta, ja maasta pakolaiseksi lähteneiden määrä oli kasvanut vuoden 2013 aikana merkittävästi.³ UNHCR enteili nopeasti muuttuvaa pakolaistilannetta, kun sen edustaja kommentoi Bulgarian kasvaneen pakolaismäärän olevan haaste, josta koko Euroopan tulisi kantaa vastuuta.⁴

Merkkejä Eurooppaan saapuvien kasvavasta määrästä oli vuoden 2014 alussa jo ilmassa, mutta tilanne paheni nopeasti vuoden aikana. Syyrian kriisi kamppaili tuolloin sivutilasta muun muassa Ukrainan kriisin sekä Israelin ja Palestiinan suhteiden kiristymisen kanssa. Yhdysvaltojen ja Venäjän intressit törmäsivät toistuvasti Syyriassa, ja Ukrainan kriisi sekä sitä seuranneet pakotteet tulehduttivat suurvaltojen välejä entisestään. NYT:n uutinen toukokuulta 2014 kertoi, että YK:n turvallisuusneuvosto oli keskustellut Syyrian tilanteesta vuoden aikana 18 kertaa. Venäjän tukiessa Syyrian hallitusta, ja Yhdysvaltojen kapinallisia, neuvosto oli ajautunut pattitilanteeseen, jossa nämä keskustelut olivat käytännössä ainoa ele Syyrian humanitäärisen kriisin ratkaisemiseksi.⁵ Vuoden 2015 alkuun mennessä oli selvää, että Eurooppaan oli saapumassa täysin poikkeuksellisen suuri pakolaismäärä, ja pakolaiskriisi oli

¹ “Returning Of Refugees To Bulgaria Worries U.N.”, NYT, 4.1.2014.

² Ks. Taulukko 1, 17.

³ ks. Liite 1.

⁴ “Returning of Refugees To Bulgaria Worries U.N.”, NYT, 4.1.2014.

⁵ “In Dealings on Syria, Security Council Exposes Its Failings”, NYT, 9.5.2014.

maanosan mittakaavassa täysin poikkeuksellinen. UNHCR julkaisi kesäkuussa 2016 raportin, jonka mukaan ympäri maailman liikkeellä oli 65,3 miljoonaa pakolaista, mikä on eniten sitten toisen maailmansodan.⁶ Vuoteen 2020 mennessä Syyriasta on lähtenyt pakolaisiksi yli 5,5 miljoonaa ihmistä, joista suurin osa on asettunut maan naapurivaltioihin, kuten Turkkiin, Libanoniin ja Jordaniaan.⁷

Eurooppa joutui pakolaiskriisiin myötä käsittelemään teemoja, joihin ei välttämättä ennalta ollut osattu varautua: Välimeren humanitääriin, vapaan liikkuvuuden tulevaisuus, länsimaiden turvallisuus, ja pakolaisvastaisten liikkeiden sekä oikeiston nousu poliittisilla kentillä. Nämä herättivät keskustelua niin Euroopassa kuin Yhdysvalloissakin.

Tutkimuksessani tarkastelen yhdysvaltalaisen The New York Times sanomalehden uutisointia Euroopan pakolaiskriisistä, uutisten keskeisiä teemoja, sekä Euroopan ja Yhdysvaltojen roolia kriisissä vuosina 2014–2016. Pakolaiskriisi sai paljon huomiota lehdessä, mutta keskustelu siitä oli rönsyilevää ja vaihtelevaa. Euroopan kamppaillessa akuutissa tilanteessa, lehden verkkainen keskustelu Yhdysvaltojen velvollisuudesta auttaa kertoi, miten kriisiin suhtauduttiin. Lehden mielipidepalstalla ja kolumneissa otettiin yhtäältä kantaa Euroopan toimiin pakolaiskriisin hoitamiseksi, toisaalta tapahtumien vertautumiseen historiallisiin tapahtumiin.

1.1 Keskeiset termit

Yleisessä keskustelussa pakolaiset, maahanmuuttajat ja turvapaikanhakijat käytetään vapaammin niin suomen kuin englanninkin kielessä. NYT:n otsikoinnissa esiintyvät termit ”*Refugee*” (pakolainen), ”*migrant*” (siirtolainen) ja ”*asylum seeker*” (turvapaikan hakija). Keskustelun kontekstista riippuen näiden kolmen ymmärtäminen voi vaihdella suurestikin, mutta esimerkiksi kansainvälisen oikeuden näkökulmasta näiden merkityksissä on huomattavia eroja, ja uutisoinnin ymmärtämisen kannalta ne on myös hyvä määritellä. Tutkimuksessani olen aineistonkeruuvaihteessa käyttänyt näitä kolmea termiä, ja ne ovat auttaneet aineiston rajaamista.

Pakolaiskriisin uutisoinnin yhteydessä NYT julkaisi lukijoilleen *Q. & A.* -artikkelin⁸, jossa käsiteltiin tarkemmin juuri *migrant*- ja *refugee*-termien eroja, sekä hieman myöhemmin toisen artikkelin siitä, kuka olisi oikeutettu hakemaan turvapaikkaa.⁹ Lehti kirjoitti ”pakolaisen olevan henkilö, joka on paennut hänen kotimaastaan sodan tai vainon vuoksi, ja voivat todistaa

⁶ UNHCR, 2016, 5.

⁷ Ks. Liite 1.

⁸ *Questions and Answers* = kysymyksiä ja vastauksia. ”Migrant or Refugee? There Is a Difference, With Legal Implications”, NYT, 27.8.015.

⁹ ”Who Qualifies for ‘Asylum?’” NYT, 15.9.2015.

sen”. *Migrant* on puolestaan määritelty ”kenenä tahansa, joka muuttaa maasta toiseen”. Lehti ei tarkemmin määritellyt turvapaikanhakijaa erillään pakolaisuudesta, vaan ainoastaan mainitsee pakolaisten mahdollisuuden hakea poliittista turvapaikkaa tai muuta suojeltua statusta Eurooppaan saavuttaessa.¹⁰

Yllä mainitut lehden käyttämät määritelmät ovat suhteellisen yhtenäisiä käytetyn tutkimuskirjallisuuden kanssa. Kirjassa ”*Refugee Lost*” (2018) Daniel Ghezelbash määrittelee sanan *migrant* ”laajasti kattamaan sekä vapaaehtoisesti että väkisin liikkeelle lähteneitä ihmisiä”¹¹, mikä myötäilee NYT:n uutisoinnissakin vaihtelevasti käytettyjen termien määritelmiä. Kivikuru, Maasilta ja Nikunen kertovat teoksessaan käytettävän ”vaihtelevasti termejä siirtolainen, pakolainen ja turvapaikanhakija”, vaikka ”käsitteiden käyttö on monella tavoin ongelmallista, sillä termien arkikäyttö ja henkilön virallinen tai laillinen status saattavat olla konfliktissa toistensa kanssa”¹². YK:n vuoden 1951 pakolaissopimuksen sekä vuoden 1967 lisäpöytäkirjan mukaan pakolainen on henkilö, joka joutuu pakenemaan kotimaastaan vainon uhan, ja suojelun puutteen vuoksi.¹³ Tutkimukseni kannalta paras ratkaisu on käyttää käsitteitä siten, miten NYT:n on käyttänyt niitä uutisoinnissa. Kirjoituksia käsitellessäni olen siis pyrkinyt käyttämään sitä termiä, jotka tekstin kirjoittajat ovat kulloinkin nähneet omalle tekstilleen sopivimmaksi.

1.2 Alkuperäisaineisto

Tutkimukseni alkuperäisaineisto koostuu The New York Timesin printtilehdessä vuosien 2014–2016 välillä julkaistuista artikkeleista. Artikkelit on koottu lehden verkkosivujen hakutoiminnon avulla hakusanoja yhdistelmällä.

NYT on Yhdysvaltojen kolmanneksi suurin lehti lähes 500 000 numeron levikillänsä. Sitä suosituimpia lehtiä ovat Yhdysvalloissa ainoastaan The Wall Street Journal ja USA Today.¹⁴ Näistä kolmesta NYT on vanhin, sitä on julkaistu vuodesta 1851 alkaen. Sen uutisointi on näistä kolmesta laajinta. The Wall Street Journalin painotus on enemmän talouselämässä, ja USA Today:ssa julkaistaan päivittäisuutisten lisäksi myös viihdeuutisia. NYT:n journalismin tasosta ja arvostuksesta alalla kertoo sille myönnettyjen Pulitzer-palkintojen määrä, joka on enemmän kuin yhdelläkään toisella sanomalehdellä maailmassa.¹⁵ Valitsin lehden tutkimuskohteeksi sen hyvän maineen, sekä laajan, kansainvälisen lukijakunnan vuoksi. NYT:lla on merkittävästi sosiaalista, poliittista ja taloudellista valtaa myös kotimaansa

¹⁰ ”Migrant or Refugee? There Is a Difference, With Legal Implications”, NYT, 27.8.015.

¹¹ Ghezelbash, 2018, 17.

¹² Kivikuru, Maasilta & Nikunen, 2018, 7.

¹³ UNHCR, 2011, 3; Sopimus pakolaisten oikeudellisesta asemasta, luku 1, artikla 1, 14-16.

¹⁴ Cision, 2019.

¹⁵ NYT:lla vuonna 2018 125 palkintoa, seuraavana The Washington Post 39 palkintoa. Pulitzer-palkinnot on vuosittain vuosittain jaettavia, ansioituneimpia journalisteja ja journalistisia tekoja palkitsevat gaala. Nafria, 2018.

ulkopuolella. Lehti dokumentoi, miten yhdysvaltalaiset itse näkevät itsensä, ja miten maailma näkee yhdysvaltalaiset.¹⁶

Alkuperäisaineistona käytetyt artikkelit on kerätty NYT:n verkkosivujen tarjoaman hakukoneen avulla. Hakukoneen käyttö oli aineiston keruun kannalta ainoa mielekäs tapa. Vuonna 2016 julkaistun *The Atlanticin* artikkelin mukaan NYT julkaisee päivittäin verkkosivuillaan noin 150 – 250 artikkelia viikon jokaisena päivänä, eikä tähän arvioon oltu sisällytetty uutistoimistojen tuottamia uutissähkeitä, joita julkaistiin pelkästään printtiversiossa noin 13 kappaletta päivittäin.¹⁷ Lehden hakukone ei automaattisesti erottele painetussa lehdessä ja ainoastaan internetissä julkaistuja artikkeleita, minkä vuoksi aineiston kerääminen vaati paljon manuaalista työtä, sekä paikoitellen suurpiirteistä rajaamista. Hakusanojen avulla uutisten määrä pieneni huomattavasti, sillä ilman niitä aikarajaukseni puitteissa NYT:n sivuilla on julkaistu noin 214 500 artikkelia. Esimerkiksi pelkästään ”*Refugees*”-hakusanan avulla aikavälillä 1.1.2014 - 31.12.2016 löytyi yhteensä noin 8500 artikkelia, joten hakutuloksien rajaamisella oli suuri merkitys hallittavan aineiston kokoamisessa.

Lopullinen tutkimusaineistoni koostui 551 artikkelista, jotka on julkaistu NYT:n printtiversiossa 1.1.2014-31.12.2016 välisenä aikana. Tutkimuksen kannalta on tärkeää, miten pakolaiskriisin kehittyminen näkyi uutisoinnin määrissä, käsittelen tarkemmin luvussa 3 tätä kehitystä sekä uutisten määrällistä jakautumista aikarajauksen sisällä.

Vaikka keräsin alkuperäisaineistoa yleisillä ja mahdollisimman kattavilla pakolaisuuteen liittyvillä termeillä, on hakutulosten ulkopuolelle jäänyt varmasti aihetta käsitteleviä kirjoituksia.¹⁸ Näen otannan olevan kuitenkin riittävän laaja jonkin asteisten yleistysten tekemiseen siitä, millaista keskustelua lehdessä käytiin kriisin edetessä, sillä käsiteltävät teemat usein toistuivat ja kulkivat limittäin kirjoitusten sisällä.

Lehdistöä tutkittaessa on syytä huomioida myös lehden tai kirjoitusten mahdolliset poliittiset kannat. Kielitieteilijöiden mukaan ideologiat vaikuttaa kielenkäyttöön, ja niitä tuotetaan kielessä todellisuuden luomiseksi, ja Henrik Boberg kuvaa julkista tiedonvälitystä vallankäyttönä.¹⁹ Lehdistöllä on mahdollisuus luoda ja määrittää todellisuutta.²⁰ Bobergin mukaan lehdistöä tutkimalla on kuitenkin mahdollisuus kuvata ”aikakauden henkistä ilmapiiriä”, sillä lehdistö edustaa osaa kulttuurista, joka kuvaa sen asenteellisuuksia, tärkeitä kysymyksiä, argumentteja ja tabuja.²¹

NYT luetaan usein liberaaliksi, vasemmalle nojaavaksi lehdeksi, ja *PEW Research Centerin* vuonna 2014 tekemän tutkimuksen mukaan sen lukijat pääasiassa luottavat lehden tuottamaan

¹⁶ Schwarz, 2012, 3-4.

¹⁷ Meyer, 2016.

¹⁸ Tarkemmin hakutermien käytöstä sivulla 9.

¹⁹ Heikkinen, 2012, 117.

²⁰ Boberg, 2004, 40.

²¹ Boberg, 2004, 44.

sisältöön. NYT:n kannattajat ovat suurimmaksi osin johdonmukaisesti liberaaleja, ja vuoden 2020 presidentin vaaleihin liittyvässä tutkimuksessa lehteen luottavista suuri osa oli demokraatteja.²² Aineistoa luettaessa on syytä pitää ainakin mielessä lehden yleinen poliittinen, sekä lehdessä vaikuttaneiden yksilöiden yhteiskunnalliset kannat, ja miten ne mahdollisesti vaikuttavat julkaistuihin teksteihin. NYT julkaisee myös sille määritellyn poliittisen linjan ulkopuolisia kolumneja ja mielipidekirjoituksia hyvän journalistisen tavan mukaan, josta voi päätellä, että lehti antaa äänen yhteiskunnallisessa keskustelussa laajasti eri näkökulmia omaaville ihmisille.

1.3 Tutkimuskysymykset ja rajaukset

Tarkoitukseni on selvittää vastaukset seuraaviin tutkimuskysymyksiin:

- Mitkä olivat keskeisiä teemoja pakolaiskriisiin uutisoinnissa?
- Miten näistä teemoista lehdessä kirjoitettiin?
- Miten kriisistä uutisointi muuttui kolmen vuoden aikana?
- Miten Euroopasta ja Yhdysvalloista kirjoitettiin suhteessa kriisiin?

Ensimmäinen tutkimuskysymys toimii tutkimukseni pohjakysymyksenä, jota syvennän tarkemmin kahden seuraavan kysymyksen avulla. Uutisoinnin luonne, sekä sen muutos kertovat paljon siitä, miten kriisiin suhtauduttiin, ja mitkä teemat nähtiin milloinkin keskeisinä. Kenelle kuului vastuu pakolaisista, ja miten Euroopan olisi tullut reagoida tilanteeseen? Miten erilaiset tapahtumat kriisin aikana näkyivät uutisoinnin muutoksessa? Viimeisellä kysymyksellä pyrin selvittämään, millaista keskustelua Yhdysvalloissa ja Euroopassa käytiin tilanteesta, ja millaisena niiden roolit nähtiin kriisin ratkaisemisessa. Toisin kuin Euroopassa, Yhdysvalloissa oli mahdollista seurata kriisin kehittymistä etäältä, ja tarkoituksena on selvittää, näkyikö nämä erot aineistossa.

Aineiston keruuvaiheen rajauksista kerron tarkemmin metodeja käsittelevässä alaluvussa. Saatavilla olevien uutisten määrän vuoksi rajaukset hakusanojen, julkaisualustan sekä lehden osaston perusteella mahdollistivat aineiston pienentämisen hallittavaksi, sekä rönsyilevän kokonaisuuden selventämisen. Hakuun liittyviä rajauksia varten vaadittiin kuitenkin etukäteen rajauksien tekemistä niin ajallisesti kuin maantieteellisestikin.

Tutkimukseni kattaa kolmen vuoden jakson vuoden 2014 alusta vuoden 2016 loppuun. Aikarajauksen avulla oli mahdollista tarkastella kriisin nopeita sekä hitaita muutoksia, uutisoinnin painopisteitä, sekä teemojen toistumista. Googlen ja dataa visualisoivan yrityksen *Scherman* tekemän tutkimuksen mukaan uutisten elinaika ei nykyään ole kovin pitkä. Aiheesta hieman riippuen uutisia käsitellään joistakin päivistä pariin viikkoon, ennen kuin kiinnostus ja

²² PEW, 2014, 22; PEW, 2020, 8.

näkökulma väistyy uusien tapahtumien vuoksi.²³ Sama näkyi aineistossani, jossa pakolaiskriisin uutisoinnin suuntaa muuttaneita tapahtumia olivat esimerkiksi isot terrori-iskut vuosina 2015 ja 2016, sekä maailmalle levinnyt kuva syyskuussa 2015 hukkuneen kolmevuotiaan Aylan Kurdin ruumiista. Aikarajauksen avulla on helpompi osoittaa toistuvat trendit keskustelusta, mutta myös erottaa kriisiytyneen tilanteen aiheuttamat muutokset.

Maantieteellinen rajaukseni rakentuu kahdesta osasta: Eurooppaa koskevasta uutisoinnista, ja Yhdysvaltoja koskevasta uutisoinnista. Erityisesti vuoden 2015 tilannetta kutsutaan usein Euroopan pakolaiskriisiksi, minkä vuoksi halusin myös keskittyä Eurooppaa koskevaan uutisointiin. Koska NYT on yhdysvaltalainen lehti, tuntui luontevalta ottaa aineistoon myös Yhdysvaltoja koskeva uutisointi, minkä lisäksi Eurooppa ja Yhdysvallat ovat yleensä vertailukohtia samanlaisen yhteiskunnan ja väestön kokonsa vuoksi. Tämä rajaus tarjosi mahdollisuuden vertailla, miten eri tavoilla pakolaiskriisistä kirjoitettiin akuutissa tilanteessa ja toisaalta kaukaa katsottuna.

Euroopan kohdalla päätin käyttää maantieteellisessä rajauksessani NYT:n määritelmää Euroopasta, joka vastaa maantieteellisen Euroopan rajoja. Aineistossani on otettu siis huomioon myös Venäjää sekä Turkkiä koskeva uutisointi, jotka on usein kategorisoitu NYT:n sivuilla otsikon ”*Europe*” alle. Yhdysvaltojen tilanteessa rajaus oli maantieteellisesti helpompi tehdä. Maata koskevassa uutisoinnista olen valinnut ainoastaan ne kirjoitukset aineistoon, joiden voi tulkita käsittelevän Euroopan tilannetta.

Pakolaiskriisiin johtanut muuttoliike ei ollut lähtöisin ainoastaan yhdestä paikasta, eikä se suuntautunut ainoastaan Eurooppaan. Tein päätöksen olla käsittelemättä tutkimuksessani pakolaiskriisin suurimpia vastuunkantaja valtioita, kuten Libanonia ja Jordaniaa. Vaikka Eurooppaan saapuneiden pakolaisten määrä oli poikkeuksellisen suuri, on hyvä muistaa, ettei kriisi ole vaikuttanut mantereeseen läheskään samassa mittakaavassa kuin Lähi-Idän valtioihin, ja erityisesti edellä mainittuihin, joiden taloudellista ja humanitääristä tilaa pakolaiskriisi on entisestään pahentanut. Nämä maat ovat yhteensä vastaanottaneet miljoonia pakolaisia, ja esimerkiksi Libanonin väkiluvusta yli 20 prosenttia on Euroopan unionin mukaan pakolaisia.²⁴ Tämän laajuisessa tutkimuksessa näiden valtioiden tilanne ei saisi ansaitsemaansa painoarvoa, minkä vuoksi olen päättänyt rajata ne pois omasta aineistostani. Samasta syystä olen jättänyt maantieteellisen rajauksen avulla pois muita samoille vuosille osuneita, ja edelleen jatkuvia pakolaiskriisejä.²⁵

Päätin olla tutkimuksessa käyttämättä aikaa kirjoitusten tai lehden poliittisten kantojen analyysiin, elleivät ne nouse poikkeuksellisesti tai toistuvasti esille, ja sitä kautta vaikuta suurempien teemojen analyysiin.

²³ Schema Design & Google Trends “The Lifespan of News Stories.”

²⁴ European Civil Protection and Humanitarian Aid Operations, 2021.

²⁵ Esimerkiksi Myanmarista vainoja paenneet rohingyat, Australiaan suuntautuneen pakolaisliikenteen, sekä Yhdysvaltoihin Latinalaisesta Amerikasta tulevat pakolaiset ja työperäisen maahanmuuton.

Lehdellä oli tietyt kolumnistit, joiden tekstejä on aineistossa enemmän. Erityisesti pakolaiskriisistä kirjoittivat Roger Cohen ja Nicholas Kristof, joiden kolumneja lehdessä julkaistiin kaikkien kolmen vuoden aikana. Cohen on työskennellyt NYT:ssa vuodesta 1990, ja vuodesta 2009 saakka hän on kirjoittanut lehteen kolumnia keskiviikkoisin ja lauantaisin. Uransa alkuaikoina hän toimi lehden ulkomaan kirjeenvaihtajana.²⁶ Kristof on puolestaan kirjoittanut lehteen kolumnia vuodesta 2001. Hän on toiminut myös ulkomaan kirjeenvaihtajana, ja hän on äärimmäisen suosittu myös sosiaalisessa mediassa. Kristof on palkittu kahdelle Pulitzerilla, minkä lisäksi hän on saanut useita humanitäärisiä palkintoja.²⁷ Heidän lisäksi teisteissä pääsivät ääneen monikansallisesti ja -alaisesti muitakin kirjoittajia. Lehden sivuilla kirjoitti valtionpäämiehiä, kuten Italian pääministeri Matteo Renzi, puoluejohtajia, kuten hollantilainen Geert Wilders, ja nobelisteja, kuten taloustieteilijä Paul Krugman, joka on toiminut myös lehden kolumnistina.²⁸

1.4 Metodit

Tutkimukseni on laadullinen tutkimus, joka kuuluu tutkimuksen aikarajauksensa perusteella lähihistorian tutkimukseen. Nimestään huolimatta lähihistorian tutkimuksen aikarajaus vaihtelee valtiosta riippuen laajasti Ranskan vallankumouksesta nykypäivään.²⁹ Sen asema historian tutkimuksessa on ollut kiistan kohteena 1800-luvulta saakka historian alan ammattimaistuesssa, ja Leopold von Ranken kirjoitettua ettei historioitsijan tehtävä ole tuomita menneisyyttä tai neuvoa nykyisyyttä tulevaisuuden hyödyksi.³⁰ Lähihistorian suosio tutkimuskohteena löydettiin uudelleen vasta toisen maailmansodan jälkeen samaan aikaan muun muassa sosiaali-, sukupuoli ja tieteenhistorian synnyn kanssa.³¹

Viitaten erityisesti kiinnostukseen tutkia toisen maailmansodan ja kylmän sodan tapahtumia, Spohr Redmanin mielestä lähihistoriaa tutkivien eurooppalaisten historioitsijoiden tulisi pyrkiä: ”nyt jos vanhemman kansallisen menneisyyden ja käännekohtien” sijasta työskentelemään ”*in medias res*” – keskellä tapahtumia.³² On houkuttelevampaa tutkia tapahtumia, joilla on selvästi havaittava alku, keskikohta ja päätepiste, minkä vuoksi käynnissä olevien kulttuuristen, sosiaalisten, taloudellisten ilmiöiden tutkiminen on huomattavasti vähäisempää.³³

²⁶ NYT: ”Roger Cohen.”

²⁷ NYT: ”Nicholas Kristof.”

²⁸ NYT: ”Paul Krugman.”

²⁹ Spohr Redman, 2011, 512-518.

³⁰ Spohr Redman, 2011, 508.

³¹ Spohr Redman, 2011, 518.

³² Spohr Redman, 2011, 508.

³³ Spohr Redman, 2011, 524.

Geoffrey Barracloughin mukaan ”lähihistoria alkaa, kun nykymaailman aidot ongelmat ensimmäisen kerran muodostuvat”.³⁴ Tämän merkitystä Spohr Readman pohtii vuoden 2011 kontekstissa. Hänen mukaansa muihin historioitsijoihin verrattuna lähihistoriaa tutkivien täytyy pohtia konfliktia sekä ammattilaisina ja aikalaisia, että konfliktia omien ja muiden aikalaistensa näkemysten välillä. Lähihistoriat kilpailevat henkilökohtaisten kokemusten, kommenttien ja raporttien kanssa.³⁵ Tutkimukseni kohdalla tämän pohtiminen on erityisen tarpeellista, sillä pakolaiskriisistä on kulunut vasta muutamia vuosia, ja kriisi on läsnä vielä yhteiskunnassa sekä monessa käytävässä keskustelussa.

Tässä tutkimuksessa metodina olen käyttänyt yhdistelemällä sisällönanalyysin sekä tulkitsevan diskurssianalyysin keinoja. Aloitin käyttämällä aineistolähtöisiä sisällönanalyysin keinoja aineiston pelkistämisestä sekä ryhmittelyssä, jonka jälkeen syvensin analyysiä käyttämällä tulkitsevan sekä kriittisen diskurssianalyysin keinoja sisältöanalyysissä.

Tämän lisäksi aineiston kuvailussa olen hyödyntänyt laskemista, jota Hirsijärvi ja Hurme kuvaavat analyysimuodoksi, jolla selvitetään ”kuinka monta kertaa tietty ilmiö esiintyy kyseisessä materiaalissa”.³⁶ Laskemalla aineistosta on ollut mahdollista saada tietoa esimerkiksi pakolaiskriisin uutisoinnin määrien muutoksista, sekä miten usein eri alueet aineistossa esiintyvät. Laskemisen avulla kerätyt tulokset tukevat myös muita käyttämiäni analyysimuotoja.

Diskurssianalyysin ja sisällönanalyysin keinojen yhdistäminen on tämän tutkimuksen kohdalla järkevä ratkaisu. Sisällönanalyysiä käytetään aineiston tiivistämiseen sekä yksinkertaistamiseen. Diskurssianalyysin avulla puolestaan saatoinkin tarkemmin analysoida uutisten otsikoinnissa sekä niitä parhaiten edustavissa artikkeleissa käytettyä kieltä, ja mahdollisesti tavoitteita diskurssien takana. Näitä ideoita yhdistelemällä pyrin välttämään Tuomen ja Sarajärven esiin nostamaa huolta siitä, että tutkimuksessa kuvataan analyysiä tarkasti, mutta mielekkäiden johtopäätösten sijasta keskitytään ainoastaan järjestetyn aineiston esittelyyn.³⁷

Sisältöanalyysin teknistä vaihetta olen lähestynyt aineistolähtöistä sisällönanalyysiä käyttäen, joka Milesin ja Hubermanin mukaan rakentuu kolmesta vaiheesta: pelkistämisestä, ryhmittelystä ja käsitteellistämisestä. Aineistosta tunnistetaan ensin tutkimuksen kannalta kiinnostavat asia, ja siitä karsitaan epäolennainen pois. Tämän jälkeen ryhmittelyssä aineistosta etsitään käsitteitä, jotka yhdistävät samoja ilmiöitä, ja niistä muodostetaan yläkategorioita, ja niihin kuuluvia alakategorioita. Työssä käsitteellistän kolme suurinta yläkategoriaa, joihin olen yhdistänyt niihin sopivimpia alakategorioita. Käsitteellistämisen vaiheessa aineistosta erotetaan olennainen tieto ja alkuperäisten ilmaisujuen perusteella muodostetaan johtopäätöksiä aineistosta.³⁸

³⁴ Spohr Redman, 2011, 526.

³⁵ Spohr Redman, 2011, 529.

³⁶ Hirsijärvi & Hurme, 2000, 172; Tuomi & Sarajärvi, 2018, 7.

³⁷ Tuomi & Sarajärvi, 2018, 88.

³⁸ Tuomi ja Sarajärvi, 2018, 92–93.

Käytännössä aineistoni kohdalla aloitin tutkimuksen keräämällä NYT:n hakukoneen avulla aiheeseen sopivia artikkeleita. Tämän toteutin yhdistelemällä hakusanoja, ja hyödyntämällä Boolean operaattoreita.³⁹ Hakusanat jaoin kahteen ryhmään: pakolaisiin sekä maahanmuuttajiin viittaaviin sanoihin: ”refugee*”, ”migrant*” ja ”asylum*”, sekä maantieteelliseen rajaukseen viittaaviin ”Europe”, ”United States”, ”U.S”, ”Middle East” ja ”Africa”.⁴⁰ Hakuprosessissa yhdistin hakusanat hakulauseiksi, esimerkiksi: “ ”refugee*” AND ”United States” AND ”Africa” ” tai ” ”Asylum*” AND ”Europe” ”. Määrittelevät päätteet pois jättämällä hakutuloksia löytyi laajemmin, kun sanoista oli mahdollista löytää myös niiden taivutettuja muotoja, pääasiassa monikkoja. Sanojen ympärillä käytin lainausmerkkejä, jotta ne otettaisiin kokonaisina huomioon⁴¹, ja AND-sanalla sain haettua uutisia, jotka sisälsivät molemmat hakusanani.

Lisäksi rajasin hakutuloksia lehden hakukoneen ominaisuuksien avulla. Hauissa käytin aikarajausta 31.12.2013 – 31.12.2016, artikkelityypeistä rajasin näkyviksi ainoastaan artikkelit⁴², ja viimeisenä rajauksenani olivat lehden osastot, joista käytin *World*, *U.S.*, *New York Magazine*⁴³ ja *Opinion*-osastoja. Työni ulkopuolelle jäivät siis sen kannalta epäolennaiset osastot kuten kulttuuri tai urheilu.

Kokosin aineiston manuaalisesti hakutulosten perusteella, valitsemalla tutkimusaiheeseen sopivat artikkelit hakutuloksessa esitetyn osaston, otsikon sekä ingressin, ja printtilehden julkaisuun viittaavan ’*Print Edition*’-maininnan perusteella. Sijoitin artikkelit taulukkoon, johon keräsin niiden otsikot, julkaisuajankohdan sekä linkin.

Pelkistämisen avulla poistin aineistosta sellaisia uutisia ja artikkeleita, jotka eivät koskeneet pakolaiskriisiä suoraan, tai jossa sitä käsiteltiin lähinnä anekdoottina Euroopan yleisestä tilasta. Lisäksi poistin artikkelit, jotka toistuivat taulukossa eri hakutulosten vuoksi useamman kerran. Sisällönanalyysin viimeisen vaiheen monipuolisen tulkinnan saavuttamiseksi on Puusan mukaan hyvä olla suhteellisen paljon tutkittavia kohteita, mikä toteutui pelkistämisen jälkeen, kun aineistoni lopulliseksi kooksi muodostui 51 artikkelista.⁴⁴

Ennen analyysin viimeistä vaihetta tunnistin uutisointiin liittyviä isompia alakategorioita, joita yhdistelemällä loin yläkategoriat, joiden avulla saatoin sitten vertailla niiden esiintymistä ja yleisyyttä aineistossa.⁴⁵ Aineiston käsitteellistämisen aloitin etsimällä teemoja parhaiten edustavia uutisia, sekä lukemalla, miten lehdessä kirjoitettiin näistä. Taulukoinnin avulla

³⁹ Jyväskylän yliopiston kirjasto, 2021.

⁴⁰ Perusteita näiden hakusanojen käyttöön käsittelen laajemmin alaluvussa 1.1, kun avaen niitä tutkimuksen kannalta keskeisinä termeinä

⁴¹ Esimerkiksi sana *refugee* ilman lainausmerkkejä lisäsi hakutuloksiin myös artikkelit, joissa mainittiin sanat, jotka alkoivat ”*refu-*”, mm. ”*Refuse*” tai ”*refund*”.

⁴² Lisäksi NYT julkaisee videoita ja interaktiivisia tilastoja sekä kuvaajia.

⁴³ NYT magazine on sunnuntaisin ilmestyvä lisälehti, jossa julkaistaan pidempiä artikkeleita, haastatteluita jne.

⁴⁴ Puusa, 2011, 122.

⁴⁵ Puusa, 2011, 122.

pystyin helposti osoittamaan yleisimmät teemat, ja yhdistämään alakategorioita isompiin yläkategorioihin. Tässä vaiheessa kategorioita yhdistävien tekijöiden lisäksi on mahdollista havainnoida myös poikkeuksia, mitkä mahdollistavat tutkittavan aiheen monipuolisemman vertailun.⁴⁶ Esimerkiksi luvussa viisi käsittelen pääteemaa kriisiin reagoimisesta, johon on sisällytetty alakategoriat vaatimuksista tehdä jotain, sekä poliittisten päättäjien pohdinnat siitä, pitäisikö kriisin ratkaisemiseksi tehdä jotain. Vielä tässä vaiheessa aineistosta kariutui pois joitain uutisia, joiden epäolennaisuus paljastui vasta artikkelin lukemalla.⁴⁷

Aineistolähtöiseen analyysiin yhdistin vielä diskurssianalyysin keinoja, joilla pystyin käsittelemään tarkemmin esimerkiksi lehden otsikoinnin luomia mielikuvia, sekä siinä esiintyneitä kantoja pakolaiskriisiin liittyen. Diskurssianalyysiin kuuluu vahvasti tekstin systemaattinen tutkiminen, ja oletus siitä, ettei diskurssia voida irrottaa kontekstistaan. Eri tekniikoita hyödyntäen pyritään tulkitsemaan diskurssien merkityksiä sekä sen representaatioita.⁴⁸ Koska tutkimuksen aineisto on hyvin laaja, olen lähinnä täydentänyt sisällönanalyysiä diskurssianalyysin keinoin. Yli 500 artikkelin järjestelmällinen tutkiminen ei olisi ollut mielekästä työn laajuuteen nähden, ja sen vuoksi olen analyysissä keskittynyt artikkeleiden otsikoinnin sekä keskeisiä teemoja parhaiten edustavien kirjoitusten tulkitsemiseen.

Tekemässäni diskurssianalyysissä olen käyttänyt erityisesti tulkitsevan analyysin piirteitä. Sillä tarkoitetaan tekstin sosiaaliseen kontaktiin keskittymistä. Anu Pynnösen mukaan tulkitsevassa analyysissä ”pyritään ymmärtämään kontekstia ja tutkimaan aineistoa, joka tarjoaa ymmärryksen ”kokonaiskuvasta”, ei niinkään yksittäisten tekstien mikroanalyyseistä”.⁴⁹ Tulkitsevalla analyysillä tekstien keskeisillä teemoilla rakennetaan todellisuutta, sekä tutkitaan argumentoinnin keinoja. Tähän ei kuitenkaan kuulu niiden tarkastelu vallankäytön näkökulmasta, toisin kuin kriittisessä diskurssianalyysissä.⁵⁰ Tarkoituksena on asettaa aineisto niiden yhteiskunnalliseen kontekstiin sekä pohtia, miten aineisto näkyy tässä kontekstissa, ja luoda kuvaus siitä, millaiseksi diskurssin ja tekstin avulla ilmiötä luodaan.⁵¹ Omassa tutkimuksessani yhteiskunnallinen konteksti näkyy pakolaiskriisiin liittyvän keskustelun analyysissä, ja miten aiheesta puhuttiin lehdessä käsiteltyjen vuosien aikana. Pietikäisen ja Mäntynen mukaan konteksti tarkoittaa tekijöitä, jotka mahdollistavat merkityksen muodostumisen, mutta myös rajaavat ja vaikuttavat sen käyttämisestä ja tulkitsemisesta.⁵² Diskurssintutkimuksessa konteksti ymmärretään usein sosiokulttuurisena tai yhteiskunnallisena kontekstina, joka ympäröi muita kontekstin tasoja (diskursiiviset käytänteet,

⁴⁶ Puusa, 2011, 122.

⁴⁷ Aineistoon päätyi esimerkiksi reportaaseja Australiasta, sekä maiden sisäpoliittisia uutisia, joissa pakolaisiin viittaavia termejä käytettiin vain yhdessä tai kahdessa lauseessa.

⁴⁸ Pynnönen, 2013, 9.

⁴⁹ Pynnönen, 2013, 28.

⁵⁰ Heracleous 2004, 182.

⁵¹ Pynnönen, 2013, 33.

⁵² Pietikäinen & Mäntynen, 2009, 18; 29–30.

tilanne sekä tutkijan oma konteksti.)⁵³ Tekstin kontekstilla on diskurssin kannalta suuri merkitys, ja se mahdollistaa kielenkäytön analyysin sekä tulkinnan.

Tulkitsevan analyysin periaatteiden avulla olen pyrkinyt selvittämään, miten pakolaiskriisi näkyi Euroopan ja Yhdysvaltojen yhteiskunnallisessa keskustelussa, miten siihen reagoidaan ja miten sen oletetaan vaikuttavan tapahtumahetkellä sekä tulevaisuudessa. Vaikka tulkitsevaan analyysiin ei välttämättä kuulu vallankäytön tutkiminen, sitä ei voida kuitenkaan täysin irrottaa lehdistöä tutkittaessa. Van Dijkin mukaan diskursseja ja valtaa tutkittaessa jo pelkästään tiettyjen diskurssien saatavuus on osa vallan resursseja. Näitä muotoja ovat esimerkiksi politiikka, media, koulutus tai tiede. ”Niillä, jotka hallitsevat vaikutusvaltaisimpia diskursseja, on myös suurin mahdollisuus epäsuorasti hallita muiden ajatuksia ja toimia.” Vaikutusvaltaisena median edustajana, NYT:lla on siis mahdollisuus vaikuttaa diskursseillaan, ja tätä ilmiötä olen myös jossain määrin analysoinut tutkimukseni yhteydessä.⁵⁴

Jo lehden otsikointia tarkastelemalla on siis mahdollisuus löytää näitä vallan käytön ja vaikuttamisen muotoja. Pietikäinen ja Mäntynen kirjoittavat otsikointiin liittyvien valintojen vaikutuksesta tapahtuman kuvan rakentumisessa. Otsikoita tutkiessa voi miettiä, miksi juuri tietyt sanat ovat valikoituneet otsikkoon, tai miksi jotain toista sanaa ei ole käytetty, ja ”millainen kuva ilmiöstä ja toimijoista rakentuu näiden valintojen seurauksena”.⁵⁵ Kieltä tutkittaessa on oletettavaa, että sillä kuvataan, luokitellaan ja nimetään maailmaa, eikä kieltä oikeastaan voida edes käyttää ilman tätä oletusta.⁵⁶

NYT:n kaltaisen lehden teemoja tutkiessa maailman nimeämisen, kuvailun ja luokittelun kriittiselle tulkitsemiselle on tarvetta, sillä kolumnien, reportaasien ja uutisten diskursseilla luodaan kuvaa niille, jotka vastaanottavat vaikutusvaltaisemmalta taholta näitä viestejä. Samalla teemojen tulkintaan liittyy ”kokonaiskuvan” ymmärtäminen, minkä vuoksi myös tulkitsevalle analyysille on paikkansa. Näiden keinojen yhdistäminen aineistolähtöiseen sisällönanalyysiin luo kokonaisuuden, jolla voidaan sekä esitellä lehden yleistä linjaa että pohtia tarkemmin sen vaikuttamismahdollisuuksia, pyrkimyksiä ja roolia osana pakolaiskeskustelua.

1.5 Aiempi tutkimus

Turvapaikanhakijoita, pakolaisia ja maahanmuuttajia on tutkittu paljon useilla eri tieteenaloilla. Historian lisäksi aihetta voidaan tutkia muun muassa yhteiskuntatieteiden ja oikeustieteen näkökulmasta.⁵⁷ Euroopan pakolaiskriisi on teema, joka edelleen nousee

⁵³ Pynnönen, 2013, 12–13.

⁵⁴ van Dijk, 2001, 469–70.

⁵⁵ Pietikäinen & Mäntynen, 2009, 67.

⁵⁶ Pietikäinen & Mäntynen, 2009, 67.

⁵⁷ Esim. Ghezelbash (2018), tai Oxford Handbook-teokset.

jatkuvasti esiin julkisessa keskustelussa. Siitä tuotettu aineisto on lähinnä artikkeleita pakolaisuutta koskevassa kirjallisuudessa, sekä ajankohtaisjulkaisuja niin kansallisilta kuin kansainvälisiltä viranomaistahoiltakin. Lähi-Idän ja Afrikan tilanne on edelleen aktiivinen, ja paljon materiaalia tuotetaan myös reaaliajassa, esimerkiksi UNHCR:n toimesta.⁵⁸ Viimeisten vuosien aikana pakolaiskriisiä on tutkittu erityisesti pro graduissa ja väitöskirjoissa, jotka sijoittuvat laajasti eri tieteenalojen pariin.

Kotimaisella kentällä Euroopan pakolaiskriisi esiintyy Ulkopoliittisen instituutin Ulkopolitiikka-lehden toimitussihteerin Anna-Kaisa Hiltusen kirjassa ”*Euroopan porteilla*”. Kustantaja tituleeraa tätä teosta ”ensimmäiseksi suomenkieliseksi tietokirjaksi Euroopan unionin turvapaikkapolitiikan taustoista ja historiasta”.⁵⁹ Hiltunen on kirjoittanut perusteoksen, joka auttaa ymmärtämään Euroopan unionin toimia kylmästä sodasta, siihen, miten vuoden 2015 tilanteeseen on päädytty, ja miten sen jälkimainingit ovat Unioniin vaikuttaneet. Kirja kuvaa monilta osin juuri niitä tapahtumia, joista myös NYT:n artikkelit puhuvat. Hiltusen teos on toiminut tässä työssä yhtenä pakolaiskriisin taustoittajana, sillä se on yksi kattavimmista kuvauksista, miten tapahtumat Euroopassa etenivät, ja miten Euroopan pakolaispolitiikka on muotoutunut.

Oman tutkimukseni kannalta erityisesti yhteiskuntatieteiden puolella tehty tutkimus on merkittävässä roolissa koska kuten edellinen kappale osoittaa, historiallista tutkimusta aiheesta ei ole tehty paljon, ja vuodesta 2015 vielä vähemmän. *Oxford Handbook of Refugee and Forced Migration Studies* (2014)⁶⁰ on arvokas perusteos pakolaisuudentutkimukseen. Se on artikkelikokoelma, jossa käsitellään lyhyesti mutta kattavasti aiheeseen liittyviä teemoja. Teos on jakautunut seitsemään osaan, joissa jokaisessa käsitellään pakolaisten tutkimusta eri lähestymistavoista. Näitä ovat esimerkiksi ”Legal and Institutional Responses to Forced Migration”, ”Root Causes of Displacement” sekä ”Regional Studies: Current Realities and Future Challenges.”⁶¹ Teoksesta on hankala nostaa esiin merkittäviä yksittäisiä artikkeleita, sen kattavan tarjonnan vuoksi. Esimerkiksi Gil Loescherin artikkelissa ”UNHCR and Forced Migration”⁶² käsitellään YK:n pakolaisjärjestön toimintaa sekä vaikuttavuutta, mutta myös järjestön toiminnan tulevaisuutta. Artikkelissa käydään läpi järjestön historian johtavana pakolaisjärjestönä, mutta myös järjestön haasteita, kun ”valtiot ovat alkaneet kyseenalaistamaan UNHCR:n moraalisen auktoriteetin tai yksinkertaisesti huomioimatta sen tiukemman turvapaikka ja pakolaispolitiikan vuoksi”.⁶³ Järjestön asema hallitusten ja kansainvälisen oikeuden puristuksissa on tehnyt sen toiminnasta hankalampaa, ja artikkeli käsittelee kolmea keskeistä hallinnollista ongelmaa: ”UNHCR in the Broader World Community”, ”The Refugee Regime Complex” ja ”Changing Trends in Forced Migration”.⁶⁴ Kokonaisuudessaan kirja tarjoaa hallinnollisten ja poliittisten päätösten lisäksi artikkeleita

⁵⁸ Esim. Sivusto Refworld tarjoaa kattavasti tietoa järjestön toiminnasta, sen tuottamista tilastoista ja raporteista.

⁵⁹ Hiltunen, 2019, takakansi.

⁶⁰ Toim. Elena Fiddian-Qasmiyeh, Gil Loescher, Katy Long & Nando Sigona.

⁶¹ Fiddian-Qasmiyeh, Loescher, Long & Sigona, 2014, 201-314, 315-367, 539-702.

⁶² Loescher, 2014, 215-226.

⁶³ Loescher, 2014, 217.

⁶⁴ Loescher, 2014, 218-224.

esimerkiksi alueellisista pakolaistilanteista⁶⁵, sekä mediasta ja pakolaisista.⁶⁶ Teos on auttanut tutkimuksessani hahmottamaan laajemmin pakolaisuuteen liittyviä teemoja, sekä pakolaisjärjestelmien toimintaa YK:n, Euroopan ja Yhdysvaltojen näkökulmasta.

Samaan tapaan pakolaiskriisin taustoittamisessa on auttanut *Oxford Handbook*-sarjassa vuonna 2019 julkaistu ”*Oxford Handbook of Migrant Crises*”⁶⁷, joka rakentuu hyvin samalla tavalla kuin edellä käsitelty käsikirja. Sen artikkeleissa painotetaan kuitenkin enemmän historiaa (esimerkiksi osa yksi on nimetty *Historical Contexts*), ja se tarjoaa selityksiä myös oman tutkimukseni aiheeseen. Syyriasta kirjoittavat muun muassa Cenk Saraçoğlu ja Danièle Bélanger artikkelissaan ”Syrian Refugees and Turkey: Whose ”Crisis”?”⁶⁸ sekä Dalia Abdelhadyn ”Framing the Syrian Refugee: Divergent Discourses in Three National Context”.⁶⁹ Toisin kuin *Handbook of Forced Migration*, kyseessä ei ole samanlainen perusteos, vaan siinä keskittytään tarkemmin rajattuihin kysymyksiin, kuten yllä mainituista otsikoistakin voi päätellä. Hirtusen teoksen lisäksi *Handbook of Migrant Crisis* on auttanut taustoittamaan kriisiä.

Peter Gatrell tutkii nykyaikaisen pakolaisuuden syntymistä teoksessaan *The Making of Modern Refugee* (2015) historiantutkimuksen näkökulmasta. Kirja käsittelee 1900-luvun pakolaisaaltoja ensimmäisestä maailmansodasta nykypäivään saakka. Vaikka vuoden 2015 kriisi ei ole kokonaisuudessaan ehtinyt vielä kirjan tähän painokseen, on sen avulla ollut mahdollista tutustua aiempiin pakolaiskriiseihin. Toisaalta toistuvat vertaukset toisen maailmansodan tilanteeseen ovat helpommin ymmärrettävissä, sillä Gatrell käsittelee aihetta kirjansa toisessa osassa ”Mid Century Maelstrom”. Kirjan viimeinen luku ”’Some Kind of Freedom’: Refugees, Homecoming, and Refugee Voices in Contemporary History” on katsaus sekä nykytilanteeseen pakolaisten suhteen että mahdollisuus tutustua tarkemmin lähihistorian tutkimukseen. Vastaava pakolaisuuden ja siirtolaisuuden historiaa käsittelevä kirja on Stephen Castlesin, Hein De Haas ja Mark J. Millerin *The Age of Migration: Internatinal Population Movements in the Modern World* (2014), joka keskittyy sekä kronologiseen pakolaisuuden tutkimukseen, että alueelliseen pakolaisuuden tutkimukseen.

Vaikka tutkimukseni ei keskitykään esimerkiksi Euroopan unionin tai YK:n päätöksen tekoon, on niiden tuottamalla materiaalilla suuri merkitys eheän kokonaisuuden luomiseksi. Niiden avulla voidaan tarkastella sitä, millaisista näkökulmista NYT:ssa kirjoitetaan. Esimerkiksi Euroopan komission alla toimiva Eurostat tuottaa julkisesti saatavilla olevia tilastoja Euroopan unionista, mukaan luettuna Euroopan maahanmuutto- ja pakolaistilastoja, jotka ovat tämän työn kannalta olleet äärimmäisen hyödyllisiä. YK:n pakolaisjärjestö UNHCR puolestaan on julkaissut esimerkiksi raportin *Press Coverage of the Refugee and Migrant Crisis in the EU: A Content Analysis of Five European Countries* (2015)⁷⁰, jossa avataan tarkemmin sitä, miten eri

⁶⁵ Hanafi, 2014, 585.

⁶⁶ Wright, 2014, 460.

⁶⁷ Toim. Cecilia Menjívar, Marie Ruiz, and Immanuel Ness.

⁶⁸ Bélanger & Saracoglu, 2018.

⁶⁹ Abdelhady, 2018.

⁷⁰ Mike Berry, Inaki Garcia.Blanco & Kerry Moore.

tavoilla media reagoi eri Euroopan valtioissa pakolaiskriisin aikana vuodesta 2014 alkuvuoteen 2015. Sekä YK:n että EU:n tuottamat tutkimukset ja materiaali on ollutkin keskeisiä tutkimukseni kannalta, ja ne ovat tarjonneet arvokassta taustatietoa niin pakolaiskriisin kokonaiskuvasta, kuin myös mahdollistanut NYT:n artikkeleissa esitettyjen väitteiden vahvistamista ja syventämistä analyysissä.

Vuoden 2015 pakolaiskriisiä on Jyväskylän yliopistossa tutkittu kolmessa pro gradututkielmassa; Anna Kanervirran *Media representations of asylum seekers: a multimodal analysis of online articles of the Guardian and the Daily Mail* (2018), Jenni Leppäsen *Turun Sanomien pakolais- ja turvapaikanhakijauutisointi Euroopan pakolaiskriisistä syksyllä 2015* (2017), sekä Antti Seppälän *Unkari unkarilaisille, Eurooppa eurooppalaisille!: miksi Unkari ei halunnut turvapaikanhakijoita vuonna 2015?* (2017). Lisäksi Tampereen yliopistossa tutkimusta on tehnyt Laura Helleharju otsikolla *Euroopan pakolaiskriisi Helsingin sanomien uutisoinnissa* (2018). Nämä pro gradut edustavat kuitenkin kaikki eri tieteenaloja⁷¹, joten omaa tutkimustani voi pitää pikemminkin niitä täydentävänä, kuin niiden kanssa samasta aiheesta kilpailevana. Lähimmäksi omaa työtäni osuvat Kanervirran, Helleharjun ja Leppäsen lehdistötutkimukset. Eri tieteenalojen lisäksi nämä työt käsittelevät lehdistöä eri maista, joten vertailukohdetta Yhdysvalloille ei näistä tutkimuksista löydy.

Tutkimukseni asettuu aiemman tutkimuksen kenttään hyvin. Sanomalehtitutkimusta vuoden 2015 pakolaiskriisistä ei olla vielä juurikaan tehty historian näkökulmasta. Tästä syystä tutkimuksessa avainasemassa on ollut edellisiä pakolaiskriisejä käsittelevä historiantutkimus, sekä muiden tieteen alojen tekemästä työstä pakolaistutkimukseen liittyen. Lisäksi The New York Times ei ole ollut tutkimuksen kohteena aiemmin, mikä antaa mahdollisuuden tutkia alkuperäisaineistoa, jota ei vielä laajasti olla tarkasteltu. Tämän vuoksi tutkimusta on täytynyt tehdä enenemmän alkuperäisaineistoon nojaten, mikä on mielenkiintoinen mahdollisuus, mutta myös paikoitellen haastavaa.

Aiheen ajankohtaisuuden vuoksi tutkimukseni on myös mahdollisuus käsitellä edelleen keskusteluissa olevia tapahtumia, joiden vaikutukset näkyvät edelleen esimerkiksi yhteiskunnallisessa keskustelussa ja päätöksenteossa. Tämän vuoksi olen joutunut käyttämään työssäni myös paljon muiden sanomalehtien uutisointia lähteinä: monet pakolaiskriisin aikana alkaneet keskustelut ovat jatkuneet nykypäivään tai päättyneet vasta viime vuosien aikana. Tutkimukseni tarkoitus on tarjota yhdysvaltalaisen näkökulman pääasiassa eurooppalaiseksi miellettyyn ongelmaan, ja The New York Timesin tarjoama aineisto on hedelmällinen mahdollisuus tutustua sekä maan sisä- että ulkopoliittiseen keskusteluun, mutta myös yhdysvaltalaisiin asenteisiin Eurooppaan liittyen. Tämä täydentää yllä mainittujen pro gradujen sarjaa pakolaiskriisin käsittelystä eri valtioiden näkökulmista.

⁷¹ Intercultural Management and Communication, journalistiikka; valtio-oppi ja hallintotieteet.

Tutkimukseni rakentuu seitsemästä pääluvusta. Johdannossa käsittelen aineistoa, tutkimusmetodeja, keskeisimpiä termejä sekä aiheen aiempaa tutkimusta. Luku kaksi puolestaan taustoittaa tarkemmin pakolaiskriisin syntyä sekä Euroopan unionin ja Yhdysvaltojen pakolaispolitiikkaa. Tarkastelen järjestelmiä, joiden perusteella pakolaisia otettiin vastaan ennen kriisiä, Euroopan kohdalla erityisesti Dublinin sopimusta. Luvussa kaksi käyn läpi vielä Euroopan unionin ja Turkin välisen sopimuksen, joka solmittiin alkuvuodesta 2016 ja jolla oli merkittävä vähentävä vaikutus Eurooppaan saapuvien pakolaisten määrään.

Kolmannessa pääluvussa keskistyn tarkemmin uutisten jakautumiseen vuosien 2014–2016 aikana. Analysoin kuvaajien avulla sitä, miten paljon aiheesta uutisoitiin kuukausittain, mutta myös Euroopan ja Yhdysvaltojen välisiä eroja uutisten määrässä. Lisäksi nostan esille niitä merkittäviä tapauksia, jotka ovat vaikuttaneet uutisoinnin määrään joko nostavasti tai laskevasti.

Seuraava, neljäs pääluku on jaettu kahteen alalukuun. Luvussa pohdin, miten aineistossa kirjoitettiin Euroopasta sekä Yhdysvalloista. Ensimmäinen alaluku käsittelee Eurooppaa, ja se on jaettu kolmeen osioon. Luvussa 4.1.1 pohdin tapoja, joilla lehdessä kirjoitettiin Euroopasta ja Euroopan unionista, sekä miten nämä erosivat toisistaan toimijoina uutisoinnissa. Alaluku 4.1.2 keskittyy Saksaan, josta kirjoitettiin selvästi eniten Euroopan yksittäisistä valtioista. Analysoin luvussa maan suosion syitä, sekä eri teemoja, joita siitä kirjoitettiin. Viimeinen Eurooppaa koskeva luku 4.1.3 käsittelee muita Euroopan valtioita. Nostan esille niiden osuutta uutisoinnissa, ja esittelen Saksaa kapeammin, millaisissa yhteyksissä niistä puhuttiin. Alaluku 4.2 käsittelee Yhdysvaltoja samalla lähestymistavalla kuin Saksaa koskeva alaluku.

Viides pääluku on jaettu kolmeen, ja siinä erittelen aineistosta esiin nousseita keskeisiä teemoja. Ensimmäinen alaluku kertoo tavoista, joilla kriisille pohdittiin ratkaisua ja miten sen ratkaisemista lehdessä vaadittiin. Toisessa alaluvussa teemana ovat kriisin ratkaisun kannalta tehdyt konkreettiset päätökset ja ratkaisut, sekä se, mihin teemoihin näissä keskityttiin. Viimeisessä alaluvussa käsitellään turvallisuutta ja sen eri muotoja terrorismista rikollisuuteen, ja pakolaisvastaisuudesta yleisiin turvallisuushuoliin.

Kuudennessa käsittelyluvussa pohdin uutisoinnin historiankäyttöä ja sitä, miten pakolaiskriisi vertautui kirjoituksissa menneisiin tapahtumiin. Ensimmäinen alaluku keskittyy toiseen maailmansotaan, ja jälkimmäiseen on koottu muut historialliset tapahtumat aineistosta.

Päätännössä kokoan tutkimukseni keskeiset tulokset, sekä pohdin, miten pakolaiskriisiä kannattaisi jatkossa historiantutkimuksen näkökulmasta lähestyä.

2 PAKOLAISKRIISIN SYNTY JA PAKOLAISJÄRJESTELMÄT

Tässä luvussa tarkoitukseni on taustoittaa Euroopan pakolaiskriisin syitä, ja miten kriisi pääsi lopulta kehittymään. Painopisteeni on Syyrian sisällissodassa, mutta kriisiin vaikutti myös muut tekijät, sillä Eurooppaan saapui ihmisiä muualtakin kuin Syyriasta. Alaluku 2.2 on jaettu kahteen osaan, joissa käsittelen ensin Euroopan ja sitten Yhdysvaltojen pakolaisjärjestelmien historiaa ja niiden nykyistä toimintaa. Alaluvun tarkoituksena on luoda konteksteja, joiden valossa artikkeleita olen tulkinnut.

2.1 Syyrian sisällissota pakolaiskriisin suurimpana selittäjänä

Geneven pakolaissopimuksessa pakolainen määritellään vainoa kotimaastaan pakoon lähteneenä ihmisenä. Sopimus syntyi alun perin toisen maailmansodan jälkeen YK:ssa heränneen pakolaiskeskustelun myötä. Sodan seurauksena Euroopassa oli liikkeellä kymmeniä miljoonia vapautettuja sotavankeja, pakkotyöläisiä, kotimaistaan paenneita sekä asuinpaikoistaan poisajettuja ihmisiä. Tätä pakolaisongelmaa varten perustettiin YK:n väliaikainen pakolaisjärjestö, josta tuli myöhemmin pysyvä toimielin UNHCR 1950-luvun taitteessa, ja Geneven pakolaissopimus solmittiin vuonna 1951.⁷²

Euroopassa pakolaiset eivät olleet uusi ilmiö, mantereen sisällä pakolaisiksi oltiin lähdetty rautaesiripun takaa, ja pakolaisia saapui esimerkiksi 1970-luvulla Vietnamista, ja 1990-luvulla Somaliasta. Ennen vuoden 2015 pakolaiskriisiä Jugoslavian hajoamissodat ja Kosovon sota aiheuttivat suurimman pakolaiskriisin sitten toisen maailmansodan.

Pakolaisten määrä Euroopassa oli noussut jo vuodesta 2011 alkaen, kun tammikuussa Tunisian hallituksen kaatuminen käynnisti arabikeväänä tunnetun protestiaallon Lähi-Idässä ja Pohjois-Afrikassa. Tunisian ja sitten Libyan vanhojen hallitusten kaaduttua Eurooppaan alkoi pyrkiä yhä useampia ihmisiä. Eurooppa solmi liikkuvuuskumppanuussopimuksia Tunisian, Marokon,

⁷² Hiltunen, 2019, 19-22.

Egyptin ja Libyan kanssa, joilla pyrittiin tarjoamaan väyliä Eurooppaan pääsulle, sillä ehdolla, että kumppanit valvoisivat rajojaan tehostetusti laittoman maahantulon hillitsemiseksi.⁷³

Pakolaisten määrä ylitti jo vuonna 2014 Jugoslavian hajoamissotien pakolaismäärät.⁷⁴ Tilannetta alettiin nimittää laajasti Euroopan pakolaiskriisiksi, mikä on herättänyt paljon keskustelua nimityksen aiheellisuudesta. Hiltunen kutsui sitä kriisiksi lähinnä turvapaikanhakijoiden, sekä Euroopan politiikan näkökulmasta, vaikka Euroopassa tulijoiden määrä nähtiinkin kriisinä. Kriisi-termin käyttöä myös Pablo Pose The Oxford Handbook of Migration Crises:ssa julkaistuissa artikkeleissaan. Pose pohtii kriisi-termin käyttöä yleisemmin, ja millaisissa tilanteissa sen käyttö on aiheellista.⁷⁵ NYT käytti pakolaiskriisi-termiä ensimmäisen kerran jo kesäkuussa 2014, mutta sen käyttö yleistyi vasta vuoden 2015 huhtikuussa, kun tilanne alkoi saamaan enemmän huomiota.⁷⁶ Koska termi on vakiintunut yleisessä puhekielessä kuvaamaan Euroopan tilannetta tänä aikana, sitä

Euroopan rajat ylitti noin 1 825 300 henkilöä, joka Frontexin arvioiden mukaan on lähes 1,6 miljoonaa ylitystä enemmän vuoteen 2014 verrattuna. Myös turvapaikka-anomusten määrä kasvoi noin 627 000 noin 1,33 miljoonaan vuosien 2014 ja 2015 aikana.⁷⁷ Iso syy tähän pakolaisten kasvavaan määrään oli Syyrian sota. Syyrialaisien lisääntynyt määrä näkyi laittomien rajanylitysten luvuissa⁷⁸, ja kansallisuuksista Eurooppaan saapui eniten juuri syyrialaisia vuonna 2015.⁷⁹

Taulukko 1 – Euroopasta ensimmäistä kertaa turvapaikkaa hakeneiden määrät vuosittain, 2010-2019. Eurostat (2020).

Asylum and first time asylum applicants by citizenship, age and sex Annual aggregated data (rounded) [migr_asyappctza]
Last update: 09.06.20
Source of data: Eurostat

CITIZEN: Extra-EU27 (from 2020) **SEX:** Total **AGE:** Total **ASYL_APP:** Asylum applicant **UNIT:** Person

TIME	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
GEO									
European Union - 28 countries (2013-2020)	259,635 ^(a)	309,045	335,290	431,100	626,965	1,322,850	1,260,920	712,250	647,170

TIME	2019
GEO	
European Union - 28 countries (2013-2020)	721,095

⁷³ Hiltunen, 2019, 187-190.

⁷⁴ Hiltunen, 2019, 195.

⁷⁵ Hiltunen, 2019, 9-10; Pose, 2018, 555-556.

⁷⁶ "Palace of Squatters Is a Symbol of Refugee Crisis", NYT, 15.6.2014; huhtikuussa aineistossa kolme uutista käytti sanaa "kriisi" otsikossaan, jonka jälkeen sitä alettiin käyttää säännönmukaisemmin.

⁷⁷ Frontex, 2016, 14; Taulukko 1.

⁷⁸ Hiltunen, 2019, 195-96.

⁷⁹ Syyrialaisia n. 594 000 vrt. toiseksi suurin ryhmä afganistanilaiset 267 500. Frontex, 2016, 7.

Arabikevät oli levinnyt Syyriaan Tunisian, Libyan ja Egyptin kautta. Rauhanomaisen kansannousun sijasta Syyrian tilanne kriisiytyi sisällissodaksi, jota YK ja useat muut tahot ovat yrittäneet ratkaista alusta lähtien. Sisällissotaa on leimannut sen raakuus vuodesta 2011 saakka, kun YK kutsui Syyrian hallituksen siviileihin kohdistamia iskuja rikokseksi ihmisyyttä vastaan⁸⁰, ja heinäkuussa 2020 YK:n ihmisoikeus neuvoston Syyrian asioista huolehtiva komissio arvioi kaikkien osapuolten tehneen sotarikoksia ja rikkoneet ihmisoikeuksia konfliktin aikana.⁸¹

Syyrian ajaututtua sisällissotaan, sen asukkaat pakenivat joko maan sisällä tai sen naapurimaihin. Libanoniin, Turkkiin, Jordaniaan, Irakiin ja Egyptiin on paennut yhteensä yli 5,5 miljoonaa syyrialaista huhtikuuhun 2021 mennessä. Syyrian sisäisiä pakolaisia on UNHCR:n arvioiden mukaan 6,7 miljoonaa, ja muualle maailmalle pakolaisina on lähtenyt noin miljoona syyrialaista.⁸² Tilanne oli vakava jo vuoden 2015 alussa, jolloin pakolaisia Syyrian naapurimaissa oli noin neljä miljoonaa. Libanonin, Turkin ja Jordanian tarjoamat olosuhteet olivat kuitenkin riittämättömät, pakolaisten oletettiin olevan vain väliaikaisesti maassa, ja Libanonissa maan heikot olot jo ennen pakolaisten saapumista pahensi tilannetta sen pitkittyessä. UNHCR ja muut järjestöt raportoivat vuonna 2015, ettei syyrialaisien auttamiseksi tarvittavaa rahoitusta ollut saatu kuin alle yksi neljäsosa tarvittavasta, ja syyrialaisia auttaneet maat olivat jääneet yksin kriisin kanssa.⁸³ Syyrian sekä sen naapurimaiden tilanteen huonontuessa Eurooppaan pyrkiminen oli vaihtoehto, johon monet pakolaisista lopulta tarttuivat.

2.2 Pakolaisjärjestelmät ja niiden historia

Seuraavassa kahdessa alaluvussa käsittelen tarkemmin Euroopan unionin ja Yhdysvaltojen turvapaikka- sekä maahanmuuttojärjestelmiä. Keskityn pääasiassa pakolaiskriisin aikaiseen järjestelmään, jokseenkin EU:n kohdalla puhun tarkemmin myös Unionin ja Turkin väliseen sopimukseen vuodelta 2016, joka vaikutti Eurooppaan saapuvien pakolaisten määrään.

2.2.1 Euroopan unioni

Anna-Kaisa Hiltusen mukaan Euroopan unionin turvapaikkajärjestelmä on alun perin lähtöisin vuonna 1985 ja 1990 solmituista Schengenin sopimuksista. Schengen-alueen vapaan sisäisen liikkuvuuden mahdollistaa rajatarkastuksista luopuminen, mikä puolestaan edellytti kolmansista valtioista saapuvien liikkeiden säätelyä, sekä yhteistä turvapaikkapolitiikkaa. Euroopan laajuista pakolais- ja turvapaikkajärjestelmää pohdittiin jo 1980-luvulla, mutta jäsenmaat torjuivat ehdotukset, kunnes vuoden 1990 toisessa Schengen-sopimuksessa

⁸⁰ UN News, 2011.

⁸¹ UN News, 2020.

⁸² UNHCR, 2021; ks. Liite 1.

⁸³ Hiltunen, 2019, 202-205.

päätettiin, että turvapaikkahakemuksen käsitteli se maa, johon hakemus oli jätetty, eli se joka oli myöntänyt hakijalle viisumin tai päästänyt alueelleen.⁸⁴

Toisen Schengen sopimuksen säännöt vastasivat käytännössä Dublinin sopimusta, joka kirjoitettiin myös vuonna 1990. Hakemuksen käsittelyn lisäksi maille sallittiin mahdollisuus käsitellä muitakin turvapaikanhakemuksia, ja niille jätettiin oikeus päättää, ketkä valtioiden alueelle pääsivät. Dublinin sopimuksessa myös sovittiin vastoin Euroopan neuvoston ehdotusta⁸⁵, että turvapaikanhakijan saisi lähettää takaisin saapumismaahansa Euroopassa.⁸⁶ Hiltusen mukaan Dublinin ja Schengen-sopimukset johtivat pakolaiskysymyksen turvallistamiseen, eli turvapaikanhakijoista tuli uhka Euroopan yhteiskunnille, mahdollisesti jopa taloudelle ja integraatiolle. Turvapaikanhakijoiden etujen sijasta sopimukset suojelivat jäsenmaiden etuja ja suvereniteettia. Sopimuksista puuttui Geneven-sopimuksen periaatteet palautuskiellosta (vainon, kidutuksen, epäinhimillisen uhan kohdalla), sekä määritelmä pakolaisista, joita turvapaikanhakijan ehdot eivät koskeneet, mutta joita ei voinut palauttaa kotimaahansa.⁸⁷

Euroopan unionin perustamisesta sovittiin Maastrichtissa helmikuussa 1992. Unionin turvapaikkayhteistyötä päätettiin tiivistää vuoteen 1993, mutta päätös joutui koetukselle lähes välittömästi Jugoslavian hajoamissotien myötä, kun Bosnian sodan aikana noin 600 000–700 000 pakolaista saapui Eurooppaan. Pakolaisten vastaanottaminen ei kuitenkaan jäsenmaissa saanut kannatusta, vaan apua yritettiin keskittää Bosniaan, ja osa maista alkoi muun muassa vaatia viisumeita bosnialaisilta.⁸⁸

Hiltunen nimittää taakanjakoa EU:n yhteisen turvapaikkajärjestelmän yhdeksi pahimmista kipupisteistä. Vuoden 2015 yhteydessä käyty keskustelu kiintiöistä ja turvapaikanhakijoiden jakamisesta jäsenmaiden kesken vaikuttaa hyvin samanlaiselta kuin keskustelu entisen Jugoslavian pakolaisista käyty keskustelu. Saksa vastaanotti silloinkin ison osan pakolaisista, ja kannatti yhteisiä kiintiöitä.⁸⁹

Pakolaisjärjestelmästä käytiin läpi 1990-luvun keskustelua Euroopassa. Bosnian sodan asetelmien pelättiin toistuvan Kosovon sodan sytyttyä 1999. Samoihin aikoihin solmittiin Amsterdamin sopimus, jolla muutettiin Euroopan unionin perussopimusta. Muiden asioiden ohella sopimuksessa päätettiin myös jäsenmaiden turvapaikkapolitiikan yhtenäistämisestä. Tällä vältettiin Kosovon sodan aiheuttama laajempi epäjärjestys.⁹⁰ Turvapaikkajärjestelmän

⁸⁴ Hiltunen, 2019, 12, 53-57.

⁸⁵ Neuvosto ehdotti, että hakemus tulisi käsitellä, ellei hakija ole saanut jo toisesta Euroopan maasta suojelua, tai jos hän on asunut toisessa Euroopan maassa vähintään sata päivää. Hiltunen, 2019, 58.

⁸⁶ Hiltunen, 2019, 57-58.

⁸⁷ Hiltunen, 2019, 60.

⁸⁸ Hiltunen, 2019, 70-74.

⁸⁹ Hiltunen, 2019, 94 – 95.

⁹⁰ Hiltunen, 2019, 108.

ensimmäisessä vaiheessa sovittiin kahdesta asetuksesta ja kolmesta direktiivistä, joilla Euroopan unionin pakolaisjärjestelmää alettiin rakentamaan nykyiseen muotoonsa.⁹¹

2000-luvun aikana Euroopan pakolaispolitiikkaa yhtenäistettiin edelleen, ja esimerkiksi Lissabonin sopimuksella, joka astui voimaan 2009, mahdollistettiin Euroopan unionin tuomioistuimen täydet tulkintaoikeudet turvapaikkalainsäädäntöön liittyen, ja se pystyi antamaan kansallisille tuomioistuimille ennakkoratkaisuja EU-säädösten tulkinnassa. Lisäksi Euroopan unionin perusoikeuskirjasta tuli oikeudellisesti sitova asiakirja, ja turvapaikka määrittäyty Geneven sopimuksen perusteella. Perusoikeuskirja takaa myös turvapaikanhakijoille vahvemmat oikeudet kautta koko EU:n alueen. Komissio pohti turvapaikkajärjestelmän yhtenäistämistä, ja Dublin-asetuksen merkitystä jatkossa. Myös jäsenmaiden keskinen vastuu nousi jälleen esille. Hiltusen mukaan järjestelmän uusiminen alkoi vuonna 2008, mutta venyi erimielisyyksien vuoksi vuosille 2011–2013. Uudistuksessa pyrittiin muun muassa uudistamaan Dublin-asetusta.⁹²

Kreikan talouskriisin lisäksi maan turvapaikkajärjestelmän ongelmat kasvoivat 2010-luvun alkupuolella. Kreikan lisäksi muun muassa Italiassa ja Unkarissa oli ongelmia Unionin linjan noudattamisen kanssa, ja Euroopan ulkorajoilla pakolaisten määrä oli alkanut nousemaa. Unionin sisäiset ongelmat sen itään laajenemisen jälkeen, oikeistopopulistien nousu Kreikan talouskriisi ja vasta vuonna 2013 uudistettu turvapaikkajärjestelmä tekivät Euroopan reagointi kyvystä hidasta. Turvapaikkalainsäädäntöä päivitettiin uudelleenlaatomalla edellä listatut direktiivit ja asetukset. Pitkä uudistusprosessi näytti onnistuneelta vuonna 2014, mutta se ei ollut riittävä vuoden 2015 tulijamäärän kohdalla.⁹³

Vuonna 2016 solmittiin Euroopan ja Turkin välinen sopimus, jonka tarkoituksena oli, että Turkki vastaisi pakolaisten vastaanottamisesta, ja pakolaisia voitaisiin palauttaa Unionin alueelta Turkkiin, ja Eurooppa vuorostaan vastaanottaisi Turkista jokaista pakolaista kohden yhden syyrialaisen maan pakolaisleireiltä. Lisäksi Unioni tukisi Turkkia taloudellisesti kahdesti kolmella miljardilla eurolla, ja alueet parantaisivat yhteistyössä humanitäärisiä oloja Syyriassa. Eurooppa ja Turkki käynnistäisivät maan EU-jäsenyys-, tulliliiton ja viisumivapausneuvottelut sekä uudistukset.⁹⁴ Sopimus vaikutti merkittävästi pakolaisten määrään Euroopassa, mutta toisaalta siitä tuli samalla ongelmallinen kohta Euroopan ja Turkin välisten suhteiden kannalta, kun niiden välien kiristyessä Turkki esimerkiksi uhkasi avata rajansa uudelleen pakolaisille.⁹⁵

Pakolaiskriisin rauhoituttua Euroopan unioni on alkanut pohtimaan pakolaispolitiikkaansa uudistamista, jotta samanlaisilta tilanteilta vältyttäisiin jatkossa. Vuonna 2018 Euroopan

⁹¹ Hiltunen, 2019, 108-110, 145-150.

⁹² Hiltunen, 2019, 164-168, 182-183.

⁹³ Hiltunen, 2019, 192-200.

⁹⁴ Euroopan komissio, 2016.

⁹⁵ Ks. alaluku 5.2.

komissio ehdotti uudistuksia jo kertaalleen uudistettuihin asetuksiin ja direktiiveihin, mutta suuria muutoksia järjestelmään ei vielä olla saatu tehtyä.⁹⁶

2.2.2 Yhdysvallat

Yhdysvallat on vastaanottanut vuosittain enemmän pakolaisia, kuin kaikki muut maailman valtiot yhteensä.⁹⁷ Maan pakolaispolitiikkaan on vaikuttanut sen ulkopoliittikka, ja esimerkiksi kylmän sodan aikana maahan otettiin enemmän pakolaisia kommunistisista valtioista, kuin sisällissodan keskeltä. Vaikka lakitekstiä muutettiin neutraalimmaksi vuonna 1980, vielä 90-luvun konfliktit paljastivat pakolaispolitiikan taustalla vaikuttavat ajatukset: Yhdysvallat ottivat vastaan 933 pakolaista Ruandasta, ja 125 000 Bosniasta. Vuosien 1991–2000 välisenä aikana maahansaapuneista pakolaisista 60 prosenttia olivat kommunistisista Kuubasta ja Vietnamista, tai entisestä Neuvostoliitosta. Muutosta on kuitenkin tapahtunut, ja pakolaisten lähtömaat ovat aiempaa monipuolisempia.⁹⁸ Enemmistö yhdysvaltalaisista myös pitkään vastusti pakolaisten vastaanottoa. Vuonna 1947 tehtyyn kyselyyn vastanneista 72 prosenttia vastusti 100 000 pakolaisen vastaanottamista Euroopasta, ja toisessa kyselyssä 77 prosenttia vastusti vietnamilaisia pakolaisia vuonna 1977.⁹⁹

Maan nykyistä pakolaispolitiikkaa määrittelevät Geneven sopimus samaan tapaan Euroopan unionin kanssa, sekä maan oma, vuoden 1980 pakolaisasetus, joka tarjosi samalla vuosikymmenten jälkeen ensimmäiset, yhtenäiset kriteerit.¹⁰⁰ Asetus korvasi edellisen vuodelta 1965, ja muokkasi maan pakolaismääritelmän vastaamaan Geneven pakolaissopimusta. Laki ei kuitenkaan soveltunut Yhdysvaltojen rajalla turvapaikkaa hakeviin henkilöihin, vaan turvapaikkapolitiikan kannalta ratkaiseva lakimuutos tehtiin vuonna 1996 *Illegal Immigrant Reform and Immigrant Responsibility Act*:in kautta.¹⁰¹

Council on Foreign Relationsin tekemä aikajana¹⁰² Yhdysvaltojen toisen maailmansodan jälkeisistä maahanmuuttolinjauksista kertoo, ettei maan pakolaispolitiikkaa olla muutettu vuoden 1980 jälkeen juuri lainkaan. Muutokset lainsäädännössä koskevat pääasiassa maahanmuuttoa, joiden tarkoituksena on ollut suitsia laitonta maahanmuuttoa maan eteläisen rajan yli. Tällaisia muutoksia on tehty esimerkiksi marraskuussa 2014, jolla laajennettiin Yhdysvalloissa syntyneiden lasten oikeuksia, joiden vanhemmat olivat maassa laittomasti.¹⁰³

Mikäli pakolainen haluaa asettua Yhdysvaltoihin, hän lähettää hakemuksensa UNHCR:lle, joka valitsee pakolaiset *United States Refugee Admission Programiin* (USRAP). Tämän

⁹⁶ Hiltunen, 2019, 271-276.

⁹⁷ UNHCR, 2020.

⁹⁸ Wasem, 2020, 256-257.

⁹⁹ Wasem, 2020, 248-249.

¹⁰⁰ Georgetown Law Library, 2021.

¹⁰¹ Wasem, 2020, 253.

¹⁰² Council on Foreign Relations, 2021.

¹⁰³ U.S. Citizenship and Immigration Services, 2014.

jälkeen *Resettlement Support Center* (RSC) ottaa vastaan hakijan henkilötiedot sekä prosessiin vaadittavat muut tiedot, ja toimittaa ne eteenpäin taustojen tarkistamista ja turvallisuusselvitystä varten. Tätä seuraa monivaiheinen prosessi, jossa pakolaisen taustat tarkistetaan muun muassa FBI:n, *Department of Homeland Security*n ja *State Departmentin* toimesta. Pakolaisen prosessin edetessä onnistuneesti hänet haastatelleen, hänelle tehdään biometrinen turvallisuustarkastus (muun muassa sormenjälkien perusteella), terveystarkastus, ja hänen tulee osallistua kulttuurisen orientoitumisen tunneille. Vielä ennen matkustusta pakolaisen tiedot tarkastetaan vielä kerran, jonka jälkeen hän voi matkustaa Yhdysvaltoihin, missä hänen tulee hakea Green Cardia vuoden aikana saapumisestaan.

Fiscal Year	Total Ceiling	Grand Total
2009	80,000	74,654
2010	80,000	73,311
2011	80,000	56,424
2012	76,000	58,238
2013	70,000	69,926
2014	70,000	69,987
2015	70,000	69,933
2016	85,000	84,994
2017	110,000	53,716
2018	45,000	22,491
2019	30,000	30,000
2020	18,000	3,219

Taulukko 2 - Yhdysvaltoihin Refugee Processing Centerin kautta saapuneiden pakolaisten määrä, 2009–2019. Department of State Bureau of Population, Refugees, and Migration Office of Admissions (2020).

Yhdysvalloissa Euroopan pakolaiskriisi, ja tässä työssä käsitelty ajanjakso sijoittuvat presidentti Barack Obaman toisen kaudelle, ja vuoden 2016 presidentinvaalien sekä Donald Trumpin valinnan aikaan. Yhdysvaltojen pakolaispolitiikkaa määrittelee myös maan presidentti, jolla on lainsäädännön mukainen oikeus vaikuttaa, monta pakolaista maahan otetaan minäkin vuonna.¹⁰⁴ Turvapaikkajärjestelmän tai pakolaispolitiikan kannalta presidentti Trump ei ehtinyt vielä tehdä merkittäviä muutoksia aineiston puitteissa, mutta tutkimukset seuraavilta vuosilta osoittavat, että presidentin vaihdos tiputti merkittävästi Yhdysvaltojen vastaanottamien pakolaisten määrää, minkä näkee myös yllä olevasta taulukosta kuvaaja 2.¹⁰⁵ Euroopan pakolaiskriisin kannalta muutos ei ole siis merkittävä, mutta sen aikana Syyriasta lähteneiden pakolaisten kannalta on. Kuten yllä on todettu, Yhdysvaltoihin pakolaisena pääseminen on muutaman vuoden prosessi. Kun presidentti Trump kielsi tietyistä muslimimaista Yhdysvaltoihin matkustamisen, samalla hän esti näiden maiden kansalaisten saapumisen pakolaisina. *National Immigration Forumin* mukaan syyrialaisien ja iranilaisten pakolaismäärät putosivat merkittävästi Trumpin matkustuskiellon vuoksi.¹⁰⁶ Kielto osuu ajallisesti tarpeeksi kauaksi Euroopan pakolaiskriisistä, jotta se on mahdollisesti vaikuttanut pakolaisprosessin vuosien 2014–2016 aikana aloittaneiden hakemuksiin.

¹⁰⁴ Aliens and Nationality Act, 8 U.S.C. (2012) § 1157.

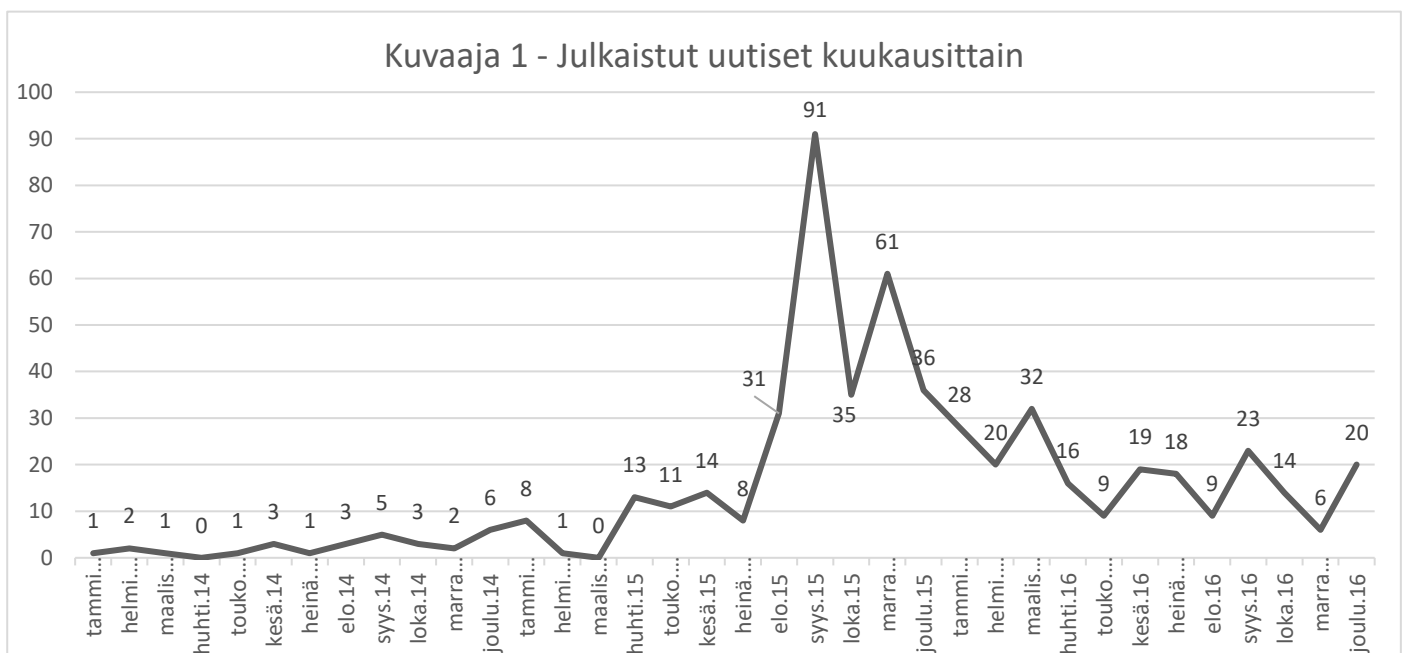
¹⁰⁵ ks. taulukko 2; myös Krogstad, 2019.

¹⁰⁶ National Immigration Forum, 2020, 2.

3 TILASTOLLINEN KATSAUS UUTISISTA

Tässä luvussa käsittelen tarkemmin aineiston jakautumista eri vuosille ja sitä, miten pakolaiskriisiin liittyvät tapahtumat vaikuttivat uutisten julkaisuun, sekä niiden sisältöön. Kirjoitusten määrän perusteella pystyy osoittamaan tiettyjä yksittäisiä tapahtumia, jotka näkyvät niiden lisääntymisenä aineistossa tiettyinä kuukausina. Tässä luvussa tarkoitukseni on osoittaa sekä selittää näitä tapahtumia.

Aineistoni koostui yhteensä 551 artikkelista, joiden julkaisuajankohtia seuraamalla voi jo seurata pakolaiskriisin kehittymistä Euroopassa. Muutoksia käsitellyn kolmen vuoden aikana näkee tarkastelemalla alla olevaa kuvaajaa 1, johon on eriteltyinä kuukausittain julkaistujen kirjoitusten määrät.

Uutisointi ei jakautunut tasaisesti kaikille kolmelle tutkimalleni vuodelle. Aineiston ensimmäisten 18 kuukauden aikana oli useita kuukausia, kun pakolaisteemoista ei kirjoitettu lainkaan, tai siitä kirjoitettiin ainoastaan yksittäisiä artikkeleita. Käsitellyistä vuosista 2015 oli selvästi eniten edustettuna aineistossa. Jos vertaillaan jokaisen vuoden syyskuutta – joka oli sekä vuonna 2014 että 2015 ”tuotteliain” uutiskuukausi, erot uutisten määrissä olivat huomattavia. Uutisointi lisääntyi vuoden 2014 viidestä uutisesta 91 uutiseen vuonna 2015, mistä se putosi vuonna 2016 enää 23 uutiseen. Vuonna 2016 eniten uutisia julkaistiin maaliskuussa, ja silloinkin uutisten määrä jää 32, mikä on vain noin kolmasosa vuoden 2015 syyskuusta.

Kirjoitusten jakautumista vuosien kesken voi selittää yksinkertaisesti Euroopan unionin alueelle saapuneiden pakolaisten määrällä. Unionin alueella tehtyjen turvapaikka-anomusten perusteella vuosi 2015 oli tutkittavista vuosista kiireisin.¹⁰⁷ Vuonna 2014 Euroopan unionissa jätettiin 627 000 turvapaikanhakemusta, josta vuonna 2015 määrä nousi 1 323 000. Siitä niiden määrä laski noin sadallatuhannella, eli 1 261 000 hakemukseen vuonna 2016. Hakemusten määrän pienentymiseen vaikutti EU:n ja Turkin välille maaliskuussa 2016 solmittu sopimus.¹⁰⁸ Vaikka tämä oli yksi merkittävistä tekijöistä uutisten määrän yleisessä muutoksessa, lisäksi kriisin pitkittyminen ja kiinnostuksen siirtyminen muihin aiheisiin on vaikuttanut uutisten määrään. Mahdollisia selittäviä tekijöitä löytyi myös yksittäisistä tapahtumista käsiteltyjen vuosien aikana, ja ne näkyvä erityisesti kuukausikohtaisissa vaihteluissa.

Pakolaisista ei kirjoitettu johdonmukaisesti vielä vuoden 2014 aikana, ja kuukausittain aihetta käsiteltiin vain muutaman artikkelin verran. Joulukuussa julkaistiin kuusi artikkelia, mikä oli eniten koko vuoden aikana. Silloin suurta määrää selitti YK:n julkaisuista tehdyt raportit, joista yli puolet kuukauden kirjoituksista käsitteli.¹⁰⁹ Yleisellä tasolla vuoden uutisointi oli vahvasti keskittynyt Välimeren ylityksellä Eurooppaan pyrkiviin, sekä salakuljetusryityksissä kuolleisiin pakolaisiin. Vuodessa 2014 tiivistyy tulevien vuosien teemat NYT:n pakolaisuutisoinnissa: salakuljetus sekä Välimeren tilanne, vaatimukset toimia ratkaisun löytämiseksi, maahanmuuttaja- ja pakolaisvastaiset liikkeet, Euroopan unionin hitaan reagoinnin kritisoiminen, sekä turvallisuuskysymykset. Nämä teemat nousevat toistuvasti esille läpi koko aineiston.

Uutiset pakolaistilanteesta jakoivat lähes koko vuoden 2014 palstatilan monen muun merkittävän aiheen kanssa. Vuoden 2013 loppupuolella käynnistynyt Ukrainan kriisi eskaloitui alkuvuodesta 2014, ja tilanne kehittyi läpi koko vuoden.¹¹⁰ Maaliskuun alussa Venäjä liitti Krimin niemimaan itseensä, ja kansainvälisessä politiikassa keskusteltiin Venäjään kohdennetuista pakotteista. Kesällä äärijärjestö ISIS valtasi merkittäviä alueita Irakissa. Maassa uskonnollinen vähemmistö Jesidit joutuivat terroristijärjestön vainon kohteeksi

¹⁰⁷ ks. Taulukko 1, 17.

¹⁰⁸ Ks. Sivu 20.

¹⁰⁹ ”Number of Migrants Killed While Fleeing Soars”, NYT, 4.12.2014; ”More Refugees Take to the Sea, U.N. Reports”, NYT, 11.12.2014; ”U.N. Seeks \$8.4. Billion for Syrians”, NYT, 19.12.2014.

¹¹⁰ MMM, 2015, 91.

elokuussa 2014. Yhdysvallat olivat liittyneet ISIS:n vastaiseen taisteluun Syyriassa vuoden 2014 aikana, ja sen johtama koalitio teki ensimmäiset ilmaiskut järjestöä vastaan syyskuussa 2014.¹¹¹

Pakolaisuutisoinnissa keskityttiin Välimeren tilanteeseen. Syyskuussa 2014 uutisten määrä kohosi hetkellisesti yksittäisistä uutisista syyskuun viiteen uutiseen. Vaikka nousu ei ole määrällisesti merkittävä, otsikoinnin perusteella syyskuu oli kesän uutisointia yhtenäisempää. Tähän selittävänä syynä oli Välimerellä tapahtunut onnettomuus, jonka seurauksena jopa 500 ihmisen pelättiin hukkuneen salakuljettajien upotettua tahallisesti Eurooppaan pyrkineiden alus.¹¹² Aineistossa kuudesta uutisesta neljä käsitteli syyskuussa jollain tavalla tätä tekoa tai tilannetta Välimerelle yleensä. Pääkirjoituksessaan syyskuussa 2014 NYT kertoi yli 2 800 ihmisen hukkuneen Välimerellä vuoden alusta syyskuuhun 2014 mennessä.¹¹³ Varmasti tästä syystä vuoden uutisointi keskittyi erityisen vahvasti vaatimuksiin ratkaista Välimeren tilanne. Uutismäärältään vuosi 2014 oli vaatimaton, kun koko vuodelta aineistoon jäi lopulta ainoastaan 28 artikkelia.

Lähes puolet alkuperäisaineistosta koostui vuonna 2015 julkaistuista kirjoituksista. Tämä kertoo pitkälti siitä, miten vahvasti pakolaiskriisi oli teemana läsnä sinä vuonna. Syynä tähän oli Eurooppaan saapunut maahanmuuttajien suuri määrä, joka oli vuoden 2015 aikana korkein kolmesta käsitellystä vuodesta. Ilmiö on havaittavissa edellä esitetystä kuvaajasta, missä erityisesti loppukesällä uutisten määrässä on huomattava piikki alkuvuoteen 2015 verrattuna.

Alkuvuosi 2015 oli määrällisesti suhteellisen rauhallista uutisaikaa. Kesällä keskusteluihin nousi huoli pakolaiskriisin kasvamisesta, mikä näkyi aineistossa kesäkuusta voimakkaasti kasvavilla kirjoitusten määrällä. Luku saavutti huippunsa syyskuussa, kun kuun alussa maailmalle levisi tieto itävaltalaisen moottoritien laitaan hylätystä rekasta, josta löydettiin 71 pakolaisen ruumiit. Lisäksi kuvat Turkin rannikolle huuhtoutuneen kolmevuotiaan Aylan Kurdin ruumiista alkoivat kiertää sosiaalisessa mediassa ja tiedotusvälineissä.¹¹⁴ Molempia näitä on myöhemmin NYT:n uutisoinnissa kuvattu käännekohtina pakolaiskeskusteluun sekä siitä uutisointiin¹¹⁵, mikä osaltaan myös selitti uutisten räjähdysmäisen lisääntymisen. Syyskuussa kirjoitettiin erityisesti Euroopan epäonnistumisesta inhimillisen ja yhtenäisen pakolaispolitiikan luomiseksi, mantereen avoimista rajoista, sekä sen vastuusta kriisin hoitamisessa. Samalla esille nousee ensimmäisen kerran ajatus siitä, että Yhdysvaltojen pitäisi osallistua syyrialaisien pakolaisten vastaanottamiseen.

Marraskuun 14. päivänä Pariisissa tehtiin sarja terrori-iskuja, joista äärijärjestö ISIS otti myöhemmin vastuun. Iskuissa kuoli yhteensä 132 sivullista, ja niiden seurauksena

¹¹¹ Lloyd, 2015.

¹¹² "Smugglers Rammed Migrants' Boat, Sinking It, Group Says", NYT, 16.9.2014.

¹¹³ "Murder in the Mediterranean", NYT, 19.9.2014.

¹¹⁴ "Grisly Discovery in Migrant Crisis Shocks Europe", NYT, 28.8.2015; "Image of Drowned Syrian, Aylan Kurdi, 3, Brings Migrant Crisis into Focus", NYT, 4.9.2015.

¹¹⁵ "U.S. Could Exceed Goal of Accepting 10,000 Syrian Refugees", NYT, 6.8.2016.

pakolaiskriisin käsittelyyn tuli voimakkaammin mukaan turvallisuusnäkökulma, mikä näkyi myös aineistossa. Kun iskusta epäillyltä löydetty Syyrian passi konkretisoi huolen pakolaisten reittejä hyväksikäyttävistä terroristeista. Kuvaajassa 1 liike näkyy ensin jyrkkänä laskuna syyskuusta lokakuuhun, ja sitä seuraava lähes yhtä jyrkkä nousu marraskuussa. Kuun 63 uutisesta 18 julkaistiin ennen terrori-iskuja. Niitä seuranneista marraskuun kirjoituksista ainoastaan muutama ei liity jollain tavalla iskuihin tai niiden välittömiin seurauksiin.

Vuoden vaihtuessa eurooppalainen vapaan liikkuvuuden ihanne joutui koetukselle, kun Ruotsi ja Tanska aloittivat pakolaiskriisin vuoksi rajatarkastukset yhteisellä rajallaan, ja Tanska Saksan rajalla. Väliaikaisena pidetyt toimenpiteet herättivät huolta EU:ssa, mutta toisaalta päätöstä voidaan pitää jonkinlaisena jatkumona jo aiemmin vuonna 2015 rajojansa pakolaisilta sulkeneiden EU-maiden toimille, sekä lisääntyneestä rajavalvonnasta Unionin ulkorajoilla ja jäsenvaltioiden välillä.¹¹⁶ Alkuvuodesta 2016 uutisten määrä alkoi vähentymään. Maaliskuun poikkeuksellista määrää selittää Euroopan unionin ja Turkin välille solmittu sopimus, jonka valmistelua ja toteutumista lehdessä loppukeväästä seurattiin.

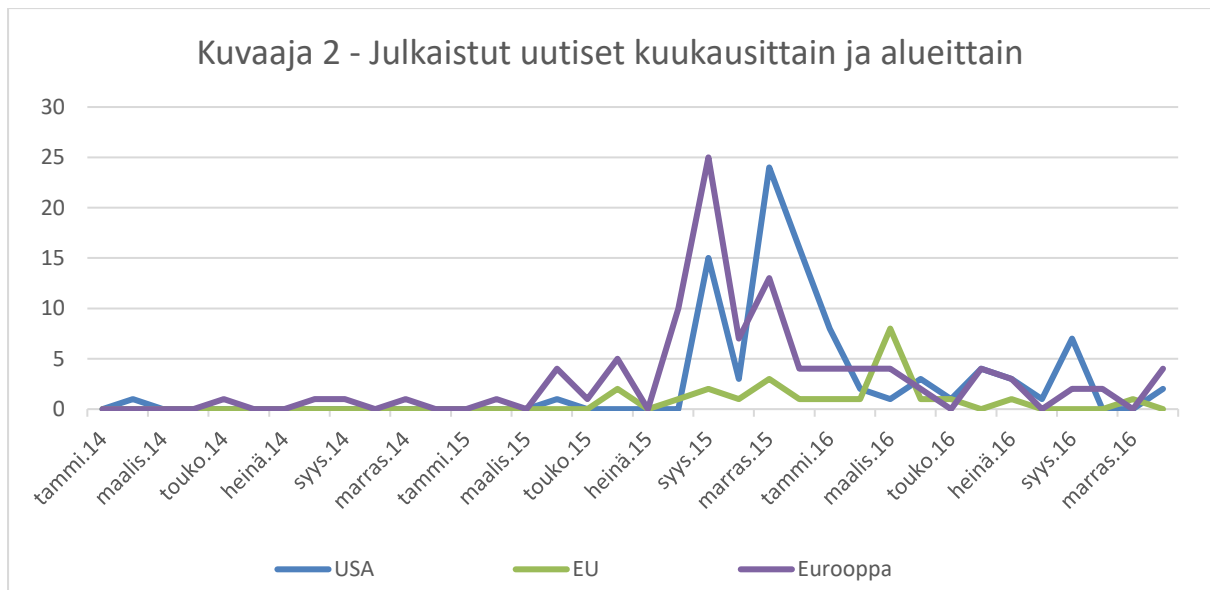
Yhdysvalloissa koettiin maan historian kuolettavin joukkoammuskelu kesäkuussa 2016, kun Orlandossa terrorismiyhteyksistä epäilty tekijä ampui seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen suosimassa yökerhossa 49 ihmistä. Presidentinvaalien kynnyksellä hyökkäys nosti Pariisin terrori-iskujen tapaan turvallisuuden ja pakolaiset hetkellisesti Yhdysvalloissa keskustelun keskiöön. Tietyistä muslimienemmistöisistä maista matkustuskieltoa vaativa liikemies Donald Trump valittiin republikaanien presidenttiehdokkaaksi heinäkuussa syksyllä järjestettäviin vaaleihin.

Mitä, missä, milloin nimittää heinäkuuta 2016 ”Euroopan veriseksi kuukaudeksi”.¹¹⁷ Kesän isoin terrori-isku tehtiin Ranskassa, kun ranskalaistunisialainen tekijä ajoi Nizzan rantabulevardilla väkijoukkoon surmaten 85 ihmistä. Ranskan lisäksi iskuja tapahtui Saksassa sekä elokuun alussa Englannissa. Tapauksissa kahdessa oli viittauksia ISIS-yhteyksiin, ja monella tekijöistä oli taustalla mielenterveysongelmia. Yksityiskohdista huolimatta nämä tapaukset näkyvät myös pakolaisuutisoinnissa, ja kuvaajassa 1 uutisten määrä hieman lisääntyykin kesän kuukausina. Varsinkin heinäkuun uutisoinnissa turvallisuuteen sekä terrorismiin liittyvät teemat korostuvat, kun 21 uutisesta ainoastaan kuusi käsittelivät muita aiheita.

Uutisten määrä pysyi vuoden 2016 toisen puolikkaan suhteellisen samana. Syyskuussa uutisia julkaistiin jälleen merkittävästi muita kuukausia enemmän, mutta toisin kuin edellisinä vuosina, uutisten määrälle ei löydy selitystä yhden teemaan muodossa, vaan aiheita käsitellään laajasti turvallisuudesta sisäpolitiikkaan ja historiasta integraatioon. Joulukuussa 2016 Berliinissä 12 ihmistä kuoli terrori-iskussa joulumarkkinoille, mikä näkyy aineistossa merkittävänä kirjoitusten lisääntymisenä. Kuukauden 20 kirjoituksesta 14 koskee jollain tavalla tätä tapausta.

¹¹⁶ “Migrant Crisis Tests Core European Value: Open Borders”, NYT, 1.9.2015.

¹¹⁷ MMM, 2017, 142.

Kuvaajan 3 liikettä myötäilee myös kuvaaja 4, johon on eroteltu Eurooppaa ja Yhdysvaltoja koskevien kirjoitusten määrät. Tässä kuvaajassa Eurooppa on eritelty kolmeen kokonaisuuteen: Yhdysvaltoja, Eurooppaa ilman EU:ta, ja Euroopan unionia käsittelevät uutiset. Ensimmäiseen sisältyy siis yksittäisten valtioiden uutiset, ja viimeiseen puolestaan ainoastaan ne kirjoitukset, joissa puhutaan Euroopasta ilman tarkempaa määritelmää. Kun yksittäiset valtiot otetaan mukaan kaavioon, Yhdysvaltojen ja Euroopan välillä on huomattavasti isommat erot. Esimerkiksi Saksasta kirjoitettiin tutkitun kolmen vuoden aikana 96 artikkelia, mikä oli joitakin uutisia enemmän kuin Yhdysvalloista. Tilastoja vertailemalla saa hyvän käsityksen siitä, miten uutisten määrät vaihtelevat Euroopan ja Yhdysvaltojen välillä, mutta myös sen, miten paljon enemmän aihe kosketti Eurooppaa.

Pakolaiskriisiä pidettiin NYT:n uutisoinnissa pitkään pääasiassa Eurooppaa koskevana ongelmana, ja täten lehdessä se nähtiin myös ongelmana, jonka ratkaiseminen kuului pääasiassa eurooppalaisille. Ensimmäisen kerran Yhdysvaltojen osallistumista pohdittiin kunnolla vasta syyskuussa 2015, mikä näkyy kuvaajassa Yhdysvaltoja koskevan uutisoinnin kasvulla yksittäisistä uutisista yli 20 uutiseen. Yhdysvalloista kirjoitetaan syyskuun 2015 aikana useammin, kuin vuoden 2014 ja alkuvuoden 2015 aikana yhteensä. Syyskuuta lukuun ottamatta Yhdysvaltojen kohdalla isoimmat uutispiikit marras-joulukuussa 2015 liittyivät silloin tehtyihin terrori-iskuihin. Turvallisuuden lisäksi toistuvia aiheita olivat maahan saapuvat syyrialaiset pakolaiset, sekä pohdinnat siitä, tulisiko Yhdysvaltojen auttaa pakolaiskriisin ratkaisemisessa.

Kuvaajasta näkee, että käyrät noudattavat pitkälti samaa liikettä, Yhdysvaltojen kohdalla merkittävästi pienemmässä mittakaavassa. Samat tapahtumat herättivät siis keskustelua molemmilla mantereilla samaan aikaan, ja käytännössä ainoa merkittävä piikki, mikä Yhdysvaltojen kohdalla puuttuvat, ovat maaliskuulta 2016, kun Euroopasta julkaistiin 31 kirjoitusta, ja Yhdysvalloista kaksi. Tätä selittää Turkin ja EU:n välinen sopimus, jonka

liittyviä uutisia julkaistiin runsaasti kuun aikana. Käytännössä sopimus ei koske Yhdysvaltoja, ja se luultavasti selittää merkittävän eron maaliskuulta.

Kokonaisuudessaan kuvaaja osoittaa sen, että Yhdysvaltoja koskevat kirjoitukset ovat pitkälti yksittäisiä uutisia kuukaudessa, lukuun ottamatta vuoden 2015 syys-, marras- ja joulukuuta, sekä vuoden 2016 tammikuuta. Tähän syynä voi olla se, ettei lehdessä koettu tarvetta käsitellä kriisiä samassa mittakaavassa oman maan kontekstista kuin Euroopan, mikä kuvaajan liikkeen lisäksi erottuu myös Yhdysvaltojen uutisoinnin sävyssä tietynlaisena kiireettömyytenä.¹¹⁸

NYT:ssa julkaistut kirjoitukset seurasivat pitkälti merkittäviä puheenaiheita maailmalta, ja isoimpia tapahtumia käsiteltiin hyvin kattavasti tapahtumia seuranneiden päivien aikana. Vuosi 2015 oli uutisoinnissa kiireisin, kun Eurooppaan saapui eniten pakolaisia vuosiin, ja tilanteen kiireellisyys näkyi myös suurelle yleisölle erilaisten tragedioiden kautta. Euroopan ja Yhdysvaltojen välillä julkaistujen kirjoitusten määrässä oli merkittäviä vaihteluita, ja oli selvää, ettei kriisi koskettanut samalla tavalla Yhdysvalloissa kuin Euroopassa. Pakolaiskriisin pitkittyessä myös uutisten määrä vähenee, ja väistyy muiden, uudempien ja akuutimpien tapahtumien tieltä, mikä näkyi myös kuukausittain julkaistujen uutisten määrässä.

¹¹⁸ Ks. luku 4.2.

4 MAIDEN ROOLI UUTISOINNISSA

Uutisoinnin teemoja tutkittaessa yksi merkittävimmistä tekijöistä on uutisten maantieteellinen sijoittuminen. Vaikka pakolaiskriisi kosketti erityisesti Syyrian rajanaapureita, NYT:n ulkomaan uutisoinnissa maantieteellisessä keskiössä oli Eurooppa. Tässä luvussa käsittelen ensin, millaisena kokonaisuutena Eurooppa uutisissa nähtiin, ja sitten alaluvussa 4.1.2 Saksan roolia, joka lehdessä korostui yksittäisistä valtioista eniten. Alaluvussa 4.1.3 käsittelen muita yksittäisiä Euroopan valtioita. Luvun viimeisessä alaluvussa 4.2 keskityn Yhdysvaltoihin vielä Euroopan valtioiden tapaan.

4.1 Eurooppa

4.1.1 Eurooppa vai Euroopan unioni?

Vaikka aineistoni kattaa sekä Eurooppaa että Yhdysvaltoja koskevan uutisoinnin NYT:ssa, suurin osa siitä oli Eurooppaan liittyviä artikkeleita. Pakolaiskriisi keskittyi voimakkaasti Euroopan mantereelle, ja samalla profiloitui eurooppalaiseksi kriisiksi, mikä puolestaan heijastuu artikkeleiden määrään.¹¹⁹ Mikä tekee Eurooppaa koskevasta uutisoinnista erityisen mielenkiintoista, oli Eurooppa-termin käyttäminen otsikoinnissa sekä artikkeleiden leipäteksteissä. Alaluvussa 4.1.3 näkyy, että Euroopasta kertova uutisointi oli vahvasti NATO- ja EU-maihin painottunutta. Tästä huolimatta erityisesti lehden otsikoinnissa käytettiin usein termiä Eurooppa Euroopan unionin sijasta. Sisällöllisesti Euroopasta kirjoitettaessa harvoin käsiteltiin EU:n ulkopuolisia Euroopan valtioita, joilta ei esimerkiksi vaadittu vastuunkantoa samalla tavalla.¹²⁰ Tämän myötä EU:n rooli mannerta yhdistävänä elimenä korostui huomattavasti.

Tom Friedman totesi kolumnissaan: ”I know — putting “European Union” into the lead of a column published in America is like a “Do Not Read” sign.”¹²¹ Vaikka kyseessä oli luultavasti

¹¹⁹ Ks. Kuvaaja 2, 23.

¹²⁰ Esim. Sveitsiä ei aineistossa mainittu kertaakaan yksinään.

¹²¹ “Friends and Refugees in Need”, NYT, 27.1.2016.

tarkoitus keventää kirjoituksen alkua, lausahduksessa voi myös piillä yksi syy siihen, miksi NYT:n otsikoinnissa Euroopan unionia ei mainittu läheskään yhtä usein, kuin Eurooppaa. Unionista kirjoitettiin usein sen linjauksia koskevia uutisia, kun taas esimerkiksi mielipidekirjoitukset ja kolumnit olivat otsikoitu useammin Eurooppaa puhuttelevina, vaikka ne sisällöllisesti olisikin suunnattu Unionin toimia tai päätöksiä kohtaan. Kuten Friedman totesi, Euroopan unioni ei ollut todennäköisesti tarpeeksi mielenkiintoinen, minkä takia sitä ei myöskään kannattanut otsikoinnissa mainita.

Otsikkotasolla aineistossa Euroopan unioni mainittiin 24 kertaa, ja Eurooppa 103 kertaa. Niiden perusteella pystyy myös sanomaan, että näitä kahta termiä käytettiin hyvin erilaisten artikkeleiden yhteydessä. Eurooppa esiintyi aineistossa huomattavasti useammin, ja toisin kuin Euroopan unionia, termiä käytettiin huomattavasti laajemmissa konteksteissa. Euroopasta puhuttiin paitsi poliittisten linjausten yhteydessä, mutta myös reportaaseissa ja mielipidekirjoituksissa. Viimeisin näistä olikin selkein ero Unionin ja Euroopan välillä. Silloin kun EU:ta tai Eurooppaa kokonaisuutena haluttiin kritisoida tai niiden toimia kommentoida, otsikoissa mainittiin yleensä aina Eurooppa. Pakolaiskriisiä nimitettiin: ”Europe’s Continuing Shame”¹²² ja pakolaistilanne oli sekä ”Europe’s Migration Impasse” että ”Europe’s New Normal”¹²³. Euroopalla oli myös velvollisuus pakolaisista¹²⁴, ja Eurooppa ”wrangles”, ”reels”, ja ”stalls” pakolaisiin liittyvissä kysymyksissä.¹²⁵ Kyse ei siis ollut Euroopan unionin epäonnistumisesta tai velvollisuudesta, vaan koko Euroopan. Tämä on toki järkevää siltä osin, että pakolaiskriisi ei koskettanut ainoastaan Euroopan unionia, mutta kun otetaan huomioon, että NYT:ssa kirjoitetaan aineistossa melkein poikkeuksetta ainoastaan EU-maista,¹²⁶ koko Eurooppaan viittaaminen oli ongelmallista. Eurooppa ei kuitenkaan jäänyt ulkopuolelle poliittisten päätösten uutisoinnista, jolloin siitä kirjoitetaan suhteellisen samaan sävyyn kuin Euroopan unionista. Paikoitellen kriittisemmät sanavalinnat näkyvät myös näissä otsikoissa, esimerkiksi: ”Europe Lacks Strategy to Tackle crisis, but Migrants March On”¹²⁷. Vertailun vuoksi neutraalina otsikkona voisi nähdä esimerkiksi: ”Europe Nears Accord With Turkey to Stem Tide of Refugees”¹²⁸.

Euroopan unionin pystyi aineiston perusteella helpommin erottamaan poliittiseksi päätöksentekokoelimeksi. Se esitettiin kokonaisuutena, jonka alla yleensä kirjoitettiin informatiivisia uutisia siitä, minkälaisia päätöksiä Unionissa oltiin tekemässä. Jos tarkastellaan otsikoita, niin tällaisia olivat esimerkiksi: ”European Union Proposes Visa-Free Travel for

¹²² ”Europe’s Continuing Shame”, NYT, 22.7.2016.

¹²³ ”Europe’s Migration Impasse”, NYT, 5.11.2014; Europe’s New Normal”, NYT, 23.1.2016.

¹²⁴ ”Europe’s Duty on Migrants”, NYT, 20.4.2015.

¹²⁵ ”As Europe Wrangles Over Migrant Relocation, Reality Moves Faster”, NYT, 24.9.2015; ”More Border Controls as Europe Stalls on Migrant Quotas”, NYT, 15.9.2015; ”Europe Reels from More Migrant Deaths on Land and Sea”, NYT, 29.8.2015.

¹²⁶ Ks. kuvaaja 3, 39.

¹²⁷ ”Europe Lacks Strategy to Tackle crisis, but Migrants March On”, NYT, 18.9.2015.

¹²⁸ ”Europe Nears Accord with Turkey to Stem Tide of Refugees”, NYT, 13.11.2015.

Turks”¹²⁹ sekä ”EU. Agrees to Naval Intervention on Migrant Smugglers”¹³⁰. Neljä otsikkoa 31 olivat sellaisia, joista voisi tulkita suoraksi kritiikiksi Unionin päätöksentekoa kohtaan, esimerkiksi kreikkalainen kolumnisti Nikos Konstandaras kirjoitti: ”Managing immigration must not make Europe less free, less stable, less fair, less united. Without political and moral courage, the crisis may defeat the European Union, and the defeat will be mostly self-inflicted”¹³¹, ja yhdessä lehden artikkelissa kerrottiin Balkanin ja Itä-Euroopan tyytymättömyydestä kriisin hoitamiseen: ”’We will not tolerate being turned into a warehouse of souls’ Mr. Tsipras said on Greek television. ’We will not agree to any further deal’, he added, if the burden is not shared in the European Union.”¹³²

Euroopan unioni oli selvästi poliittinen toimija päätösten taustalla, ja se nähtiin uutisoinnissa enemmän kylmänä, kaukaisena tekijänä. Alaluvun alussa lainasin mielipidekirjoitusta, jossa todettiin, etteivät yhdysvaltalaiset lukijat välttämättä koe Euroopan unionista puhumista erityisen kutsuvana. Vaikka kyseessä olikin vain yhden kirjoittajan mielipide, joka ei toistunut lehdessä jatkuvasti, voi miettiä kirjoitettiin EU:n sijasta Euroopasta tästä syystä: yhdysvaltalaisessa lehdessä Unionin poliittiset päätökset ja tilanne eivät välttämättä olleet samalla tavalla kiinnostava tai olennainen aihe sen kotimaisille lukijoille.

Jonkin verran Eurooppaa käsiteltiin pienempien, alueellisten kokonaisuuksien kautta. Näitä olivat Balkan, Pohjois-Eurooppa sekä Itä-Eurooppa. Leipäteksteissä aihetta useimmiten lähestyttiin yksittäisten valtioiden kautta siitä huolimatta, että otsikoissa mainittiinkin laajempi alue. Uutisessa ”Balkan Reel as Number of Migrants Hits Record” käsiteltiin käytännössä ainoastaan Slovenian pakolaistilannetta, ja Balkan alueena mainitaan ainoastaan uutisen alussa: ”The small Balkan nations on the path of the human migration through Europe are seeing record numbers of asylum-seekers cross their borders, and are overwhelmed in their ability to manage the human flow.”¹³³ Samaan tapaan artikkelissa ”Scandinavians Split Over Migrant Influx” käsiteltiin todellisuudessa Norjan ja Ruotsin pakolaispolitiikan eroja, jolloin maantieteellisestä Skandinaviasta oli jätetty kokonaan pois Tanska¹³⁴.

Lisäksi huomiota sai Itä-Eurooppa, joka erotettiin muusta Euroopasta omaksi kokonaisuudeksi. Jo artikkelin ”Eastern Bloc’s Resistance to Refugees Highlights Europe’s Cultural and Political Division” otsikossa nostettiin esille Euroopan kulttuurillinen ja poliittinen jakautuminen. Lehti perusteli väitettä sillä, etteivät entiset kommunistiset valtiot olleet Euroopan unioniin liittymisen jälkeen aktiivisesti toteuttanut arvoja, joihin ne liittyessään sitoutuivat: ”When joining the European Union (- -) nations are asked to pledge support to a raft of so-called European values, including open markets, transparent government, respect for an independent media, open borders, cultural diversity, protection of minorities and a rejection of

¹²⁹ ”European Union Proposes Visa-Free Travel for Turks”, NYT, 5.5.2016.

¹³⁰ ”EU. Agrees to Naval Intervention on Migrant Smugglers”, NYT, 19.5.2015.

¹³¹ ”Where is the E.U.’s Moral and Political Courage”, NYT, 16.3.2016.

¹³² ”With EU Paralyzed, 10 Nations Try to Stem Migrant Flow”, NYT, 25.2.2016.

¹³³ ”Balkan Reel as Number of Migrants Hits Record”, NYT, 28.10.2015.

¹³⁴ ”Scandinavians Split Over Migrant Influx”, NYT, 21.9.2014.

xenophobia.”¹³⁵ Kirjoitus yhdisti Euroopan itäiset osat Virosta Balkanille ulottuvalta alueelta, ja vertailee näiden arvoja Länsi-Euroopan arvoihin. Saman tyyppisillä otsikoilla ei lehdessä kirjoitettu esimerkiksi Länsi-Euroopasta, jonka valtioita käsiteltiin useammin itsenäisesti. Vastaavasti edellisessä artikkelissa mainituista valtioista kaikkia ei käsitelty aineistoissa yksinään lainkaan kolmen vuoden aikana. Näiden alueiden käsittely osoittaa sen, että Euroopasta välillä erotettiin pienempiä kulttuurillisesti yhtenäisempiä alueita kokonaisen mantereen sijasta.

Eurooppaa kritisoivia ja puhuttelevia kirjoituksia voi pitää myös NYT:n tapana käyttää vaikutusvaltaansa eurooppalaisten päättäjien keskuudessa. Euroopassa poliittisesti merkittävistä henkilöistä lehteen kirjoitti aikarajauksen puitteissa ainakin Italia pääministeri Matteo Renzi ¹³⁶, sekä hollantilaisen Vapauspuolueen puheenjohtaja Geert Wilders. ¹³⁷ Kirjoituksillansa lehti pystyi puhuttelemaan Eurooppaa kokonaisuutena, mutta myös yksittäisiä päättäjiä, kansalaisia, ryhmiä sekä järjestöjä. Kirjoitusten perusteella voi päätellä, että lehdessä tiedostettiin valtioiden mahdollisuudet tehdä itsenäisiä päätöksiä pakolaiskriisin ratkaisemiseksi, joten Euroopan puhuttelu kokonaisena toimijana oli keino vaikuttaa samanaikaisesti useampaan valtioon. Tarvittaessa kritiikkiä kohdennettiin myös yksittäisten valtioiden suuntaan.

Kirjoituksissa Eurooppaa puhuteltiin yhtenä isona toimijana, eikä 45 erillisenä valtiona. Kapeimmillaankin Eurooppa-termi kattoi usein 28 EU-maata. Se nähtiin jonkinlaisena moraalisena kokonaisuutena, kun taas EU oli pikemmin kaukainen, vähemmän kiinnostava poliittinen ja byrokraattinen järjestelmä. Lisäksi Euroopan unioni on järjestelmänä sellainen, että se oli todennäköisesti helpompi yksinkertaistaa kirjoituksissa Euroopaksi. Tällöin jokaisessa tekstissä ei tarvinnut erikseen selventää lukijalle Unionia järjestelmänä ja sen toimintaan liittyviä nyansseja, tai vaihtoehtoisesti käydä erikseen läpi jokaisen valtion tai pienemmän maantieteellisen alueen politiikkaa. Tähän voisi viitata esimerkiksi Paul Krugmanin kriittinen mielipidekirjoitus, jossa hän totesi: “I’m just thankful that America has the kind of unity Europe can only dream of.”¹³⁸ Läpi koko tekstin hän rinnasti liittovaltion toiminnan 28 valtion unionin toimintaan, jotka eivät kuitenkaan välttämättä ole suoraa verrannollisia. ”Imagine how New Yorkers would feel if political paralysis in New Jersey were getting in the way of any effective antiterrorist policy there, and you have a good idea of the problems Belgium has created for France.”¹³⁹

NYT:n kirjoitukset loivat kuvan Euroopasta yksinkertaistettuna kokonaisuutena, jota voitiin jollain tasolla verrata Yhdysvaltoihin. Pienempien alueiden käsittelyn yhteydessä tunnustettiin kuitenkin alueelliset erot Euroopan sisällä, ja erityisesti Itä-Eurooppa erotettiin kirjoituksissa

¹³⁵ “Eastern Bloc’s Resistance to Refugees Highlights Europe’s Cultural and Political Divisions”, NYT, 13.9.2015.

¹³⁶ “Matteo Renzi: Helping the Migrants Is Everyone’s Duty”, NYT, 23.4.2015.

¹³⁷ “Geert Wilders: Let the Dutch Vote on Immigration Policy”, NYT, 20.11.2015.

¹³⁸ “Europe the Unready”, NYT, 27.11.2015.

¹³⁹ idib.

Länsi- ja Pohjois-Euroopasta. Euroopan unionin ja Yhdysvaltojen vertaaminen on tavallista suunnilleen samankokoisen väestön, sekä taloudellisten ja poliittisten yhteneväisyyksien vuoksi. Tässä mielessä Euroopasta puhuminen oli perusteltua. Lisäksi aineistossa käsiteltiin paljon yksittäisiä valtioita Euroopan kaikilta alueilta, joten Euroopan mainitsevat kirjoitukset olivat ainoastaan pieni osa kaikesta uutisoinnista.

4.1.2 Saksa Euroopan johtajana

Kun käyttämäni aineiston jakoi maantieteellisesti valtioiden mukaan, paljastui, että Saksasta kirjoitettiin NYT:ssa kolmen vuoden aikana vain muutaman kerran vähemmän, kuin edellisessä alaluvussa käsitellyistä Euroopasta ja EU:sta yhteensä. Se esiintyi otsikkotasolla tunnistettavasti yhteensä 94 kertaa, mikä on myös lähes yhtä usein, kuin Yhdysvalloista uutisoidessa. Pelkästään kirjoitusten määrä kertoi Saksan merkittävästä asemasta Euroopassa, ja tässä alaluvussa tulen käsittelemään laajemmin sitä, miten Saksa aineistossa kuvataan.

Aineistossa Saksasta puhuttiin vuoden 2014 uutisoinnissa vain muutaman kerran pääasiassa uusnatsien ja oikeiston pakolaisvastaiseen liikehdintään liittyen. Toukokuussa näiden toimintaan yhdistetty mies nousi Dortmundin kaupungin hallitukseen, mikä järkytti kaupungin asukkaita¹⁴⁰, ja joulun alla äärioikeistolainen, populistinen ja nationalistinen Euroopan islamisaatiota vastustava liike Pegida¹⁴¹ loi jännitteitä Dresdenissä nationalismia ja muslimeja vastustavilla marsseillaan.¹⁴²

Vuosi 2015 oli Euroopan maista uutismäärällä mitattuna Saksan vuosi. Puhtaasti Saksaan liittyviä otsikoita oli 96. Seuraavaksi eniten uutisoidusta Ranskasta uutisia kirjoitettiin 27. Euroopasta mantereena oli aineistossa 103 uutista, eli vain muutama enemmän kuin Saksasta.¹⁴³ Angela Merkelin lisäksi Saksaa koskevaa uutisointia hallitsivat koko vuoden pakolaisvastaisuus, ja sen vastustaminen, jotka osittain vuosivat uutisiin jo loppuvuoden 2014 puolelta.¹⁴⁴

Bruttokansantuotetta katsottaessa Saksa on Euroopan unionin merkittävin talousmaa¹⁴⁵, ja PEW:n vuonna 2019 tekemässä tutkimuksessa se mainitaan Unionin suurimpana taloutena. Samassa tutkimuksessa kysyttiin EU-kansalaisten luottamuksesta Angela Merkeliä kohtaan, sekä näkökantoja Saksasta. Maa nähtiin suurimmaksi osaksi positiivisessa valossa, ja

¹⁴⁰ “A Neo-Nazi’s Political Rice Exposes a German City’s Ethnic Tensions”, NYT, 25.6.2014.

¹⁴¹ Nimi on lyhenne liikkeen saksankielisestä nimestä Patriotische Europäer gegen die Islamisierung des Abendlandes, joka tarkoittaa vapaasti suomennettuna isänmaalliset eurooppalaiset lännen islamisoitumista vastaan.

¹⁴² “The Marches in Dresden”, NYT, 7.1.2015; “In German City Rich with History and Tragedy, Tide Rises Against Immigration”, NYT, 8.12.2014.

¹⁴³ Ks. kuvaaja 3, 39.

¹⁴⁴ Näitä käsittelen myöhemmin luvussa 5.3.

¹⁴⁵ Eurostat, 2020b.

Merkeliin luotettiin muita johtajia enemmän.¹⁴⁶ Nämä tulokset voivat osaltaan selittää sitä, minkä vuoksi Saksan ulko- ja sisäpolitiikasta uutisoitiin merkittävästi muita maita enemmän vuosina 2015–2016. Länsi-Euroopan valtioista Saksa vastaanotti tänä aikana eniten pakolaisia; elokuussa 2015 maan sisäministeri Thomas de Maizière arvioi Saksan vastaanottavan 800 000 turvapaikanhakijaa tai pakolaista vuoden 2015 aikana, mikä tarkoitti lähes 40 prosenttia kaikista Eurooppaan tulijoista.¹⁴⁷

Uutisoinnissa tapahtui merkittävä käänne elo-syyskuun vaihteessa 2015. Artikkeleiden määrä kasvoi räjähdysmäisesti, kun ensin Itävallassa löydettiin 71 salakuljetuksen yhteydessä menehtynyttä maahanmuuttajaa moottoritien sivuun hylätystä kuorma-autosta, ja vain muutamaa päivää myöhemmin kuvat hukkuneesta, 3-vuotiaasta Aylan Kurdistista levisivät sosiaalisessa mediassa. Syyskuinen uutisanalyysi avasi Saksan roolia jälleen uudessa kriisissä:

“In this summer’s migrant crisis — as with the unfinished debt crisis in Greece and the confrontation with Russia over Ukraine — Germany once again finds itself at the centre of a European drama, compelled or condemned to lead by its wealth and size and by the lack of leadership from Brussels and other states in the European Union.”¹⁴⁸

Lehdessä Saksaa kutsuttiin Euroopan “haluttomaksi hegemoniaksi”¹⁴⁹, joka joutui kamppailemaan omien intressien ja Unionin intressien välissä. Der Spiegelin toimittaja Cristoph Schult kommentoi Merkelin tilannetta hankalaksi, mutta väistämättömäksi: ”She doesn’t want Germany to lead, with all that history and size. It’s not comfortable for her. But here we are, and she has to. There’s no way out.”¹⁵⁰

Syyskuun jälkeen Saksan ja saksalaisten reaktioita seurattiin tarkasti NYT:n kirjoituksissa, mistä kertoi myös niiden määrä. Noin puolet vuoden 2015 Saksaa koskevasta uutisoinnista julkaistiin edellä mainitun artikkelin jälkeen. Saksan tilaa arvioitiin historian¹⁵¹, turvallisuuden¹⁵² sekä Angela Merkelin ja maan sisäpolitiikan¹⁵³ kautta.

Lokakuun alussa Merkel puhui Euroopan parlamentille toivoen eurooppalaista yhtenäisyyttä kriisin ratkaisemiseksi. Puheessaan hän muistutti: “‘The sheer number of migrants changes Europe’s agenda’, and (- -) global disturbances would affect Europe ‘whether we like it or

¹⁴⁶ PEW, 2019, 62-66.

¹⁴⁷ “Germany Announces Plan to Cope with Migrant Influx” NYT, 20.8.2015.

¹⁴⁸ “Migrant Crisis Gives Germany Familiar Role in Another European Drama”, NYT, 3.9.2015.

¹⁴⁹ idib.

¹⁵⁰ idib.

¹⁵¹ Esim. The Holocaust Reconciliation Projectissa työskentelevä Geoffrey S. Cahn kiitteli Saksaa: “This is not the first time that Germany has taken responsible steps in addressing its egregious past, but perhaps the most courageous”; “Germany’s Moral Example”, NYT, 12.9.2015; Lisäksi ks. luku 6.

¹⁵² “Germany’s Real Refugee Crisis”, NYT, 15.9.2015.

¹⁵³ mm. “The End of Angela Merkel’s Irony”, NYT, 13.10.2015; “Merkel, While Refusing to Halt Migrant Influx Works to Limit It”, NYT, 29.11.2015.

not.”¹⁵⁴ Vain paria viikkoa aikaisemmin NYT:n artikkelissa Merkelin yrityksiä helpottaa pakolaiskriisiä avattiin seuraavasti: ”At first, Chancellor Angela Merkel was criticized for her silence on the refugees. She then won praise for humanitarian generosity by ignoring European Union rules and throwing open Germany’s borders to Syrian asylum seekers.”¹⁵⁵ Euroopan yhdistämisen lisäksi Merkelin katsottiin siis jossain määrin myös aiheuttaneen kitkaa jäsenmaiden välille Saksan sisäpolitiikan kautta. Unkarin pääministeri Victor Orbánin mukaan pakolaiskriisi oli “the problem is a German problem,” not Europe’s”¹⁵⁶, ja Saksan pakolaislinjauksen aiheuttamaan närään viittaisi myös marraskuussa 2015 julkaistussa artikkelissa todettu: ”Chancellor Angela Merkel and her government have come under fire at home and abroad, accused of triggering the influx of refugees from Syria and elsewhere when the German office overseeing migration said in August that it would no longer check Syrian arrivals.”¹⁵⁷

Marraskuun 2015 alussa Euroopan unioni oli parhaillaan neuvottelemassa Turkin kanssa pakolaisvirran tyrehdyttämisestä lupaavin tuloksin¹⁵⁸, kun uutisoinnissa tapahtui merkittävä muutos Pariisin terrori-iskujen myötä. Niiden jälkeen Saksan politiikka väistyi käytännössä kokonaan täysin Euroopan kattavaan uutisointiin, ja maahan palattiin vuoden loppuun mennessä enää neljä kertaa. Näistä kaksi uutista käsitteli mainittua pyrkimystä muuttaa maan ja Euroopan pakolaispolitiikkaa iskujen jälkeen. Vaikka Merkel puolusti edelleen ratkaisuaan ottaa vastaan pakolaisia, joulukuussa hän lupasi vähentää saapuvien pakolaisten määrää, ja että ”refugees had to respect German law and customs.”¹⁵⁹

Joulukuussa uutisoinnissa palattiin Euroopan unionin ja Turkin välisiin neuvotteluihin, jossa sopimuksen valmiiksi saamista motivoi lisäksi turvallisuuskysymykset. Vaikka neuvottelut käytiin Unionin ja Turkin välillä, uutisoinnissa sopimus nähtiin Merkelin henkilökohtaisena tavoitteena: “But the expected agreement with Turkey — still being haggled over — is a measure of Ms. Merkel’s pursuit of pragmatic goals no matter how contradictory her policy appears.”¹⁶⁰ Tämä jatkoi lehden aiempaa linjaa, jossa Saksa nähtiin Unionin taustalla toimivana voimana.

Samaa sanoi vuoden viimeinen artikkeli Saksasta, Roger Cohenin kirjoittama mielipidekirjoitus. ”There’s a new can-do nation. It’s called Germany. The United States, fear-ridden, has passed the torch.”¹⁶¹ Cohen viittasi avauksellaan todennäköisesti Pariisin terrori-iskun jälkeisiin reaktioihin Yhdysvalloissa, ja jatkoi läpi kirjoituksen Saksan reaktioiden kiittämistä Yhdysvaltojen kustannuksella (“The United States would have had to admit about 4 million refugees this year to take in a similar proportion of its population. It has fallen more

¹⁵⁴ “Germany Considers Tightening the Rules for Syrian Refugees”, NYT, 7.11.2015.

¹⁵⁵ “Plan on Migrants Strains the Limits of Europe’s Unity”, NYT, 23.9.2015.

¹⁵⁶ “Migrant Chaos Mounts While Divided Europe Stumbles for Response”, NYT, 4.9.2015.

¹⁵⁷ “Germany Considers Tightening the Rules for Syrian Refugees”, NYT, 7.11.2015.

¹⁵⁸ “Europe Nears Accord With Turkey to Stem Tide of Refugees”, NYT, 13.11.2015.

¹⁵⁹ “Merkel Defies Conservative Critics of Her Refugee Policy”, NYT, 15.12.2015.

¹⁶⁰ “Merkel, While Refusing to Halt Migrant Influx, Works to Limit It”, NYT, 29.11.2015.

¹⁶¹ “Germany, Refugee Nation”, NYT, 22.12.2015.

than 3.9 million short of that mark.)¹⁶² Hän totesi Merkelin taanneen paikansa historian kirjoissa, ja kutsui tätä ”towering European figure”, jota hän vertasi sellaisiin hahmoihin kuin Konrad Adenauer, Helmut Schmidt ja Helmut Kohl. Cohen ei säästellyt ylistäviä sanoja pohtiessaan Merkelin asemaa verrattuna näihin sodan jälkeisiin hahmoihin: ”perhaps even surpassing them because her Germany is its own master.”¹⁶³

Cohenin sanojen myötä vuosi 2015 päättyi lehdessä Saksan ja Merkelin kannalta edullisesti. Saksa oli oikaissut muita Unionin maita riittämättömistä toimista kriisin ratkaisemiseksi, ja Merkel oli puolustanut eurooppalaista yhtenäisyyttä viimeiseen saakka, kuten Bild Onlinen päätoimittaja Julian Reichelt asian muotoili:

“She does not want to be — she refuses to be — the person who witnessed a serious fracture of the European Union (- -) She will throw money at a problem, as with Greece. She will admit an unlimited number of refugees. And she will go down in history as a great European who defended the Union no matter what.”¹⁶⁴

Kölnin uudenvuoden juhliissa tapahtuneet, pääasiassa turvapaikanhakijoiden tekemät varkaudet, väkivallan teot ja seksuaaliset hyökkäykset muuttivat Saksaa koskevaa uutisointia huomattavasti. 9. tammikuuta 2016 mennessä juhlijat olivat tehneet poliisille lähes 400 rikosilmoitusta, ja tapahtumat johtivat jännitteiden kasvuun poliittisten laitojen välillä, ja myös Merkel tiukensi suhtautumistaan turvapaikanhakijoihin kommentoidessaan: ”The right to asylum can be lost if someone is convicted, on probation or jailed.”¹⁶⁵

NYT julkaisi tapahtumien jälkeen kolme mielipidekirjoitusta aiheesta: yhdessä todettiin Saksan tarve löytää ”our sense of balance”¹⁶⁶, toisessa vaadittiin Merkelin eroa, jotta ”her country, and the continent it bestrides, can avoid paying too high a price for her high-minded folly.”¹⁶⁷ Kolmas puolestaan totesi Kölnin hyökkäysten ”crystallized the fear that liberal governments are too weak and confused to defend Europe, and that the situation with migration is spiraling out of control”, ja pohti huolestuneena sekä pakolaisten että Euroopan unionin integraatiota, ja niiden epäonnistumista.¹⁶⁸

Kölnin tapaus toimi vaikuttajina, kun Saksa ensin tiukensi turvapaikkasääntöjensä helmikuussa¹⁶⁹, ja heinäkuussa hyväksyi ”ei tarkoittaa ei”-muutoksen maan raiskausta koskevaan lainsäädäntöön.¹⁷⁰ Edellisen vuoden Euroopan yhtenäisyyden puolustamisen sekä hyväntekijän roolin sijaan uutiset Saksasta painottuivat vuonna 2016 vahvasti sisäpolitiikkaan,

¹⁶² idib.

¹⁶³ idib.

¹⁶⁴ idib.

¹⁶⁵ “After Assaults in Cologne, Merkel Proposes Tougher Asylum Laws”, NYT, 10.1.2016.

¹⁶⁶ “Germany’s Post-Cologne Hysteria”, NYT, 9.1.2016.

¹⁶⁷ “Germany on the Brink”, NYT, 10.1.2016.

¹⁶⁸ “Will Germany Give Up on Integration?”, NYT, 9.2.2016.

¹⁶⁹ “German Cabinet Approves Measures Tightening Asylum Rules”, NYT, 3.2.2016.

¹⁷⁰ “Germany Passes ‘No Means No’ Law After Cologne Attacks”, NYT, 8.7.2016.

sekä aiempina vuosina päänsä nostaneen, ja suosiotaan kasvattaneen äärioikeiston hillitsemiseen.

Saksan sisäisiä asioita koskeva uutisointi väistyi heinä-elokuun 2016 vaihteessa, kun maassa tapahtui sarja terrori-iskuja. Tämän jälkeen uutisoitiin pääasiassa turvallisuuskysymyksistä, joissa Saksan tilanne yhdistettiin Euroopan muihin terrori-iskuihin ja yhteisiin turvallisuushuoliin.¹⁷¹ Tämä erosi selvästi edellisestä vuodesta, jossa Euroopan tilanne liitettiin yleensä Saksan pakolaispolitiikkaan. Pakolaisiin liittyvän uutisoinnin hiipuessa myös uutiset Saksasta vähentyivät merkittävästi loppuvuodesta. Uutisten määrässä joulukuisen piikin aiheutti Berliinin joulutorille tehty terrori-isku, jota käsiteltiin joulukuun 20 uutisesta viidessätoista.¹⁷²

Merkelin rooli Euroopan unionin henkisenä johtajana ei täysin välity uutisten otsikoinnissa. Esimerkiksi Roger Cohen uskoi mielipidekirjoituksessaan Merkelin merkitykseen Euroopan koossa pitämisessä: ”(- -) if she is to calm a strained Germany, hold Europe together, and survive. That will require leadership and determination of a kind she demonstrated but that is in short supply in the social-media echo chamber of our times.”¹⁷³ Vielä kesällä 2015 korkeasta kannatuksesta kotimaassaan nauttineen Merkelin kannatus oli laskenut huomattavasti syksyn ja talven tapahtumien takia.¹⁷⁴ Mutta siitä huolimatta sekä Cohen (”Europe without Merkel will sink”) että muutaman kuukauden myöhemmin kolumninsa kirjoittanut kirjailija Daniel Kehlmann (”her actions saved the soul of Europe”¹⁷⁵) näkivät Merkelin tärkeänä eurooppalaisen humanismin sekä moraalin puolustajana, jota jopa hänen politiikkaansa vastustavat voivat kunnioittaa.¹⁷⁶

Syyskuussa 2016 Merkelin Kristillisdemokraattinen puolue hävisi Mecklenburg-Etu-Pommerissa nationalistiselle, maahanmuuttoa vastustavalle Vaihtoehto Saksalle puolueelle. NYT:n pääkirjoitus kutsui tätä takaiskuksi ja nöyryytykseksi, mutta totesi vielä lopuksi, ettei yhdessä poikkeuksellisessa osavaltiossa häviö tarkoittanut poliittista kuolinilmoitusta, vaan lähinnä herättelyä Merkelille, jonka kannatus oli alimmillaan viiteen vuoteen.¹⁷⁷

NYT:n mukaan Merkel ja Yhdysvaltain presidentti Barack Obama olivat ”come to rely on each other”¹⁷⁸ jälkimmäisen presidenttikausien aikana, mikä kertoi maiden läheisistä väleistä aiempien vuosien aikana. Kun Merkel muistutti presidentiksi valittua Donald Trumpia maiden

¹⁷¹ Esim. uutiset “A Cruel Test for Germany, and Europe”, NYT, 20.12.2016; “German Terrorism Case Highlights Europe’s Security Challenges”, NYT, 25.10.2016; “String of Attacks in Europe Fuels a Summer of Anxiety”, NYT, 26.7.2016.

¹⁷² Berliinin terrori-iskua, ja turvallisuusuutisia käsittelemme tarkemmin alaluvussa 5.3.r

¹⁷³ “Will Merkel Pay for Doing the Right Thing?”, NYT, 15.2.2016.

¹⁷⁴ 46 prosenttia saksalaisista tukivat häntä helmikuussa, kun huhtikuussa 2015 tukijoita oli 75 prosenttia. idib.

¹⁷⁵ “Angela Merkel’s Unpopular Goodness”, NYT, 2.4.2016.

¹⁷⁶ “I completely disagree with Angela Merkel’s policy. And the more she pursues it, the more I respect her.”

“Angela Merkel’s Unpopular Goodness”, NYT, 2.4.2016.

¹⁷⁷ “A Setback for Ms. Merkel”, NYT, 8.9.2016.

¹⁷⁸ “As Obama Exits World Stage, Angela Merkel May Be the Liberal West’s Last Defender”, NYT, 13.11.2016.

yhteisistä arvoista onnittelussaan, saattoi odottaa, etteivät tulevan presidentin ja Merkelin välit tulisi olemaan yhtä lämpimät:

”Germany and America are bound by common values: democracy, freedom, as well as respect for the rule of law and the dignity of each and every person regardless of their origin, skin colour, creed, gender, sexual orientation or political views, (- -) Cooperation with the United States, she said, must be “based on these values.”¹⁷⁹

Vaikka kaikki saksalaiset eivät kannatuslukujen valossa luottaneetkaan Merkelin kykyyn johtaa, NYT antoi hänelle merkittävän tittelin: ”liberaalin lännen viimeisenä puolustajana”¹⁸⁰ sen jälkeen, kun Yhdysvaltojen presidentin vaalien tulos selvisi kaksi kuukautta edellä viitatus pääkirjoituksen jälkeen. Artikkelissa Merkelin tehtäviksi nimettiin muun muassa matalan talouskasvun ja pakolaiskriisin ratkaiseminen, Venäjän tukeman oikeiston torjuminen sekä transatlanttisen liiton puolustaminen.

Verrattuna muihin Euroopan maihin, Unioniin tai Eurooppaan mantereena uutisointi Saksasta oli huomattavasti monipuolisempaa ja sävyltään vaihtelevampaa. Saksan toimet pakolaiskriisin aikana saivat useammin ymmärrystä, joskus jopa kiitosta verrattuna muuhun Euroopan. Eron voi huomata vertailemalla mielipidekirjoituksia ”Germanys Moral Example”¹⁸¹ ja ”Where Is Europe’s Moral Authority.”¹⁸² Ensimmäisen mukaan Saksa oli tehnyt rohkeita ja ”aplodit ansaitsevia” päätöksiä, jälkimmäisessä Merkel todettiin Euroopan moraaliseksi auktoriteetiksi, humanismin, talouskasvun, muutoksen ja totuuden puolustajaksi. Kyseessä oli rooli, jonka kirjoittaja toivoi muidenkin Euroopan päättäjien omaksuvan.¹⁸³

4.1.3 Muu Eurooppa sivuroolissa

Tässä alaluvussa, erittelen tarkemmin sitä, miten muista Euroopan valtioista kuin Saksasta NYT:ssa kirjoitettiin. Tarkoituksena on tarkastella syitä siihen, että lehti keskittyi vahvasti tiettyihin valtioihin. Yllä olevaan kuvaajaan olen kerännyt ne maat, jotka mainitaan otsikoissa käsiteltyjen vuosien sisällä. Mukaan on laskettu myös tapaukset, joissa valtio oli selvästi tunnistettavissa: jos otsikossa esimerkiksi mainittiin maan poliittista johtoa, tai tiettyjä kaupunkeja. Yksittäisten uutisten merkitys ei ole kovinkaan suuri kokonaisten teemojen kannalta, mutta niitä voi hyödyntää siinä, miten lehdessä Eurooppa maantieteellisesti sekä poliittisesti käsitettiin.

¹⁷⁹ idib.

¹⁸⁰ idib.

¹⁸¹ “Germany’s Moral Example”, NYT, 12.9.2015.

¹⁸² “Where Is Europe’s Moral Authority?”, NYT, 16.9.2016.

¹⁸³ idib.

Euroopan valtioista NYT:n otsikoinnissa mainittiin yhteensä 23 valtiota, ja neljä laajempaa aluetta. Suurin osa käsitellyistä valtioista ovat Euroopan unionin jäsenmaita. Lisäksi EU-yhteyksiä oli Pohjois-Makedoniassa, Serbiassa sekä Turkilla, jotka kaikki olivat hyväksytyt EU-jäsenyyden hakijoiksi, ja Islannilla, joka oli hakenut 2009 Unionin jäsenyyttä, mutta vetänyt hakemuksensa pois vuonna 2015.¹⁸⁴ Euroopan unionista täysin ulkopuolisia maita otsikoissa ovat ainoastaan Norja ja Venäjä. Näistä ensimmäinen on Nato-maa ja täten Yhdysvaltojen liittolainen kuten Islantikin, ja kiinnostus Venäjää kohtaan voidaan taas selittää sen asemalla maailmanpolitiikassa, mutta myös Yhdysvaltojen ja Venäjän välisten suhteiden kautta. Mistään näistä valtioista ei uutisoida merkittävän paljon pakolaiskriisiin liittyen huolimatta niiden mahdollisista suhteista Yhdysvaltojen kanssa.

Uutisissa mainitut valtiot voidaan jakaa karkeasti kahteen eri ryhmään: maat, joista uutisoitiin paljon, ja maat, joista uutisoitiin ainoastaan muutaman kerran. Näiden muutamien uutisten tapauksissa kirjoitukset olivat hajanaisia, ja niiden sisällöstä harvoin raportoidaan toistuvasti. Esimerkiksi Islantia sekä Tšekkiä käsiteltiin ainoastaan yhden uutisen verran, ensimmäisestä otsikolla: ”Icelanders Use Facebook to Open Door to Refugees”¹⁸⁵, jälkimmäisestä puolestaan: ”Numbering of Migrants by Czechs Brings Outcry”.¹⁸⁶ Näissä tapauksissa kyseessä oli siis yksittäisistä reportaaseista, joista ei ollut tarvetta kirjoittaa enää myöhemmin lisää. Tämä tarkoitti käytännössä artikkeleita mielenkiintoisista ilmiöistä, eivätkä ne välttämättä edes sopineet aineistossa minkään suuremman teeman alle.

¹⁸⁴ Pohjois-Makedonia haki EU-jäsenyyttä 2004, ehdokasstatuksen se sai 2005, ja heinäkuussa 2020 jäsenyysneuvottelujen viitekehys oli esitelty jäsenmaille. Serbia haki virallisesti jäsenyyttä 2009, hyväksyttiin ehdokasstatus 2012 ja neuvottelut aloitettiin 2014. Turkki todettiin sopivaksi hakijaksi 1999, mutta alueiden välisten ristiriitojen vuoksi neuvottelut jäädettiin 2018. Euroopan komissio, 2017; 2020a; 2020b; 2021.

¹⁸⁵ ”Icelanders Use Facebook to Open Doors to Refugees”, NYT, 2.9.2015.

¹⁸⁶ ”Numbering of Migrants by Czech Brings Outcry”, NYT, 4.9.2015.

Itävalta ja Espanja olivat hyviä esimerkkejä siitä, miten uutisoinnin määrä saattoi nousta korkeaksi yksittäisten tapahtumien vuoksi. Espanjasta kirjoitettiin vuoden 2014 aikana yhteensä viisi kertaa, eikä sitä mainittu vuosien 2015 ja 2016 aikana enää uudelleen otsikoinnissa. Itävalta puolestaan mainittiin aineistossa yhteensä 12 kertaa, näistä maininnoista 10 julkaistiin syksyn 2015 aikana.

Näihin ”uutiskeskittyymiin” löytyi selitys merkittävistä tapahtumista: Espanjasta kirjoitettiin sille kuuluvan, mutta Marokossa sijaitsevan Melillan kaupungin tilanteesta. Se nousi uutisiin tuhansien Espanjaan pyrkivien maahanmuuttajien yöllisillä ”ryntäyksillä”¹⁸⁷, joiden tavoitteena oli ylittää Marokon ja Espanjan välinen raja-aita. Tämä puolestaan johti väkivaltaisiin kohtaaisiin rajaa vartioivien viranomaisten kanssa.¹⁸⁸ Näistä kohtaamisista NYT:n artikkelit kertoivat Melillan tilanteesta raportoidessaan esimerkiksi seuraavasti:

”One man limps by on crutches with a plaster cast on his ankle. Another has a bandaged arm in a sling. Abdol Cisse, 19, had stitches on his face. ‘The police in Morocco were throwing stones at us, at our heads,’ Mr. Cisse said recently, explaining his injuries. ‘They had metal bars, and they hit our legs while we were climbing.’”¹⁸⁹

Itävallan kohdalla uutisointia hallitsi käytännössä kaksi isompaa teemaa: pakolaisten liikkuminen maan halki, sekä ihmissalakuljetus. Nämä teemat liittyivät vahvasti myös toisiinsa. Syksyllä 2015 pakolaisten liike Etelä-Euroopasta oli saavuttanut Keski-Euroopan, minkä vuoksi Itävallan rooli kauttakulkumaana Saksaan korostui uutisissa. Ihmissalakuljetus nousi esille Itävallan tragedian jälkeen, kun yli 70 maahanmuuttajan ruumiit löydettiin moottoritien varteen hylätystä kuorma-autosta.¹⁹⁰ Tapaus oli toinen pakolaiskriisin ensimmäisistä käännekohdista, sillä sen myötä Euroopan unionin tarve reagoida kriisiin kasvoi. Itävallan tragedian paljastuttua komissio kokoontui lähes välittömästi pohtimaan kriisille ratkaisua, sekä toimia ihmissalakuljetuksen ehkäisemiseksi.¹⁹¹

Itävallan tapauksessa se usein nimettiin otsikoissa, vaikka itse leipätekstissä keskityttiin salakuljetukseen yleisemmällä tasolla, sekä Euroopan unionin ja kansainvälisen yhteisön paineisiin ratkaista tilanne. Elokuun viimeisenä päivänä julkaistussa artikkelissa käsiteltiin Itävaltaa ja sen asemaa kauttakulkumaana idästä länteen, sekä reitin houkuttelevuudesta salakuljettajille: ”The beginnings of that open border came 26 years ago, when thousands of people from Communist East Germany surged past this and other crossing points. Now, the mass movement of people across Europe shows how globalization and digital technology have lured arrivals from further afield.”¹⁹²

¹⁸⁷ ”Spain Struggles to Halt Migrants at Two Enclaves”, NYT, 6.3.2014.

¹⁸⁸ ”At Spanish Border, a Coordinated Scramble”, NYT, 24.7.2014.

¹⁸⁹ ”As Africans Surge to Europe’s Door, Spain Locks Down”, NYT, 28.2.2014.

¹⁹⁰ ”A Refugee Tragedy in Austria”, NYT, 28.8.2015.

¹⁹¹ ”More Border Controls as Europe Stalls on Migrant Quotas”, NYT, 15.9.2015.

¹⁹² ”As Police Investigates Deaths in Truck, Migrants and Smugglers Appear to Shift Tactics”, NYT, 31.8.2015.

Maahanmuuttajien reittien muutokset näkyivät myös uutisoinnissa, mikä oli havaittavissa niin Välimeren kuin Balkaninkin uutisoinnissa. Reitti muuttui merkittävästi kesän 2015 aikana Kreikasta Balkanille, koska Välimeren ylitystä turvallisempi, minkä vuoksi liikenne Balkanin halki lisääntyi.¹⁹³ Muutos oli havaittavissa myös siinä, miten Välimeren alueesta uutisoitiin aineistossa. Kreikasta ja Italiasta korostunut kirjoitettiin huomattavasti enemmän, kuin mitä otsikoinnin perusteella pystyisi osoittamaan, koska ne olivat usein pääosissa myös Välimeren tilannetta, ja EU:n päätöksiä käsittelevissä uutisissa, sekä mielipidekirjoituksen ja laajempien artikkeleiden leipäteksteissä.

Kreikasta ja Italiasta kirjoitettiin hyvin eri tavoilla. Julkaistut kirjoitukset Italiasta olivat useammin laajempia artikkeleita, sekä tilannetta yleisemmin kuvaavia uutisia, kuten ”Migrants Who Survived Shipwreck Are Grateful, but Disillusioned”.¹⁹⁴ Italiaan liittyvä uutisointi keskittyi vuoteen 2014 ja alkuvuoteen 2015, jonka jälkeen se käytännössä katos: 13 uutisesta kolme julkaistiin vuonna 2016. Kreikasta puolestaan uutisoitiin 25 otsikon verran, mutta uutiset jakautuivat epätasaisesti kolmelle vuodelle. Vuonna 2014 siitä kirjoitettiin ainoastaan kerran, ja vuonna 2015 viidesti. Suurin osa Kreikkaan liittyvistä uutisista julkaistiin siis vuoden 2016 aikana, jolloin kerrottiin pitkälti sen kriisiytyneen pakolaistilanteen vuoksi, pakolaisleirien ja paikallisten kokemusten kautta. Koska maan talouskriisin jälkimaininkeja hoidettiin vielä pakolaiskriisin aikana, sen huono tilanne nousi esiin useammassa tekstissä. Monesti tällä vedottiin myös muiden maiden velvollisuuteen osallistua vastuunkantoon: ”Greece, debt-ridden and resource-strained, has found itself an unwanted center of the migration crisis.”¹⁹⁵ Tällaisilla argumenteilla pyrittiin herättämään sympatiaa Kreikkaa kohtaan, tai painostamaan muita maita osallistumaan. Jos talousvaikeuksista kärsivä Kreikka pystyi tähän, miksi johtavat talousmahdit eivät pystyisi samaan?¹⁹⁶

Ranskan mainintoja nosti huomattavasti Calaisissa sijainneen ”viidakoksi”¹⁹⁷ nimetyn leirin vaiheiden raportointi, joka alkoi vuoden 2014 aikana, ja jatkui aina vuoden 2016 lokakuuhun saakka, jolloin leiri purettiin. Maahan liittyvistä kirjoituksista 14 käsitteli kaupunkia, ja tämän lisäksi Ranskasta ja Iso-Britanniasta kirjoitettiin useaan kertaan samoissa otsikoissa.¹⁹⁸ Lehden kiinnostus Calaisin leiriä kohtaan oli peräisin, mitä todennäköisesti sen pitkäikäisyydessä: NYT:n internetsivuilta ensimmäinen uutinen leiriin liittyen löytyi vuodelta 2008.¹⁹⁹ Leirin kohtalosta kiisteltiin pitkään, ensimmäisen kerran se hajotettiin vuonna 2009²⁰⁰, jonka jälkeen uudelleen muodostunut leiri palasi uutisiin vuoden 2015 aikana.²⁰¹ Calais oli merkittävä

¹⁹³ “Route of Migrants Into Europe Shifts Towards Balkan”, NYT, 19.7.2015; Župarić-Iljić & Valenta, 2018, passim.

¹⁹⁴ ”Migrants Who Survived Shipwreck Are Grateful, but Disillusioned”, NYT, 7.9.2015.

¹⁹⁵ “Greek Premier Condemns Europe’s Response to Migrant Crisis”, NYT, 31.10.2015.

¹⁹⁶ “Where is EU’s Moral and Political Courage”, NYT, 16.3.2016.

¹⁹⁷ “Some Calais ‘Jungle’ Camp Migrants Get Eviction Reprieve”, NYT, 26.2.2016.

¹⁹⁸ Tämän vuoksi olen kerännyt nämä uutiset kuvaajaan viisi otsikon ”UK & Ranska” alle.

¹⁹⁹ Brothers, 2008.

²⁰⁰ Audi & Brothers, 2009.

²⁰¹ “Migrants in Calais Desperately Rush the Channel Tunnel to England, Night After Night”, NYT, 31.7.2015.

väliletappi matkalla Ranskasta Iso-Britanniaan, siellä sijaitsee maat yhdistävän Eurotunnelin toinen pää. Calaisin uutisiin liittyvä teema oli maahanmuuttajien pyrkimykset kulkea tunnelin kautta pois Manner-Euroopasta Iso-Britanniaan. Yhdessä pääkirjoituksessa Eurotunnelin tilannetta käytettiin vertauskuvana koko pakolaiskriisille:

”Until Britain, France and the rest of the European Union face up to their collective responsibility to deal humanely with migrants, accept migrants’ natural desire to reunite with family members, and concede (finally) that no barrier will prevent desperate people from risking their lives to reach safety and opportunity, more migrants will die.”²⁰²

Calaisia lukuun ottamatta Ranskaa ei kuitenkaan uutisoinnin perusteella voi pitää erityisen haluttuna kohdemaana, ja uutiset maasta painottuivatkin lähinnä sen epäonnistumisiin pakolaisten vastaanottajana. Tästä kertoo esimerkiksi uutinen, jossa kuvattiin pakolaisten haluttomuutta asettua Ranskaan esimerkiksi Saksan sijasta:

”The migrants are voting with their feet, and they are not choosing France. - - Last week, officials from France’s refugees office rushed to Munich, seeking 1,000 migrants to relieve some of the pressure on its harried neighbour. But as thousands crowded into the city, the French officials came back with only 600 people.”²⁰³

Unkarin linjaukset pakolaisten vastaanotossa tuomittiin Euroopassa sekä NYT:ssa laajasti. Maan maahanmuuttopolitiikka konkretisoitui sen alettua rakentamaan raja-aitaa kesällä 2015 Serbian rajalle estääkseen pakolaisten kulun vapaasti Unkarin kautta.²⁰⁴ Aita ei vaikuttanut ainoastaan Unkariin, vaan myös muuhun Balkanin alueeseen, esimerkiksi Makedoniaan. Yhdessä Unkarin kanssa NYT uutisoikin paljon Balkanista sekä Itä-Euroopasta²⁰⁵ Balkanin alueella toinen uutisoinnista erottunut valtio oli Pohjois-Makedonia, jonka Kreikan vastaisella rajalla pakolaiset kohtasivat väkivaltaisesti poliisien kanssa useampaan kertaan.²⁰⁶

Unkarin pääministeri Victor Orbán edusti NYT:n näkökulmasta eurooppalaisen politiikan äärioikeistoa, jonka suosion kasvusta lehti raportoi suhteellisen usein. Unkarin vastustus EU:n yhteistä pakolaispolitiikkaa kohtaan, sekä maan hallituksen pakolaisvastaisia näkemyksiä tuotiin usein esille. Tämä näkyi esimerkiksi Orbánin kommentoimissa pakolaiskiintiötä helmikuussa 2016: “The quotas would redefine Europe’s cultural, ethnic and religious image

²⁰² Elokuuhun 2015 mennessä Välimerellä oli hukkunut yli 2000 ihmistä, ja kesä-elokuussa 2015 ainakin 10 oli kuollut pyrkiessään Eurotunnelin kautta Britanniaan. “The Real Eurotunnel Crisis”, NYT, 3.8.2015.

²⁰³ “A Belated Welcome in France is Drawing Few Migrants”, NYT, 18.9.2015.

²⁰⁴ “Hungary’s Plan to Build Fence to Deter Migrants Is Criticized”, NYT, 19.6.2015.

²⁰⁵ Otsikoissa Balkan mainittiin yhteensä yhdeksän kertaa heinäkuun 2015 – maaliskuun 2016 välillä, Itä-Eurooppa mainittiin syys-joulukuussa 2015 kuusi kertaa.

²⁰⁶ Pohjois-Makedonian ja Kreikan rajan tapahtumista uutisoitiin yhteensä kuusi kertaa, pääasiassa keväällä 2016; mm. ”Violence Erupts in Greece as Migrants Try to Cross Into Macedonia”, NYT, 1.3.2016; ”Macedonian Police Use Tear Gas to Stop Migrants at Border”, NYT, 11.4.2016.

(- -) The view of the Hungarian government is that neither the European Union, nor Brussels, nor European leaders, nor any European body have the mandate for that.”²⁰⁷

Unkarin maahanmuuttajavastainen politiikka ja Euroopan unionia vastustavat lausunnot olivat varmasti syitä, miksi Unkari esiintyi uutisissa niin usein. Yhdysvaltojen näkökulmasta Unkari on todennäköisesti mielenkiintoinen myös näiden NATO-liittolaisuuden vuoksi. Kun tarkastelee uutisoinnissa eniten käsiteltyjä maita, ne olivat usein juuri Yhdysvaltojen liittolaisia.

NYT:n pääkirjoituksessa ”Denmark’s Cruelty Towards Refugees” kritisoitiin Tanskan päätöstä alkaa keräämään maahan tulevilta pakolaisilta arvokasta omaisuutta.²⁰⁸ Tanskassa lain säätämistä perusteltiin pakolaisten ylläpidon kustannuksilla, mutta kirjoituksessa päätös kuitenkin tulkittiin Tanskan hallituksen pyrkimyksenä pitää pakolaiset rajojensa ulkopuolella: ”The law is Denmark’s latest effort to repel Syrians and other refugees.”²⁰⁹ Vaikka tekstissä kritisoitiin myös muiden länsimaiden toimia, Tanska sai osakseen poikkeuksellisen ankaraa arvostelua:

”In what sometimes seems to be a race to the bottom among European countries to see who can be the least welcoming to asylum seekers, Denmark last week adopted an appallingly cruel strategy: stealing from people fleeing war. (- -) With every act of selfishness, nations like Denmark are rendering the promise of the refugee convention increasingly hollow.”²¹⁰

Pääkirjoitus sai huomiota muuallakin mediassa, esimerkiksi *BBC* nosti kirjoituksen esille *BBC Trending*-blogikirjoituksessa: ”We are very sorry but Denmark is not such a bad place”²¹¹, ja tanskalainen *The Local dk* uutisoi NYT:n pääkirjoituksen lisäksi laajemmin lakimuutoksen saamasta ihmisoikeusryhmien ja kansainvälisen median arvostelusta: ”Denmark has been in damage control mode as of late in an effort to counter the negative attention the Nordic nation received.”²¹² NYT:n kirjoitus vastasi itse myös siihen kysymykseen, miksi juuri Tanskan lakimuutokset herättivät niin paljon huomiota kansainvälisessä yhteisössä, kun se kirjoitti: ”Denmark needs to be a leader in handling this crisis. It was the first nation to ratify the 1951 United Nations Refugee Convention, a pillar of international law.”²¹³

Kohdistamalla arvotavaroiden takavarikoiteja pakolaisiin Tanskasta tuli maa, joka oli kaikkea sitä, mitä vastaan se oli aiemmin taistellut. Mielipidekirjoitus syyskuulta 2015 nosti esille maan hallituksen pyrkimykset ”sulkea Tanskan ovet pakolaisilta”²¹⁴, ja vertasi maan tilannetta lokakuuhun 1943, kun tanskalaiset kalastajat ja vastarintaliikkeen jäsenet kuljettivat 7000

²⁰⁷ “With EU. Paralyzed, 10 Nations Try to Stem Migrant Flow”, NYT, 25.2.2016.

²⁰⁸ idib.

²⁰⁹ idib.

²¹⁰ idib.

²¹¹ BBC, 2016.

²¹² The Local, 2016.

²¹³ “Denmark’s Cruelty Towards Refugees”, NYT, 2.2.2016.

²¹⁴ “Denmark Shouldn’t Say No to Refugees”, NYT, 16.9.2015.

tanskanjuutalaista turvaan Ruotsiin. Roskilden yliopiston professori Sune Haugbollen mukaan: ”That story of heroism is central to modern Danish identity and it stands in sharp contrast to what is unfolding today.“²¹⁵ Lakimuutoksen yhteydessä vertaukset toiseen maailmansotaan olivat vähemmän imartelevia, kun esimerkiksi Washington Postissa Kööpenhaminan yliopiston tutkija Zachary Whyte kommentoi lakia: “The proposal ’has been branded petty and cruel, and some opponents have asked whether the government would also be taking out asylum seekers’ gold fillings”²¹⁶, viitaten natsien juutalaisiin kohdistamiin julmuuksiin.

Tanskan lakimuutoksesta uutisoitiin useamman kerran tammi-helmikuun 2016 vaihteessa. Vaikka maa esiintyi vielä muutaman kerran pakolaisia vastustavia äänenpainoja kritisoivissa uutisissa, siirtyi lehden kiinnostus muualle Eurooppaan maaliskuussa 2016, kun EU:n ja Turkin välinen sopimus saatiin tehtyä. Neuvotteluita sekä sopimusta, jota NYT nimitti ”epäilyttäväksi”²¹⁷, seurasi uutisointi sen toimeenpanemisesta. Pakolaiset kiirehtivät Kreikasta Makedoniaan, vain tullakseen palautetuksi takaisin.²¹⁸ Kohtaamiset poliisin kanssa maiden rajalla yleistyivät, ja lehti seurasi tiiviisti maalishuhtikuun aikana Kreikan tilannetta, levottomuuksia sekä pakolaisten palauttamista Kreikasta Turkkiin.²¹⁹

Kesä 2016 näkyi lehden otsikoinnissa turvallisuuskysymysten aikana. Istanbulin, Nizzan ja Saksan terrori-iskut herättivät laajempaa keskustelua, eikä uutisoinnissa yksittäiset maat päässeet samalla tavalla kuuluviin. Ruotsin kerrottiin tiukentaneen turvapaikanhakijoita koskevia sääntöjä²²⁰, ja Iso-Britannia nousi esiin aineistossa ensin äärioikeistoa kannattaneen miehen murhaamaksi tulleen parlamentin edustajan Jo Coxin muistokirjoituksessa (”Jo was a leader who fought for genocide victims in Darfur, for survivors of human trafficking, for women’s health, for Syrian refugees and, yes, for remaining in the European Union.”²²¹) sitten Brexit-äänestyksen jälkeisessä keskustelussa.²²² Britanniasta uutisoitiin lehdessä pakolaiskriisiin liittyen kuitenkin vain harvoin Calaisin ja Eurotunnelin tilanteen ulkopuolelta.

Uutisointi yksittäisistä maista loppui käytännössä syksyyn 2016 mennessä. Viimeinen merkittävä tapahtuma oli Calaisin leirin purkaminen, josta uutisoitiin syyslokakuussa. Leirin saama huomio lehdessä oli poikkeuksellisen suurta, mutta toisaalta ymmärrettävä ottaen huomioon, miten pitkään sen vaiheita oli seurattu pelkästään tutkittujen kolmen vuoden aikana.

²¹⁵ “Denmark Shouldn’t Say No to Refugees”, NYT, 16.9.2015.

²¹⁶ Noack, 2015.

²¹⁷ “Facing migrant Crisis, E.U. Makes a Dubious Deal With Turkey”, NYT, 11.3.2016.

²¹⁸ “Migrants Who Forded River to Reach Macedonia Are Returned to Greece”, NYT, 16.3.2016.

²¹⁹ “Macedonian Police Use Tear Gas to Stop Migrants at Border”, NYT, 11.4.2016; “Greece Struggles to Enforce Migrant Accord on First Day”, NYT, 21.3.2016; “Greece Starts Deporting Migrants to Turkey as EU Deal Takes Effect”, NYT, 5.4.2016.

²²⁰ “Sweden Toughens Rules for Refugees Seeking Asylum”, NYT, 22.6.2016.

²²¹ “R.I.P., Jo Cox. May Britain Remember Your Wisdom”, NYT, 21.6.2016.

²²² idib.; “Brendan Cox: Carrying on Jo’s Work Against Hate”, NYT, 24.9.2016; “As Migrants Face Abuse, Fear That ‘Brexit’ Has Given License to Xenophobia”, NYT, 28.6.2016.

Sen purkaminen lokakuun lopussa tarkoitti yhden aikakauden päätöstä, ja kaupungin pakolaisten siirtymistä toisaalle.²²³

NYT:n uutisointi yksittäisistä Euroopan valtioista oli koko aineiston halki hyvin hajanaista, ja muut valtiot jäivät Saksan varjossa sivurooliin. Tietyt maat korostuivat uutisoinnissa pääasiassa merkittävien tapahtumien vuoksi, kuten Itävallan salakuljetustragedian tai Unkarin poikkeuksellisen pakolaiskriittisen linjansa vuoksi. Maat, joista lehti enimmäkseen uutisoi, olivat Yhdysvaltain liittolaisia ja usein myös Euroopan unionin jäseniä. Esimerkiksi Saksa sai suurimman osan lehden huomiosta ja sitä lukuun ottamatta yksittäisiä valtioita selvemmin aineistosta erottui parhaiten uutiset, jotka käsittelivät Euroopasta kokonaisuutena.

4.2 Yhdysvallat – sivustakatsoja vai vastuunkantaja?

Tässä alaluvussa käsittelemme sitä, miten paljon pakolaiskriisistä kirjoitettiin yhdysvaltalaisesta näkökulmasta. Syyrialaisien turvapaikanhakijoiden tilanne huomioitiin ensimmäisen kerran jo helmikuussa 2014 turvallisuuden sekä lainsäädännön näkökulmasta uutisessa: ”Republicans Criticize Rules to Aid Syrians Seeking Asylum.” Tässä uutisessa ei kuitenkaan suoraan mainittu Eurooppaa tai Syyrian naapurimaiden pakolaistilannetta, vaan siinä tilanne muotoiltiin suurpiirteisemmin toteamuksella: ”The chaotic situation in Syria forced administration officials to speed up their work to finish the rules, as they were facing increasing demands from allies to bring more refugees to this country.”²²⁴

Aina huhtikuuhun 2015 saakka Yhdysvaltojen reagoimattomuus pakolaiskriisiin mainittiin kirjoituksissa, joissa kritisoitiin samalla muita länsimaita, rikkaita valtioita tai kansainvälistä yhteisöä yleensä. YK esimerkiksi esitti useasti toiveen, että pakolaistilanteeseen saataisiin apua.²²⁵ Kesäkuussa artikkelissa: ”In Refugee Statistics, a Stark Tale of Global Strife” pohdittiin maailman pakolaistilannetta ja todettiin: “the growing resistance in Europe and the United States to letting in immigrants and asylum seekers, and to the endless sterile blame-games about responsibility for the various conflicts.”²²⁶ Mielipidekirjoituksen kirjoittanut NYT:n päätoimituskuntaan kuulunut Serge Schememann nosti esille myös keskustelun Yhdysvaltojen roolista kansainvälisten konfliktien ratkaisijana: “Whether in fact the United States had the duty or ability to prevent or resolve conflicts far from its shores was once again a subject of bitter debate in America.”²²⁷

²²³ “Shouts Greet Migrants in the Streets of France: ‘We Don’t Want Them’”, NYT, 26.10.2016.

²²⁴ “Republicans Criticize Rules to Aid Syrians Seeking Asylum”, NYT, 8.2.2014.

²²⁵ “U.N. Seeks \$8.4 Billion for Syrians”, NYT, 19.12.2014; “U.N. Calls on Western Nations to Shelter Syria Refugees”, NYT, 18.4.2015; “Rich Nations Urged to Take in Syrian Refugees”, NYT, 8.12.2014.

²²⁶ “In Refugee Statistics, a Stark Tale of Global Strife”, NYT, 22.6.2014.

²²⁷ *idib.*

Huhtikuussa 2015 lehdessä julkaistiin mielipidekirjoitus: ”For a Migrant Airlift to U.S.”²²⁸ Lyhyessä tekstissä kommentoitiin viitaten lehden viisi päivää aiemmin julkaistuun pääkirjoitukseen ”Europe’s Duty on Migrants”²²⁹, ettei pakolaiskriisin ratkaisemisen pitäisi olla ainoastaan Euroopan harteilla:

While it may be convenient to place responsibility for migrants created by the Arab Spring and North African political instability on the European Union, it shirks a responsibility that should also be borne by more distant countries. A migrant airlift could decompress the disaster facing a few Mediterranean countries overwhelmed by refugees seeking their shores. America and other countries do not deserve a pass as your editorial spells out “Europe’s Duty” to the rushing tide of refugees.²³⁰

Pääkirjoituksessa lehti oli kritisoinut Euroopan maahanmuuttopolitiikkaa, ja argumenttia, ettei ”Europe simply can’t afford to take in any more migrants”²³¹ todeten Eurooppaan saapuneiden maahanmuuttajien määrän olevan pieni Turkin ja Libanonin tilanteeseen verrattuna. Yhdysvaltoja koskevaa keskustelua ajatellen kommentti pääkirjoitukseen oli poikkeuksellinen, sillä yhtä suorasti Yhdysvaltojen välinpitämättömyyttä ei kritisoitu ennen kuin vasta syyskuussa 2015 Nicholas Kristofin kolumnissa, jossa hän kirjoitti: ”the U.S. has admitted only 1,500 since the war started four years ago, which is pathetic.”²³² Kristofin tavoin ajatusta ainoastaan Euroopan velvollisuudesta kritisoitiin syyskuussa artikkelissa: ”The Refugee Crisis Isn’t a ’European Problem’”. Artikkelissa kritisoitiin laajemmin maita, jotka ”pride themselves on being havens for the homeless.”, mutta jotka eivät olleet tehneet riittävästi pakolaiskriisin helpottamiseksi. Keskeinen viesti oli kuitenkin sama kuin yllä viitatuissa: ”Blaming the Europeans is an alibi and the rest of our excuses (- -) are sickening.”²³³

Keskustelua Yhdysvaltojen osallistumisesta pakolaiskriisin ratkaisuun käytiin syyskuusta ja marraskuulle 2015 saakka. Pohdinnat, voisiko maa auttaa jollain tavalla aloitettiin siis verrattain myöhään vasta kriisin noustua maailman tietoisuuteen. Keskustelun sisältöön vaikutti Obaman hallinnon päätös vastaanottaa 10 000 syyrialaista pakolaista.²³⁴ Tämän ilmoituksen jälkeen aihetta lähestyttiin syyskuun lopussa otsikoiden perusteella monesta eri tulokulmasta.²³⁵

²²⁸ ”For a Migrant Airlift to U.S.”, NYT, 24.4.2015.

²²⁹ ”Europe’s Duty on Migrants”, NYT, 19.4.2015.

²³⁰ ”For a Migrant Airlift to U.S.”, NYT, 24.4.2015.

²³¹ ”Europe’s Duty on Migrants”, NYT, 19.4.2015.

²³² ”Compassion for Refugees Isn’t Enough”, NYT, 10.9.2015.

²³³ ”The refugee Crisis Isn’t a ’European Problem’”, NYT, 5.9.2015.

²³⁴ ”U.S. Will Accept More Refugees as Crisis Grows”, NYT, 20.9.2015.

²³⁵ ”How the U.S. Can Welcome Refugees”, NYT, 22.9.2015; ”Charities Say U.S. Should Take Tens of Thousands of Syrians”, NYT, 15.9.2015; ”How Dragging Our Feet on Refugees Creates More Terrorists”, NYT, 29.9.2015.

Yhdysvaltalaisista keskustelua pakolaiskriisistä leimasi sen turvallisuuskeskeisyys. Jo vuoden 2014 ensimmäinen uutinen käsitteli osittain turvallisuutta, ja huhtikuussa 2015 republikaanien edustaja, sekä *House Homeland Security Committee* puheenjohtaja Michael McCaul sanoitti suurimman esteen syyrialaisien pakolaisten pikaiselle vastaanottamiselle: ”We need to put our foot on the brakes until we have more certainty that terrorist won’t slip through our fingers”²³⁶ Turvallisuus nähtiin keskeisenä kysymyksenä myös Aylan Kurdin hukkumista seuranneessa keskustelussa, kun syyskuussa julkaistussa artikkelissa kerrottiin useista esteistä, joita syyrialaisien pakolaisten vastaanottamisessa nähtiin.²³⁷ Idea vastustettiin muun muassa turvallisuusnäkökulmasta: ”The question of whether the United States should accept refugees from Syria, where the Islamic State is training adherents to carry out attacks in other countries, has set off a searing political debate.”²³⁸

Keskustelua Yhdysvaltojen viisumiprosessista käytiin loppuvuodesta 2015, sekä vuoden 2016 alussa. Maassa pohdittiin mahdollisia ehtojen kiristyksiä, mutta myös ajatusta tarkkailla turvapaikanhakijoiden sosiaalisia medioita, jotta mahdolliset Yhdysvaltojen turvallisuutta uhkaavat henkilöt pystyttäisiin tunnistamaan hakijoiden joukosta. Keskustelu alkoi jo vuoden 2015 aikana, mutta pakolaisiin liittyvät sisäpoliittiset kysymykset nousivat esille heti vuoden 2016 alussa, kun kahta pakolaista syytettiin terrorismista ja äärijärjestö ISIS:n auttamisesta.²³⁹ Tapaus herätti jälleen jonkin verran keskustelua maahanmuuttajapolitiikasta. Miten mahdollisesti pystyttäisiin valvomaan, ettei vastaavia tapauksia sattuisi enempää, ja vältettäisiin riskihenkilöiden saapuminen Yhdysvaltoihin todellista apua tarvitsevien pakolaisten joukossa?

Republikaanipuolueen presidenttiehdokkuudesta kilpailleen Donald Trumpin kommentteja muslimeihin, pakolaisiin sekä turvallisuuteen liittyen julkaistiin lehdessä satunnaisesti marraskuusta 2015 alkaen aina joulukuuhun 2016 saakka. Ensimmäisen kerran Trumpista uutisoitiin, kun hän vaati ”tiettyjen moskeijoiden” valvontaa, sekä syyrialaisista pakolaisista luotua tietokantaa yhdessä puheessaan.²⁴⁰ Yhdessä pääkirjoituksessa analysoitiin Trumpin pakolais- ja muslimivastaisia puheita joulukuussa 2015 niiden tulevaisuuden merkityksen kautta, varsinkin, kun republikaanit eivät irtisanoutuneet ennakkoluuloisista ja rasistisista ulostuloista:

²³⁶ “U.N. Calls on Western Nations to Shelter Syrian Refugees”, NYT, 17.4.2015.

²³⁷ “Many Obstacles Are Seen to U.S. Taking Large Number of Syrian Refugees”, NYT, 4.9.2015.

²³⁸ “Obama Plans Summit on Migrant Crisis”, NYT, 21.12.2015.

²³⁹ “Iraqi Refugees in Texas and California Accused of Terrorism Ties”, NYT, 8.1.2016.

²⁴⁰ “Donald Trump Calls for Surveillance of ‘Certain Mosques’ and a Syrian Refugee Database”, 22.11.2015.

”But do not make the mistake of treating [Donald Trump] as a solitary phenomenon, (- -) serious damage is already being done to the country, to its reputation overseas, by a man who is seen as speaking for America and twisting its message of tolerance and welcome, and by the candidates who trail him and are competing for his voters. (- -) The racism behind the agenda of the right wing on immigrants and foreigners has long been plain as day. Mr. Trump makes it even plainer. After his remarks on Muslims, how many of Mr. Trump’s rivals have said they would reject his candidacy if he won the nomination? As of Wednesday, none.”²⁴¹

Trump nousi seuraavan kerran esille, kun Yhdysvaltojen entinen Israelin suurlähettiläs Michael Oren kommentoi Orlandossa kesäkuussa 2016 tapahtunutta joukkoammuskelua, jossa epäilty oli radikalisoitunut ja kannatti äärijärjestö ISIS:n näkemyksiä, mainiten samalla Trumpin kampanjan: ”If I were Donald Trump I’d come out the minute the F.B.I. decided to start leaking this morning that we are talking about a man who acted out of Islamic motives, (- -). This already has a significant influence on the race for the presidency.”²⁴² Kommentti nostettiin kolumnissa, jossa Roger Cohen pohti Euroopan ja Yhdysvaltojen poliittista tilannetta, sekä terrorismin luoman pelon vaikutusta siihen.

Kesällä 2016 Trump valittiin republikaanien presidenttiehdokkaaksi marraskuun vaaleihin, minkä seurauksena hän esiintyi aineistossa kesän 2016 aikana useammin, kuin aiemmin. Heinäkuussa 2016 julkaistussa uutisanalyysissä käsiteltiin laajemmin hänen näkemyksiään Yhdysvaltojen maahanmuuttajatilanteesta, kun Trumpin pitämässä puheessa sivuttiin myös syyrialaisia pakolaisia: ”He spoke of “massive refugee flows” of Syrians, saying there was “no way to screen those refugees.” Anyone “who endorses violence, hatred or oppression is not welcome in our country and never will be,” [Trump] said.”²⁴³ Hänen maahanmuuttajavastaisia kommenttejaan käytiin läpi yhdessä kesäkuun 2016 pääkirjoituksessa: ”barring refugees would inflict incalculable damage on America’s reputation (- -) and would do nothing to advance the fight against terrorism.”²⁴⁴ Syyskuussa Roger Cohen puolestaan arvioi Trumpien argumenttien rakentuvan ainoastaan yhden viestin varaan: ”They are concerned with just one message: Muslim equals danger.”²⁴⁵

Turvallisuusteeman lisäksi alkuvuodesta 2016 keskusteltiin siitä, pitäisikö Yhdysvaltojen auttaa Eurooppaa. Keskustelussa auttamista perusteltiin sekä liittolaissuhteilla että velvollisuudella. Eurooppaa kutsuttiin ystäväksi artikkelissa ”Friends and Refugees in Need”²⁴⁶, jossa peräänkuulutettiin Yhdysvaltojen toimia, ettei pakolaiskriisi pääsisi muuttumaan ”from a giant humanitarian problem to a giant geostrategic problem that shatters

²⁴¹ “The Trump Effect, and How It Spreads”, NYT, 10.12.2015.

²⁴² “Orlando and Trumps America”, NYT, 14.6.2016.

²⁴³ ”For Trump, an America That Is Not a Nation of Nations”, NYT, 22.7.2016.

²⁴⁴ “Slamming Shut Americas Door”, NYT, 21.6.2016.

²⁴⁵ “Worst of the Trumps”, NYT, 23.9.2016.

²⁴⁶ “Friends and Refugees in Need”, NYT, 27.1.2016.

America's most important ally: the European Union."²⁴⁷ Huoli Euroopan Union kestävyydestä oli havaittavissa aineistossa, mutta erityisesti edellä mainitussa artikkelissa pakolaiskriisin auttamista perusteltiin sen säilyvyyden kautta: "We cannot wish away the problems we now face, nor the reality that Europe's stability is in our interest and partly our responsibility."²⁴⁸

Samalla nähtävissä oli myös pohdinta Yhdysvaltojen velvollisuudesta. Oliko kriisin syntyminen siinä määrin Yhdysvaltojen syytä, että sen tulisi auttaa kriisin ratkaisussa? Edellä viitatussa kolumnissa todettiin, ettei Syyrian ongelmaa tulla ratkaisemaan ilman Yhdysvaltojen johtajuutta.²⁴⁹ Tekstissä Syyrian tilannetta ei pidetty ainakaan presidentti Obaman syynä, toisin kuin huhtikuussa 2016 julkaistussa artikkelissa, jossa pakolaiskriisin synty koettiin ainakin jossain määrin Yhdysvaltojen aiheuttamana: "At a time when Europeans and Canadians are sheltering over a million asylum seekers, many from conflicts created by United States policies."²⁵⁰

Edellä mainittujen teemojen lisäksi Yhdysvaltoja koskevissa kirjoituksissa nousi esille maahan saapuneet syyrialaiset. Marraskuussa 2015 lehti seurasi tarkasti syyrialaisen perheen matkaa, kun ensin Indianan osavaltio ei suostunut vastaanottamaan perhettä, vaan heidät uudelleen sijoitettiin Connecticutiin.²⁵¹ Lisäksi New Jerseyyn kuvernööri, republikaani Chris Christie vastusti syyrialaisien uudelleen sijoittamista joulukuussa 2015.²⁵²

Edellisten esimerkkien tapaan uutisissa paljastui merkittävien poliittisten hahmojen vaikutus tällaisissa tapauksissa. Christien lisäksi Texasissa kuvernööri Greg Abbott ajoi vastaavaa linjaa.²⁵³ Texasin kohdalla tapaus laajeni liittovaltiotasolle, kun Abbottin johdolla osavaltio vastusti syyrialaisien vastaanottamista. Texasin kamppailu liittovaltion yhtenäistä pakolaispolitiikkaa vastaan oli pieni teema vuoden 2016 sisällä. Ensimmäinen aiheeseen liittyvä uutinen kertoi, kuinka "Republican leaders in Texas want to expand the legal authority of the states to bar Syrian refugees, as the expected arrival of 21 of the refugees in Texas this week has intensified concerns and fears about accepting Syrians in the wake of the Paris attacks last month."²⁵⁴ Osavaltio ei kuitenkaan saavuttanut tavoitteitaan, ja kesäkuussa lehti uutisoi: "Federal Judge Tosses Texas' Lawsuit to Bar Syrian Refugees".²⁵⁵ Kyseinen kanne oli lähtöisin Pariisin terrori-iskujen jälkimainingeista. Texasin varakuvernööri Dan Patrickin mukaan "Texas has a right to know who the federal government is bringing to Texas, where they are being placed and what they are doing to guarantee the safety of all Texans."²⁵⁶ Tapauksesta kirjoitettiin viimeisen kerran syyskuussa, kun osavaltio uhkasi vetäytyä

²⁴⁷ idib.

²⁴⁸ "The Dayton Keys to Peace", NYT, 18.11.2015.

²⁴⁹ "Friends and Refugees in Need", NYT, 27.1.2016.

²⁵⁰ "Locked Up for Seeking Asylum", NYT, 3.4.2016.

²⁵¹ "11th-Hour Detour Puts Family in Connecticut as Indiana Bars Syrian Refugees", NYT, 18.11.2015;

"Malloy Welcomes a Syrian Family to Connecticut as Christie Shuns Refugees", NYT, 19.11.2015.

²⁵² "Syrian Family of 7 Is Settled in New Jersey Against Christie's Opposition", NYT, 1.12.2015; idib.

²⁵³ "Greg Abbott's Stern Commandments", NYT, 5.12.2015.

²⁵⁴ "Anxiety Grows in Texas With Syrians Due to Arrive Soon", NYT, 09.12.2015.

²⁵⁵ "Federal Judge Tosses Texas' Lawsuit to Bar Syrian Refugees", NYT, 17.6.2016.

²⁵⁶ idib.

pakolaisten kotouttamisohjelmasta. Osavaltio ilmoitti vetäytyvänsä pois ohjelmasta lopulta tammikuussa 2020.²⁵⁷

Yhdysvaltoja koskeva uutisointi käsitteli pääasiassa isompia kokonaisuuksia: keskeisiä teemoja olivat sisä- ja turvallisuuspolitiikka, sekä pohdinnat maan vastuusta kriisin ratkaisemisessa. Yhdysvaltojen kohdalla on tärkeä muistaa, että samaan aikaan Euroopan pakolaiskriisin kanssa maahan suuntautui pakolais- sekä maahanmuuttoliikettä Latinalaisesta-Amerikasta²⁵⁸, mikä todennäköisesti vaikutti myös Euroopan pakolaiskriisiin liittyvään uutisointiin, sen laajuuteen sekä asenteisiin esimerkiksi vastaanottaa pakolaisia Syyriasta.

NYT ei kritisoinut yhtä voimakkaasti Yhdysvaltojen toimia kuin Euroopan. Alueiden välistä uutisointia vertaillen lehden yleinen linja pakolaisten vastaanottamisesta on kuitenkin pääasiassa samanlainen molempien kohdalla. Euroopan unionia vaadittiin kovaäänisemmin tekemään töitä akuutin tilanteen ratkaisemiseen, kun taas Yhdysvalloissa turvallisuushuolet ymmärrettiin helpommin, kuin Euroopan kokemat ongelmat; Lehdessä kirjoitettiin samana päivänä marraskuussa 2015 Yhdysvalloista: ”Americans are understandably afraid of terrorism after the Paris attacks, and that fear is channeled at Syrian refugees.”²⁵⁹ ja Euroopasta: ”Such realities have done little to soothe the fears of skittish Europeans worried that jihadists are hiding among the legitimate refugees.”²⁶⁰ Yhdysvalloissa oltiin ymmärrettävästi peloissaan Pariisin terrori-iskujen jäljiltä, kun ”säikyt” eurooppalaiset olivat huolissaan laillisten pakolaisten joukossa piilottelevista jihadisteista. Ainakin yhdessä kirjoituksessa lehti kuitenkin osoitti, että Yhdysvaltojen ja Euroopan huolet olivat tilanteen luonteen vuoksi eri mittakaavassa: ”Unlike the refugees in Europe, those seeking resettlement in the United States must apply from abroad. They don’t arrive until formally admitted, and about half of those seeking refugee status are approved.”²⁶¹

Yhdysvaltojen kohdalla aineisto alkoi tietyn pisteen jälkeen ”toistamaan itseään”, ja keskustelua käytiin pääasiassa edellä mainittujen teemojen äärellä. Maan presidentinvaalit todennäköisesti vaikuttivat vuoden 2016 uutisointiin, mihin viittaisi se, ettei marraskuussa 2016 julkaistu pakolaiskriisiin liittyviä artikkeleita. Yhdysvaltojen kohdalla pakolaiskriisi jäi ratkaisematta. Presidentti Obaman presidenttikauden päättymisen katkaisee aloitetun prosessin, sillä presidentti Donald Trump teki lähes välittömästi virkaanastumisensa jälkeen vuonna 2017 päätöksen kieltää tietyistä muslimienemmistöisistä valtioista matkustamisen Yhdysvaltoihin.²⁶² Presidentti Trumpin valinta muutti samalla radikaalisti Yhdysvaltojen maahanmuuttopolitiikkaa tulevaisuuden kannalta.

²⁵⁷ Aguilar, 2020.

²⁵⁸ Selee & Ruiz Soto, 2021.

²⁵⁹ “Donald Trump, Meet a Syrian Refugee Named Heba”, NYT, 26.11.2015.

²⁶⁰ “Regulating Flow of Refugees Gains Urgency in Greece and Rest of Europe”, NYT, 26.11.2015.

²⁶¹ “Refugees From War Aren’t the Enemy”, NYT, 19.11.2016

²⁶² Shear & Cooper, 2017, NYT.

Yhdysvalloissa pakolaiskriisistä uutisoitiin aluksi etäältä ongelmana, jonka ratkaisu olisi ennen kaikkea Euroopan ratkaistava. Maassa keskustelua käytiin rauhalliseen tahtiin, ja vasta syyskuussa kriisin noustessa yleiseen keskusteluun, alettiin siihen puuttumista hanakammin. Presidentti Obaman johdolla maa päätti ottaa vastaan syyrialaisia pakolaisia Euroopan ja Lähi-Idän taakan helpottamiseksi. Lehdessä kuitenkin tunnistettiin ongelma, ettei lupaus auttaisi kriisin akuutissa vaiheessa. Yhdysvaltoja koskevissa kirjoituksissa korostui erityisesti pakolaisten aiheuttamat turvallisuusriskit, ja nämä kysymykset hallitsivat keskusteluja Pariisin terrori-iskujen seurauksena. Pakolaiskriisiin puuttuminen jäi tämän keskustelun varjoon, mutta jonkin verran maassa pohdittiin vuoden 2016 aikana sen vastuuta ja velvollisuuksia. Keskustelu tilanteesta alkoi kuitenkin vähentyä vuoden loppua kohden, kun kiinnostus kaukaista kriisiä kohtaan hiipui.

5 UUTISOINNIN KESKEISET TEEMAT

Tässä luvussa käsittelemme tarkemmin niitä kolmea teemaa, jotka valitsin aineistostani tarkemmin käsiteltäväksi. Ensimmäisessä alaluvussa keskityn vaatimukseen tehdä pakolaiskriisin suhteen jotain, sekä valtioiden ja kansainvälisten yhteisöjen pohdintoihin, pitäisikö niiden tehdä jotain.

Alaluvussa 5.2. käsiteltävänä teemana ovat tavat, joilla kriisiä lopulta lähdettiin konkreettisesti ratkaisemaan, sekä ongelmat, joita kriisin pitkittyminen ja akuutin vaiheen jälkeinen aika toivat mukanaan. Alaluvussa 5.3. keskityn uutisoinnin turvallisuusnäkökulmiin. Kriisi toi mukanaan huolen Euroopan sekä Yhdysvaltojen turvallisuudesta, ja äärioikeiston nouseminen politiikkaan lisäsi pakolaisvastaisuutta. Lisäksi teemaan liittyvät pakolaisten tekemät, ja heihin kohdistuneet rikokset, sekä terrorismi.

5.1 Euroopalainen ongelma – miten kriisin reagoitiin?

Yksi yleisimmistä NYT:n käsittelemistä teemoista aineistossa oli, miten pakolaiskriisiin reagoitiin, sekä miten kriisiä vaadittiin ratkaistavaksi. Vaikka jo tammikuussa 2014 Bulgariaan palautetut pakolaiset herättivät huolta²⁶³, vasta kesäkuussa 2014 julkaistu mielipidekirjoitus sanoitti huolen maailmanlaajuisesta pakolaistilanteesta, kun pakolaisten määrä oli noussut kymmeneen miljooniin. Kirjoituksen mukaan länsimaat keskittyivät osoittelemaan toisiaan sormella, kuin ottamaan vastuuta kriisin ratkaisemisesta: “The stunning figures offer a bitter counterpoint to the growing resistance in Europe and the United States to letting in immigrants and asylum seekers, and to the endless sterile blame-games about responsibility for the various conflicts.”²⁶⁴

Vuonna 2014 korostui useat vaatimukset tehdä jotain alkavalle kriisille, ja edellä viitatus kaltaisia mielipidekirjoituksia julkaistiin lehdessä kesäkuusta eteenpäin yhteensä kuusi. Näissä

²⁶³ “Returning Of Refugees To Bulgaria Worries U.N.”, NYT, 4.1.2014.

²⁶⁴ “In Refugee Statistics, a Stark Tale of Global Strife”, NYT, 22.6.2014.

kaikissa korostui Välimeren tilanne, sillä jo vuoden 2014 aikana merellä hukkuneiden pakolaisten määrä oli kasvussa, ja tilanne oli kiinnittänyt monien huomion. Tämä tuodaan esille sekä leipätekstissä että otsikkotasollakin: mielipidekirjoituksista yksi oli otsikoitu ”Help is Sought for Migrants Dying at Sea”²⁶⁵ ja ”Murder in the Mediterranean.”²⁶⁶

Välimeren tilanne ei ollut täysin jäänyt Euroopan unionilta huomiotta, sillä marraskuussa mielipidekirjoituksissa mainittiin Italian valtion ylläpitämän operaatio *Mare Nostrum*in vaihtuminen Euroopan yhteiseen, Frontexin operaatio *Tritoniin*. Tavoitteena oli huolehtia Välimerellä Euroopan ulkovesirajojen vartioinnista, ja tarvittaessa pelastaa niiden sisäpuolelle saapuneita pakolaisia.²⁶⁷ Mielipidekirjoituksissa erityisesti tähän tartuttiin, ja esimerkiksi huhtikuussa 2015 kirjoitettu ”Migrants Face Fortress Europe’s Deadly Moat”²⁶⁸ teki otsikostaan alkaen selväksi kantansa Euroopan unionin politiikkaan Välimerellä. Kirjoituksen otsikoinnissa käytettiin yleisestä vertauskuvaa, jossa Eurooppa kutsuttiin linnoitukseksi muistuttavaksi järjestelmäksi. Sen tarkoituksena oli pitää sisälle pyrkijät ulkona vallihaudan ja muurien avulla.²⁶⁹ Tämän linnoituksen rakennusaineena pidettiin sekä lainsäädännön ja Deublinin sopimuksen mahdollistamia henkisiä muureja, että fyysisiä esteitä ja rajatarkastuksia, joita Euroopassa pakolaiskriisin seurauksena rakennettiin.²⁷⁰ Mielipidekirjoituksessa vaadittiinkin juuri näiden esteiden purkamista: ”dismantle Fortress Europe, liberalize immigration policy and open up legal routes for migrants.”²⁷¹

Lehdessä muutosta Välimeren partioinnissa kritisoitiin alusta saakka, sillä Tritonin nähtiin olevan riittämätön, suhteessa *Mare Nostrum*in tekemään työmäärän nähden.²⁷² Merivartioinnin lisäksi Euroopan unionia kritisoitiin haluttomuudesta järjestää turvallisia tapoja saapua mantereelle pakolaisena, minkä vuoksi matkalla kuolleiden määrä tulisi nousemaan huomattavasti. Esimerkiksi syyskuussa lehden pääkirjoituksessa kritisoitiin Euroopan pakolaispolitiikkaa erityisesti Dublinin sopimuksen²⁷³ toimimattomuuden kautta: ”Europe must provide legal avenues to safety, lest more migrants lose their lives on deadly journeys.”²⁷⁴ kuten myös myöhemmin marraskuussa: ”More will die unless Europe can find a way out of its migration paralysis.”²⁷⁵

Toukokuussa 2014 lehti kirjoitti Frontexin raportoineen pakolaisia saapuneen mantereelle toukokuuhun mennessä lähes yhtä paljon, kuin vuonna 2013 yhteensä.²⁷⁶ Aikaisen vaiheen raportista huolimatta Euroopan unioni tuntui uutisoinnin perusteella heräävän todellisuuteen

²⁶⁵ ”Help Is Sought for Migrants Dying at Sea”, NYT, 27.8.2014.

²⁶⁶ ”Murder in Mediterranean”, NYT, 18.9.2014.

²⁶⁷ ”Europe’s Migration Impasse”, NYT, 5.11.2014.

²⁶⁸ ”Migrants Face Fortress Europe’s Deadly Moat”, 22.4.2015.

²⁶⁹ Esim. Hiltunen (2019) käyttää tätä samaa vertausta.

²⁷⁰ Armstrong, 2020, passim.

²⁷¹ ”Migrants Face Fortress Europe’s Deadly Moat”, 22.4.2015.

²⁷² ”Europe’s Migration Impasse”, NYT, 5.11.2014.

²⁷³ Ks. luku 2.2.1

²⁷⁴ ”Europe’s Migration Crisis”, NYT, 1.9.2014.

²⁷⁵ ”Europe’s Migration Impasse”, NYT, 5.11.2014.

²⁷⁶ ”European Agency Reports Surge in Illegal Migration, Fuelling a Debate”, 31.5.2014.

kunnolla vasta elokuussa 2015, kun ensin tieto Itävallasta löytyneistä 70 pakolaisen ruumiista, ja sitten kuvat Aylan Kurdin ruumiista levisivät maailmalle. Esimerkiksi pakollisia kiintiöitä vastustanut Iso-Britannian pääministeri David Cameron kommentoi: “as a father I felt deeply moved’ by the boy’s death and that Britain would fulfill its ’moral responsibilities.”²⁷⁷ NYT:ssa tapaukset nähtiin herätyksenä myös muille länsimaille lähteä ratkaisemaan pakolaiskriisiä päättäväisemmin:

”Rocketing across the world on social media, the photograph has forced Western nations to confront the consequence of a collective failure to help migrants fleeing the Middle East and Africa to Europe in search of hope, opportunity and safety. Aylan, perhaps more even than the anonymous, decomposing corpses found in the back of a truck in Austria that shocked Europe last week, has personalized the tragedy facing the 11 million Syrians displaced by more than four years of war.”²⁷⁸

Kuvien julkaisuun mennessä Välimeren oli ylittänyt vuoden 2015 aikana yli 300 000 ihmistä.²⁷⁹ Uutisoinnissa tragediat erottuivat kertymänä uutisia, joissa EU:n johtajien kerrottiin kokoontuneen etsimään ratkaisua pakolaistilanteeseen.²⁸⁰ Sitä ennen EU:n toimet salakuljetuksen ehkäisemiseksi olivat ainoita konkreettisia tekoja pakolaistilanteeseen vaikuttamiseksi.²⁸¹ Ensimmäiset neuvottelut ratkaisun löytymiseksi alkoivat toukokuussa 2015, ja kesäkuun lopussa lehti uutisoi Unionin johtajien epäonnistuneen saavuttamaan yhteisymmärrystä yhteisistä pakolaiskiintiöistä.²⁸²

Vaikka nämä kaksi peräkkäistä tragediaa saivat Unionin johtajat neuvottelemaan ratkaisusta, otsikoiden takaa paljastui myös päätöksen teon hankaluus, sekä erimielisyydet maiden välillä. Italian pääministerin Matteo Renzi kommentoi EU:n tilannetta kesäkuussa: ”If this is your idea of Europe, you can keep it (- -) Either there’s solidarity or we are wasting time.”²⁸³ Unionissa oli äänestetty 120 000 turvapaikanhakijan sijoittamisesta jäsenmaihin. Yksimielisen päätöksen sijasta se tehtiin enemmistöäänillä, ja päätöstä vastustivat Tšekki, Unkari, Romania ja Slovakia. Näistä maista erityisesti Unkari profiloitui aineistossa pakolaisia vastustavaksi maaksi, ja pääministeri Victor Orbán oli kommentti: “I don’t believe in a European solution.”²⁸⁴ aiemmin kesäkuussa 2015 käytyjen neuvottelujen yhteydessä kertoi haluttomuudesta yhteiseen ratkaisuun.

²⁷⁷ “Migrant Chaos Mounts While Divided Europe Stumbles for Response”, NYT, 4.9.2015.

²⁷⁸ “Image of Drowned Syrian, Aylan Kurdi, 3, Brings Migrant Crisis Into Focus”, NYT, 4.9.2015.

²⁷⁹ Spindler, 2015.

²⁸⁰ “Growing Migrant Crisis Prompts Call for Urgent Meeting of EU. Officials”, NYT, 31.8.2015; “Europe Reels from More Migrant Deaths on Land and Sea”, NYT, 29.8.2015.

²⁸¹ ” Leaders have found broad consensus on taking stronger measures on interdiction, endorsing a stalled military operation “to tackle the traffickers and smugglers in accordance with international law,” and reinforcing controls on Europe’s external borders “to better contain the growing flows of illegal migration. ”In Testy Debate, EU. Leaders Fail to Agree on Quotas to Spread Migrants Across Bloc”, NYT, 27.6.2015.

²⁸² “In Testy Debate, EU. Leaders Fail to Agree on Quotas to Spread Migrants Across Bloc”, NYT, 27.6.2015.

²⁸³ idib.

²⁸⁴ idib.

Äänestyksen päättyminen enemmistön voittoon nosti esille kuitenkin huolen eurooppalaisen yhteistyön kestävydestä: “There is a significant question about whether Europe pulls together in the face of a fundamental challenge, or it cleaves apart.”²⁸⁵ Samanlaisia huolia nousi uutisissa läpi koko aineiston, kun Euroopan unionin koettiin rakoilevan sekä pakolaisten vuoksi, mutta myös Kreikan talouskriisin liittyen neuvotteluiden, turvallisuuskysymysten, heikon talouden ja äärioikeiston nousun vuoksi. Syyskuun 2015 alussa mielipidekirjoituksessa huoli Euroopan yhtenäisyydestä muotoiltiin seuraavasti: ”Something must be done, and soon, not only for the refugees but also for the political stability of the European Union. The human tsunami and the absence of a coherent response to it has fueled Europe’s xenophobic right and caused discord among the union’s 28 member states.”²⁸⁶ Angela Merkel uskoi Euroopan yhteistyöhön puheessaan lokakuussa 2015 Euroopan parlamentissa: “It has shown us what we Europeans can do if we only want to, if we are bold and stick together.”²⁸⁷

Mikä mielipidekirjoituksissa korostuu selvästi jokaisena käsiteltynä vuonna, oli näkemys siitä, että kyseessä oli ensisijaisesti ongelma, joka Euroopan unionin tulisi ratkaista. Vuoden 2014 mielipidekirjoituksista ainoastaan kaksi kirjoitusta kuudesta nosti esille myös muiden maiden vastuun pakolaistilanteesta, ja syyskuussa julkaistu ”Murder in the Mediterranean” mainitsee erikseen, että erityisesti Euroopan täytyisi toimia: ”International community, especially Europe, must take collective action before more refugees die”.²⁸⁸ Pakolaistilanne nähtiin Euroopan ”duty on migrants”, ”refugee tragedy”, ”shared responsibility” tai ”failure”.²⁸⁹ Samantyyppisiä sanavalintoja käytettiin useissa otsikoissa, kun Calaisin tilanne paljasti ”Euroopan ilman ideoita”²⁹⁰ ja jakautuvan Euroopan sen ”kompuroidessa” tilanteen pahentuessa.²⁹¹

Lehden oman kritiikin lisäksi Unionin toimet eivät saaneet kiitosta myöskään muilta toimijoilta. Italian pääministeri Matteo Renziin mielipidekirjoitus ”Helping th Migrats is Evertone’s Duty” julkaistiin huhtikuussa, ja heinäkuussa YK kannusti Eurooppaa toimimaan Kreikan pahentuneen pakolaistilanteen vuoksi. Tekstissä lainataan William Spindleriä, UNHCR:n puhemies, joka totesi: ”We would expect the E.U. to activate its emergency response because Greece is part of the European Union.”²⁹² Unionin kritisointi ulottuu myös asiantuntijatasolle: elokuussa 2015 Open Society Foundationin maahanmuuton ja tasa-arvon vanhempi analyytikko Contanza Herman, ja Oxfordin yliopiston pakolaistutkimuskeskuksen professori ja johtaja Alexander Betts totesivat, että jopa yli 300 000 pakolaisen jakaminen

²⁸⁵ “Plan on Migrants Strains the Limits of Europe’s Unity”, NYT, 23.9.2015.

²⁸⁶ “Europe Must Reform Its Deadly Asylum Policies”, NYT, 1.9.2015.

²⁸⁷ Saksan liittovaltio, 2015; “Angela Merkel Calls for United Europe to Address Migrant Crisis”, NYT, 8.10.2015.

²⁸⁸ “Murder in Mediterranean”, NYT, 18.9.2014.

²⁸⁹ “Europe’s Duty on Migrants”, NYT, 20.4.2015; “Facing Europe’s Refugee Tragedy”, NYT, 23.6.2015; “Europe’s Shared Responsibility for Migrants”, NYT, 6.6.2016; “Greece’s Refugee Crisis and Europe’s Failure”, NYT, 6.8.2015.

²⁹⁰ “The Migrant Crisis in Calais Exposes a Europe Without Ideas”, NYT, 4.8.2015.

²⁹¹ “Migrant Chaos Mounts While Divided Europe Stumbles for Response”, NYT, 4.9.2015.

²⁹² “U.N., Warning of Migrant Crisis in Greece, Urges Europe to Act”, NYT, 10.7.2015.

jäsenmaiden kesken ”should not be unmanagable”, koska Euroopan saapuneiden pakolaisten määrää ei voinut edes verrata Jordanian, Turkin tai Libanonin noin 3,5 miljoonaan syyrialaiseen pakolaiseen.²⁹³ Euroopan unionia kohtaan kriittisiä artikkeleita sekä mielipidekirjoituksia voi pitää ainakin jossain määrin ansaittuina, sillä aineistosta ilmeni selvästi myös se, etteivät Unionin liikkeet kriisin ratkaisemiseksi, tai edes helpottamiseksi, olleet kevään ja kesän 2015 aikana kovinkaan nopeita.

Pakolaiskriisin kannalta akuutein tilanne oli Euroopassa, minkä vuoksi valtaosa uutisoinnista keskittyi Eurooppaan. Siitä huolimatta, että The New York Times on yhdysvaltalainen lehti, Yhdysvaltojen rooli kriisin ratkaisussa jäi vuonna 2015 hyvin vähälle huomiolle, eikä sen hidasta reagointia kriisiin kritisoida läheskään yhtä paljon kuin Euroopan. Selkeä muutos tapahtui syyskuussa, jolloin pakolaiskriisin pinnalle nostaneiden tragedioiden myötä uutisoinnin painopiste siirtyi huomattavasti enemmän Yhdysvaltoihin.

Ensimmäinen uutinen Yhdysvaltain virallisesta kannasta ei kuitenkaan luvannut Euroopalle nopeaa apua tilanteeseen. Artikkelissa ”Many Obstacles Are Seen to U.S. Taking in Large Number of Syrian Refugees”²⁹⁴ perusteltiin useiden eri näkökantojen kautta, minkä takia syyrialaisien pakolaisten vastaanottaminen nähtiin Yhdysvalloissa ongelmallisena. Yhtenä tällaisena perusteena pidetään huolta turvallisuudesta. Tämän lisäksi artikkelissa pohdittiin Yhdysvaltojen poliittista tilannetta, joka ei välttämättä olisi ollut suotuisa Lähi-Itään sijoittuvalle operaatiolle Irakin ja Afganistanin jälkeen, ei vaikka ”heart-wrenching photographs of dead children this week focused the American conscience on the Syrian crisis as never before and prompted renewed calls for more aid.”²⁹⁵

Edellä mainittu artikkeli voisi mahdollisesti myös jossain määrin selittää Yhdysvaltojen puuttumisen aiemmasta uutisoinnista. Siinä haastateltiin *Council on Foreign Relations* vanhempi tutkijaa Stewart Patrickia, joka kommentoi maan puuttumattomuutta pakolaiskriisiin lehdelle: “That choice has certain moral consequences, and those moral consequences include vast suffering of the people in Syria, and now in them striking out, at least in the case of refugees, for Europe,” Mr. Patrick said, adding that the crisis was “largely Europe’s responsibility.”²⁹⁶ Euroopan velvollisuuteen viitattiin vielä myöhemminkin artikkelissa: Republikaaniedustaja Charlie Dent sanoi: ”America’s allies there unable so far to coordinate an effective response. “It is incumbent on the United States to be of greater assistance, yes, but the Europeans also have a responsibility here.”²⁹⁷ Samalla siinä vedottiin myös Yhdysvaltojen rooliin suurimpana YK:n valitsemien pakolaisten vastaanottaja maana, ja todetaan, että pieni, tarkkaan valittu pakolaisjoukko oli ”opened up the United States to charges of hypocrisy as it has implored European allies to accept more.”²⁹⁸

²⁹³ “Europe’s Halting Response to Migrant Crisis Draws Criticism as Toll Mounts”, NYT, 29.8.2015.

²⁹⁴ “Many Obstacles Are Seen to U.S. Taking in Large Number of Syrian Refugees”, NYT, 5.9.2015.

²⁹⁵ idib.

²⁹⁶ idib.

²⁹⁷ idib.

²⁹⁸ idib.

Yhdysvaltoja koskevan uutisoinnin sävy kuitenkin muuttui syyskuun aikana, ja otsikoissa vaadittiin huomattavasti äänekkäämmin Yhdysvaltojen puuttumista tilanteeseen hyväksymällä syyrialaisia pakolaisia enemmän ja nopeammin pakolaisleireiltä. Toimia vaati niin hyväntekeväisyysjärjestöt, entiset valtion virkamiehet, kuin puolustusministerikin.²⁹⁹

Koko aineiston halki toistuva teema oli uutisaiheiden radikaali muuttuminen marraskuussa 2015. Yhdysvallat ei ehtinyt tekemään päätöstä pakolaismäärän lisäämisestä, eikä Euroopan unionin tilanne parantunut merkittävästi ennen Pariisin terrori-iskuja. Marraskuussa lehdessä julkaistiin neljä mielipidekirjoitusta, joissa kritisoidaan Unionia tilanteesta, näistä viimeinen 12. päivä. Seuraavan kerran lehti palasi teemaan jouluaattona, jolloin spekuloidtiin jälleen Euroopan kestävyystä: ”What happens on the Greek border will show whether this can be done without betraying Europe’s principles — and without tearing the union apart.”³⁰⁰ Keskustelut rajoista, niiden avoimuudesta ja Schengen-alueen tulevaisuudesta käynnistyivät tässä vaiheessa reaktiona Pariisin iskuille.³⁰¹

Vaatimukset pakolaiskriisin ratkaisemiseksi muuttuvat ja vähenivät vuoden 2016 aikana. Yhtäältä Pariisin terrori-iskujen myötä kysymys turvallisuudesta nousi huomattavasti voimakkaammin esille, toisaalta vuonna 2015 suunniteltuja ratkaisuja alettiin toteuttamaan, ja pakolaisten määrä myös hieman väheni. Yhdysvaltojen osuutta kriisin ratkaisemisessa käsiteltiin vuonna 2016 huomattavasti edellistä vuotta enemmän. Esimerkiksi tammikuussa ratkaisua koskevista artikkeleista neljä viidestä oli mielipidekirjoituksia, jotka pohtivat Yhdysvaltojen pientä roolia kriisin ratkaisemisessa.

Yhdessä mielipidekirjoituksessa pakolaisten vastaanottamisen hyötyjä pidettiin haittoja huomattavasti isompina. Roger Cohenin kolumnissa ”Fermi, Sinatra, DiMaggio – and Capone” hän argumentoi maahanmuuton olevan haaste, mutta myös luottamuksen osoitus yhteiskuntaa ja sen uudistumisvalmiutta kohtaan. Vaikka kirjoitus keskittyi suurimmaksi osaksi Eurooppaan ja Saksaan, Cohen aloitti ja lopetti tekstin Yhdysvaltojen tilanteeseen.

”As Leon Wieseltier, a senior fellow at the Brookings Institution, observed to me, “We got Enrico Fermi, Frank Sinatra, Joe DiMaggio, Antonin Scalia — and Al Capone. Who in their right mind would suggest that the Italian immigration was not a great blessing for our country?” Call it the Capone Principle: Costs of immigration are outweighed by benefits.”³⁰²

²⁹⁹ “Charities Say U.S. Should Take Tens of Thousands of Syrians”, NYT, 16.9.2015; “Ex-Officials Urge White House to Accept More Syrian Refugees”, NYT, 18.9.2015; “Kerry Favors an American Commitment to Bringing in More Refugees”, NYT, 10.9.2015.

³⁰⁰ “At Greece’s Borders, a Test for Europe”, NYT, 24.11.2015.

³⁰¹ Ks. luku 5.3.

³⁰² “Fermi, Sinatra, DiMaggio – and Capone”, NYT, 15.1.2016.

Hän pyrki siis vetoamaan siihen, että Yhdysvaltojen ei tulisi kääntää selkäänsä pakolaisille yksittäisten riskien pelossa, vaan pikemmin tarjota mahdollisuus tulevaisuuden legendaarisille hahmoille, joita aiempien maahanmuuttajien joukosta on noussut.

Kuten luvussa 4.2. nousi esille, Yhdysvaltojen toinen motiivi kriisin suhteen oli ystävien ja liittolaisten auttaminen. Euroopan unioni sekä Euroopan NATO-valtiot olivat merkittäviä liittolaisia Yhdysvalloille maailmanpoliittisella kentällä. Tämä näkyi myös tammikuussa 2016 julkaistussa artikkelissa, jossa Yhdysvaltojen apu nähtiin ystävällisenä eleenä, liittolaissuhteiden vahvistuksena ja ylläpitona, sekä oman osuuden kantamisena:

”The United States prides itself on how much we have given to the refugee crisis, but we lag behind the European Union. On a per-capita basis, we are far outranked by many much smaller countries, among them Britain, Norway, Sweden and Denmark. - - Certainly a situation where the United States takes few, while Europe becomes overburdened, feeds friction among allies at a time when solidarity in the West is critical.”³⁰³

Pulitzer-palkittu toimittaja Thomas L. Friedman kirjoitti kolumnissaan hyvin samasta näkökulmasta tammikuussa 2016, todetessaan, että yhdysvaltalaisien tulisi välittää Euroopan tilanteesta, koska ”the E.U. is the United States of Europe – the world’s other great center of democracy and economic opportunity - -with its wealth and liberal values, the E.U. has become America’s primary partner.”³⁰⁴

Lehden kritiikki Yhdysvaltojen hitautta kohtaan näkyi artikkeleissa, joita se on julkaissut vuoden 2016 aikana siitä, miten Kanadassa vastaanotettiin syyrialaisia pakolaisia. Näissä artikkeleissa kerrottiin siitä, miten Kanada onnistui nopeassa pakolaispolitiikassa. Kanadan hallinnon mukaan maahan saapui marraskuun 2015 ja helmikuun 2016 välisenä aikana yli 25 000 syyrialaista.³⁰⁵ Lehti nosti esille aiheen esimerkiksi joulukuussa 2015 julkaistussa pääkirjoituksessa ”Canada’s Warm Embrace on Refugees.” Siinä kuvaillaan, miten kanadalaiset ottivat vastaan ensimmäiset syyrialaiset:

”You are home,’ [pääministeri Trudeau] said (- -) ’Welcome to your new home. (- -) We get to show the world how to open our hearts and welcome in people who are fleeing extraordinarily difficult situations,’ Mr. Trudeau said (- -) ’Tonight they step off the plane as refugees, but they walk out of this terminal as permanent residents of Canada.’”³⁰⁶

Samalla todettiin, ettei vastaavaa tapahtunut Yhdysvalloissa, vaan päinvastoin: ”In the meantime, it puts to shame the callous and irresponsible behavior of the American governors

³⁰³ “How to Help the Syrians Who Want to Return Home”, NYT, 12.1.2016.

³⁰⁴ “Friends and Refugees in Need”, NYT, 27.1.2016.

³⁰⁵ Government of Canada, 2021.

³⁰⁶ “Canada’s Warm Embrace of Refugees”, NYT, 11.12.2015.

and presidential candidates who have argued that the United States, for the sake of its security, must shut its doors to all Syrian refugees.”³⁰⁷ Yhdysvaltoihin syyrialaisia saapui vuosien 2015 – 2016 aikana noin 17 500, eli Kanadaan saapuneiden syyrialalaisten määrä oli merkittävästi suurempi kuukausia lyhyemmässä ajassa.³⁰⁸

Näitä artikkeleita voisi tulkita viestinä siitä, ettei Yhdysvalloissa tehty riittävästi. Kirjeessä päätoimittajalle kesältä 2016 kirjoittaja arvioi, ettei Yhdysvallat ollut puuttunut pakolaiskriisiin tarpeeksi nopeasti. Tekstin kirjoittaja nosti esille ajatuksen: ”Is the only way we can be safe by being slow? Why were we so much swifter to accept refugees fleeing Communism than those now fleeing Islamic extremism and a brutal dictator?”³⁰⁹ Tekstissä viitataan luultavasti Vietnamista 1980-luvulla autettuihin pakolaisiin.³¹⁰ Epäonnistumisesta kirjoitti myös Amnesty Internationalin Yhdysvaltojen jaoston entinen johtaja William Schulz kirjeessään päätoimittajalle: “The United States has strayed from its moral and legal obligations.”³¹¹ Kirje oli otsikoitu kuvaavasti “A Job for the U.S.: Safe Harbor for Refugees.” Samaan vastuuseen viitattiin myös artikkelissa “Locked Up for Seeking Asylum”, jossa Yhdysvaltojen roolista kirjoitettiin: “Europeans and Canadians are sheltering over a million asylum seekers, many from conflicts created by United States policies.”³¹²

Vuoden 2016 viimeiset mielipidekirjoitukset syyskuulta kertoivat myös tästä vastuusta, kun kirjoittaja pohti otsikon: ”America’s Duty to Take In Refugees” alla maan roolia hieman lempeämmin, kirjoittaessaan muun muassa: ”Compassion and security can coexist”, “[Yhdysvaltojen] contributions are modest” ja:

”The quest for freedom and safety embodied in refugees’ stories represents the values that make America great, and because our national security is actually strengthened when we respond with wisdom and compassion (- -) This is our new Ellis Island. It is the expression of our faith and our humanity, and it is a worthy response to the legacy we have inherited.”³¹³

Pohdinnat mahdollisesta pakolaiskriisiin puuttumisesta jatkuivat kansainvälisissä merkeissä, kun huhtikuussa 2016 presidentti Obama järjesti tapaamisen Euroopan keskeisten johtajien kanssa, jossa pakolaiskriisi oli yhtenä kohtana agendalla.³¹⁴ Vaikka mannerten välillä oli yhteistyötä kriisin ratkaisemiseksi, uutinen syyskuulta 2016 paljasti myös jännitteitä näiden

³⁰⁷ “Canada’s Warm Embrace of Refugees”, NYT, 11.12.2015.

³⁰⁸ Refugee Processing Center, 2019; Kanada vastaanotti lähes 45 000 syyrialaista marraskuun 2015 ja marraskuun 2020 välisenä aikana, Yhdysvallat puolestaan vuosien 2015 – 2019 aikana hieman yli 21 000, eli yli puolet vähemmän. Tässä näkyy myös presidentti Trumpin pakolaispolitiikka, vuonna 2018 Yhdysvaltoihin saapui ainoastaan 41 syyrialaista.

³⁰⁹ “Falling Short on Migrants”, NYT, 1.6.2016.

³¹⁰ “America’s Duty to Take In Refugees”, NYT, 24.9.2016.

³¹¹ “A Job for the U.S.: Safe Harbor for Refugees”, NYT, 5.7.2016.

³¹² “Locked Up for Seeking Asylum”, NYT, 3.4.2016.

³¹³ “America’s Duty to Take In Refugees”, NYT, 24.9.2016.

³¹⁴ “Obama Calls Meeting With European Leaders Over Shared Challenges”, NYT, 24.4.2016.

välillä.³¹⁵ Yhdysvaltoihin kohdistettu kritiikki jäänyt ainoastaan kotimaisten toimijoiden kolumneihin ja kirjoituksiin. Eurooppalaiset kokivat erityisesti hankalana Yhdysvaltojen pyyntöjä, että maailma tekisi enemmän:

Privately, some European diplomats scoff at the notion that the United States is asking the world to do more. Publicly, many Europeans also point out that the United States has the luxury of being far from the hottest war zones. 'Europeans make that point frequently: The geography of North America means Canada and the United States are sometimes in a more relaxed environment (- -) What they would rather see is solidarity.'³¹⁶

Pakolaiskriisiin puuttumisessa Yhdysvallat korostuivat aineistossa aiempaa enemmän vuoden 2016 aikana, mutta kriisiä tarkasteltiin lehdessä silti vahvasti Euroopan kautta edellisten vuosien tapaan. Uutisissa näkyi aktiivisia toimia kriisin ratkaisemiseksi, esimerkiksi Euroopan unionin painostaessa Kreikkaa tehokkaamman rajavalvonnan järjestämiseen.³¹⁷ Suurimman huomion vei kuitenkin yhtenäisyyden puute eurooppalaisessa päätöksenteossa. Otsikoinnissa toistui alkuvuodesta 2016 eteenpäin teema, joka kertoi repaleisesta EU:sta: "With EU Paralyzed, 10 Nations Try to Stem Migrant Flow"³¹⁸, "With No Unified Refugee Strategy (- -)"³¹⁹ ja "Where is the EU's Moral and Political Courage?"³²⁰ *Manulife Asset Managementin* pääekonomisti Megan E. Greene toteamus kertoi tästä hajaannuksesta: "It is a European problem, and it needs a European solution. We are seeing 'solidarity' go out the window."³²¹ Turhautumista Euroopan unionin aikaansaamattomuuteen oli luettavissa Nikos Konstandarasin kolumnin lopetuksessa: "If the Greeks – bankrupt and tired, with a state that is dysfunctional at the best of times – can try their best, the Union can try harder."³²²

Pakolaiskriisi yllätti laajuudellaan Euroopan, joka ei ollut valmistautunut nopeasti kasvaviin maahanmuuttajamääriin. Uudistettu pakolaisjärjestelmä ei kyennyt sopeutumaan tarvittavalla nopeudella tulijoihin, minkä vuoksi tilanne erityisesti Välimerellä muuttui huolestuttavaksi kesän ja alkusyksyn aikana 2015. Unioni yritti parhaansa mukaan vastata tapahtumiin, mutta jäsenmaiden keskinäinen riitely hankaloitti päätöksen tekoa. NYT:n mielipidekirjoituksissa vaadittiin nopeita ratkaisuja usean kirjoittajan toimesta, ja tehdyt päätökset todettiin riittämättömiksi nopeasti. Yhdysvalloissa Euroopan tilannetta seurattiin etäisyyden päästä, ja ratkaisuiden löytämisellä ei ollut maassa suuri kiire. Kriisi nähtiin ennen kaikkea Euroopan velvollisuutena ratkaista. Lopulta myös Yhdysvaltojen hitautta ja pelkoa terrorismin rantautumisesta alettiin kritisoida lehdessä. Kriisiin reagoiminen oli toisaalta politiikan

³¹⁵ "Obama to Push Refugee Aid at U.N., but Critics Say Effort Is Overdue", NYT, 19.9.2016.

³¹⁶ idib.

³¹⁷ "Europe Raises Pressure on Greece to Tighten Its Borders", NYT, 28.1.2016.

³¹⁸ "With EU Paralyzed, 10 Nations Try to Stem Migrant Flow", NYT, 25.2.2016.

³¹⁹ "With No Unified Refugee Strategy, Europeans Fall Back on Old Alliances", NYT, 26.2.2016.

³²⁰ "Where is the E.U.'s Moral and Political Courage?" NYT, 15.3.2016.

³²¹ "With No Unified Refugee Strategy, Europeans Fall Back on Old Alliances", NYT, 26.2.2016.

³²² "Where is the E.U.'s Moral and Political Courage?" NYT, 15.3.2016.

hidastamaa, toisaalta nopeasti tehtyjä paikallisia päätöksiä, joita leimasi joko halua auttaa pakolaisia, tai pakolaisia vastustavat linjaukset.

5.2 Kenelle kriisin ratkaisu kuului?

Kun kriisin aiheuttamaan alkushokkiin oli ehditty tottua, oli aika alkaa etsimään ratkaisuvaihtoehtoja. Ratkaisut tässä tapauksessa tarkoittivat erityisesti poliittisia päätöksiä, neuvotteluita ja sopimuksia, jolla pyrittiin keventämään suurimman vastuun kantavien maiden taakkaa. Euroopan unionin ehdottamat kiintiöt herättivät kiivaan keskustelun jo kesällä 2015, kun taas Yhdysvalloissa ratkaisuihin alettiin heräämään vasta vuoden 2016 aikana. Samaan tapaan kriisiin reagoimisen kanssa, ratkaisut olivat osittain paikallisia, osittain kansainvälisiä.

Ratkaisujen kannalta vuosi 2015 tarjosi aiempaa selvempiä näkemyksiä siitä, millaisin poliittisin päätösin muun muassa Euroopan unioni lähti etsimään ratkaisua pakolaiskriisiin. Huhtikuussa 2015 julkaistiin useampi kirjoitus, joissa avataan Unionin sisäisiä pohdintoja näistä ratkaisukeinoista. Artikkeleissa kerrottiin Euroopan yrityksistä ratkaista kriisiä: vaikka tarjotut ehdotukset nähtiin monilta osin riittämättöminä.³²³ YK kutsui EU:n reaktioita minimalistisiksi, ja Amnesty International kuvasi huhtikuussa käytyjen neuvottelujen ehdotuksia: ”inadequate and shameful response.”³²⁴ Euroopan unioni korvasi Välimerellä Italian rahoittaman operaatio Mare Nostrumin, joka oli pelastanut tuhansia pakolaisia mereltä. Korvaajaa, operaatio Tritonia pidettiin lehdessä riittämättömänä alusta saakka, sillä sen partiointi keskittyi Euroopan aluevesille, toisin kuin Mare Nostrum, jossa partiointia tehtiin kansainvälisillä vesillä, jolloin Italiassa oli huomattavasti paremmat mahdollisuudet toisaalta auttaa pakolaisia, toisaalta saada kiinni salakuljettajia.³²⁵ Mare Nostrumin vastustajat näkivät sen tekijänä, joka ”attracted more migrants with the promise of being rescued”³²⁶, ja Euroopan päättäjät eivät puolestaan halunneet maksaa operaation kuukausittaista yhdeksän miljoonan euron hintaa.³²⁷ Mare Nostrum nähtiin kuitenkin käänteentekeväenä: ”because by undertaking the humanitarian mission, Italy forced the rest of Europe to confront the issue.”³²⁸

Unionin jäsenmaiden kesken pohdittiin mahdollisia pakolaiskiintiöitä jo ennen kesää, jolla se helpottaisi Kreikan ja Italian taakkaa huolehtia maihin saapuvista henkilöistä.³²⁹ Kiintiöillä oli tarkoitus sijoittaa pikaisella aikataululla 40 000 syyrialaista ja eritrealaista Italiasta ja Kreikasta, sekä 20 000 pakolaista kahden vuoden aikana Eurooppaan esimerkiksi Libanonin ja Turkin

³²³ ”Europe’s Promised Action on Migration Crisis Is Criticized as Inadequate”, NYT, 24.4.2015; ”Migration Crisis Puts Europe’s Policy Missteps Into Focus, Experts Say”, NYT, 25.4.2015 ; ”EU.’s Migrant Plan Strikes Many as Another Barrier”, NYT, 21.5.2015.

³²⁴ ”Europe’s Promised Action on Migrant Crisis Criticized as Inadequate”, NYT, 24.4.2015.

³²⁵ ”Migration Crisis Puts Europe’s Policy Missteps Into Focus, Experts Say”, NYT, 25.4.2015.

³²⁶ idib.

³²⁷ idib.

³²⁸ idib.

³²⁹ ”European Union Asks Member Countries to Accept Quotas of Migrants”, NYT, 28.5.2015.

pakolaisleireiltä Eurooppaan. Unionin haasteena oli saada jäsenvaltiot sitoutumaan kiintiöiden täyttämiseen. Yllä viitatussa artikkelissa kävi jo selväksi, etteivät kaikki jäsenvaltiot olleet samaa mieltä aiheesta:

”Asylum seekers are often unwelcome in countries where there is little experience of accepting newcomers from Africa and the Middle East, as in the Baltics, or where the population already believes that the country is overcrowded, as in Britain. Some countries have also criticized Italy and Greece for what they see as failing to identify migrants who do not qualify for asylum.”³³⁰

Kiintiöiden vastustus näkyi myös lehden myöhemmissä kirjoituksissa, kun siinä raportoitiin jäsenvaltioiden välisten suhteiden viilentymisestä, sekä spekulointiin Unionin kestävyyttä esimerkiksi joulukuussa 2015.³³¹

Keskustelu kiintiöistä, sekä ratkaisuista yleensä, jatkuivat kunnolla syyskuussa 2015, jolloin aiheesta kirjoitettiin puolet enemmän kuin edellisen yhdeksän kuukauden aikana yhteensä: alkuvuodesta ratkaisuja pohdittiin kahdeksassa uutisessa, ja syyskuussa 19 uutisessa. Euroopan unionin pakolaiskiintiöihin liittyvistä kiistoista kertoi paljon se, että lopulta niitä ei hyväksytty yksimielisesti, vaan enemmistöäänien perusteella. Mikäli Unionin välit olivat viileät ennen tätä päätöstä, ne eivät ainakaan parantuneet äänestyksen jälkeen: ”the decision — forced through by a majority vote, over the bitter objections of four eastern members — did as much to underline the bloc’s widening divisions, even over a modest step that barely addresses the crisis.”³³²

Lehdessä kirjoitettiin paljon siitä, kuinka EU:n sisäiset suhteet hankaloittivat päätöksentekoa, mutta myöskään pakolaiskriisille tarjotut ratkaisut eivät tuntuneet auttavan tulehtuneisiin suhteisiin: ”the migrant crisis was “a fundamental challenge, but not an existential one.” At the moment, “the internal fighting is ever more heated by the day,” [Volker Stanzel, entinen Saksan suurlähettiläs] said.”³³³ Eurooppalaisen yhteistyön merkityksestä kuitenkin kertoo se, että kiintiöt hyväksyttiin lopulta: ”despite continued heated rhetoric from across a region that has long exhibited an anti-immigrant strain, the band of resistance had shrunk considerably.”³³⁴ Tšekki, Unkari, Romania ja Slovakia äänestivät kiintiöitä vastaan, mutta Puola päätti yllättäen hyväksyä ne yhdessä Baltian maiden kanssa. Viron ulkopoliittisen instituutin apulaisjohtaja Andres Kassekamp kommentoi äänestystulosta: “For Baltic governments, E.U. unity and consensus is the ultimate priority, however unpalatable this has been for their population.”³³⁵

³³⁰ “European Union Asks Member Countries to Accept Quotas of Migrants”, NYT, 28.5.2015.

³³¹ “Has Europe Reached the Breaking Point”, NYT, 20.12.2015.

³³² “Plan on Migrants Strains the Limits of Europe’s Unity”, NYT, 23.9.2015.

³³³ idib.

³³⁴ “Opposition to Refugee Quotas Softens in Europe’s Old Communist Bloc”, NYT, 24.9.2015.

³³⁵ idib.

Äänestyksen jälkeen julkaistussa artikkelissa kuvattiin myös Itä-Euroopan välien viilentymisestä Puolan äänestyspäätöksen vuoksi. Maa oli äänestänyt niin kutsutun Visegrad-ryhmän³³⁶ yhteistä linjaa vastaan, minkä lisäksi äänestyspäätökset jakoivat ymmärrettävästi mielipiteitä valtioiden sisälläkin. Tšekkiläisen taloussanomalehden Hospodarske Noviny:n kolumnisti Petr Honzejk kommentoi maansa äänestyspäätöstä: “We can keep telling ourselves the story of the Czechs being one of the last guardians of truth and rationality in crazy Europe (- -) But if you lose 23 to 4, you are probably doing something wrong.”³³⁷

Syksyllä 2015 Saksan rooli alkoi korostua erityisesti, kun maa oli avannut rajansa syyrialaisille pakolaisille. Saksan hallitus ilmoitti elokuussa, että se käsittelisi syyrialaisien turvapaikkahakemukset, vaikka henkilö olisi saapunut jo aiemmin EU:n alueelle.³³⁸ Saksa ja Pohjois-Euroopan valtiot olivat tulijoille houkuttelevampia kuin esimerkiksi Etelä- tai Itä-Eurooppa, minkä vuoksi suurin osa pakolaisista pyrki Pohjoiseen. Saksaa kutsuttiin päätöksensä ja maahantulijoiden määrän vuoksi “a laboratory of how the European Union could jointly tackle the migrant crisis.”³³⁹ Angela Merkel oli ehdottanut myös Euroopan unionille samanlaista järjestelmää, kuin mitä Saksassa käytettiin. Siinä maahanmuuttajat jaettiin osavaltioihin “according to their widely varying populations and economic prowess.”³⁴⁰ Tämä tarkoitti sitä, että eniten maahanmuuttajia Saksassa sijoitettiin Nordrhein-Westfalenin alueelle sen koon ja väestön perusteella, vähiten puolestaan Bremeniin ja Saarlandiin.

Saksan pakolaisjärjestelmä ei kuitenkaan saanut Euroopassa kannatusta. Euroopan unionin hitaan päätöksen teon vuoksi jäsenmaat päätyivät jo vuoden 2015 aikana tekemään itsenäisiä ratkaisuja pakolaiskriisin suhteen. Saksan hakemusten käsittelylinjauksen lisäksi Itä-Euroopassa rakennettiin aitoja, ja estettiin pakolaisten vapaata kulkemista. Unkari aloitti rajaidan rakentamisen etelärajalleen jo kesällä 2015, ja NYT nimitti sitä yhdessä artikkeleistaan: ”the fence that made Hungary a symbol of European anxiety”,³⁴¹ joka uhkasi Euroopan vapaan liikkuvuuden ihannetta. Tämä oli tehnyt maasta: ”a Western superpower without the bellicosity or the laissez-faire hardheartedness of the United States.”³⁴² Unkarin jäljessä rajoja vahvistettiin Slovenian ja Kroatian sekä Itävallan ja Slovenian rajalla, minkä lisäksi rajavalvontaa lisättiin myös muualla. Kun Victor Orbán kertoi aidan puolustavan Schengen aluetta, muissa maissa esteiden kerrottiin olevan paikalla ”for an orderly route north for refugees, no to block [pakolaisia].”³⁴³

Kun Euroopan unionissa suunniteltiin ratkaisuja, Yhdysvalloissa keskityttiin vielä pohtimaan sitä, tulisiko tilanteelle tehdä jotain, eikä Euroopan tavoin sisäpoliittisia päätöksiä

³³⁶ Tähän kuuluvat maat ovat Puola, Unkari, Slovakia ja Tšekki.

³³⁷ “Opposition to Refugee Quotas Softens in Europe’s Old Communist Bloc”, NYT, 24.9.2015.

³³⁸ BBC, 2015.

³³⁹ “German Quota System Highlights Possible Path and Pitfalls for Handling Crisis”, NYT, 7.9.2015.

³⁴⁰ idib.

³⁴¹ “Has Europe Reached the Breaking Point?”, NYT, 20.12.2015.

³⁴² idib.

³⁴³ idib.

pakolaiskriisin helpottamiseksi tehty vielä alkuvuoden 2015 aikana. Syyskuussa julkaistussa kirjoituksessa vaadittiin Yhdysvaltoja ottamaan vastuuta Euroopan tapaan:

”As Europe gets its act together, so should the United States. President Obama indicated Thursday that the United States would take in at least 10,000 Syrian refugees. But the White House also emphasized that the administration would not expedite the review process for refugees, which can take two years to complete. That paltry number sets a terrible example for other nations asked to step up to this urgent challenge.”³⁴⁴

Yllä olevassa lainauksessa kerrotaan, ettei Yhdysvaltain hallitus ollut kuitenkaan nopeuttamassa pakolaisprosessia, mitä ei nähdä erityisen kiitettävänä akuutissa tilanteessa. Samalla pakolaiskiintiön korottamista ei pidetty kovin vahvana vastauksena suurimpaan pakolaiskriisiin sitten toisen maailmansodan.³⁴⁵ Ulkoministeri John Kerry kommentoi mahdollisuutta nopeuttaa prosessia lehdistötilaisuudessa:

”Mr. Kerry said that budget constraints and vetting requirements established after the Sept. 11 terrorist attacks limited the scope of the response “We are doing what we know we can manage immediately,” he said. But he did not rule out the possibility that more might eventually be done.”³⁴⁶

Samassa artikkelissa epäiltiin, miten paljon Yhdysvaltojen kohottama kiintiö lopulta edes auttaisi Eurooppaa ja erityisesti Saksaa kriisin akuutissa vaiheessa. Lehdessä todettiin suoraa, ettei Yhdysvaltojen vastaus todennäköisesti helpottaisi painetta Euroopassa. Järjestelmän hitaudesta puhuttiin lehdessä toistuvasti, mutta turvallisuuteen vedoten Yhdysvaltain hallitus ei ollut myöskään nopeuttamassa prosessia, pikemminkin päinvastoin.

Marraskuussa 2015 NYT julkaisi internetsivuillaan artikkelin ”Why It Takes Two Years for Syrian Refugees to Enter the U.S.”³⁴⁷, jossa se avasi lukijoilleen Yhdysvaltojen sen hetkistä pakolaisjärjestelmää, johon kuului kaikkiaan 20 vaihetta. Artikkelin oli marraskuussa ajankohtainen, sillä edustajainhuone oli Pariisin terrori-iskujen jälkeen äänestänyt tiukempien selvitystoimien lisäämiseksi syyrialaisien pakolaisten kohdalla.³⁴⁸ Muutos ei nopeuttanut jo ennalta kritisoitua prosessia, eikä siten auttanut ratkaisun löytämisessä, tai muiden maiden taakan kannossa.

Pakolaiskriisin ratkaisun kannalta yksi merkittävimmistä aiheista oli Euroopan ja Turkin suhteet. Lokakuussa 2015 uutisoitiin Turkin ja Angela Merkelin väleistä, ja pohdittiin sitä, miten yhteistyöllä voitiin välttää pakolaisten hallitsematon saapuminen Eurooppaan. Merkelin

³⁴⁴ “A Plan to Save Refugees and Europe’s Open Borders”, NYT, 11.9.2015.

³⁴⁵ “U.S. Will Accept More Refugees as Crisis Grows”, NYT, 21.9.2015.

³⁴⁶ idib.

³⁴⁷ Park & Buchanan, 2015, NYT.

³⁴⁸ “House Approves Tougher Refugee Screening, Defying Veto Threat”, NYT, 20.11.2015.

rooli eurooppalaisen ratkaisun saamiseksi korostui artikkelissa, kun siinä kerrottiin Merkelin ”Desperately seeking help to contain Europe’s migrant crisis.”³⁴⁹ Yhteistyöllä voitiin myös helpottaa muun muassa Kreikan taakkaa sekä vastuuta kriisin hoitamisessa. Turkin eduksi voitaisiin käynnistää neuvottelut viisumivapaasta matkustamisesta, sekä EU-jäsenyysneuvottelujen jouduttamisesta. 2015 keskustelut jäsenyydestä olivat olleet vireillä 10 vuotta, ja Turkki toivoi, että he saisivat paikan ”in the E.U. family photo.”³⁵⁰ Artikkelissa nostettiin esille myös Turkin ongelmallinen ihmisoikeustilanne, joka aiemmin oli hidastanut jäsenyysneuvotteluja. Amnesty Internationalin lisäksi Europarlamentin hollantilainen jäsen Marietje Schaake kommentoi sopimusta: ”I actually think the E.U. is not vocal enough in expressing the deep concerns over the rule of law and restrictions of people’s rights and freedoms in Turkey. Often when I speak with people in Turkey, they get a sense that the E.U. is blind to the deep polarization and tension in society.”³⁵¹

Marraskuussa prosessi sopimuksen luomiseksi oli jo lähtenyt käyntiin, ja 13. marraskuuta uutisoitiin ”Europe Nears Accord With Turkey to Stem Tide of Refugees.”³⁵² Pariisin terrori-iskut toimivat myös tämän teeman kohdalla eräänlaisena käännekohtana, kun useammassa artikkelissa todettiin Euroopan unionissa olevan täysin erilainen kiire saada sopimus Turkin kanssa valmiiksi, ja sen kerrottiin tarjoavan Turkille kolme miljardia euroa maahanmuuttajien hillitsemiseksi.³⁵³ Nämä uutiset kertoivat siitä, että Euroopassa pakolaiskriisin ratkaisusta tuli täysin uudenlainen prioriteetti sen jälkeen, kun pakolaiset osoittautuivat yllättäen aiempaa konkreettisemmaksi turvallisuushaksi Euroopassa.

Samalla alettiin puhua siitä, mitä pakolaisten saavuttua tulisi tehdä, ja millaisia ongelmia suuri määrä maahanmuuttajia aiheutti. NYT julkaisi lokakuussa 2015 ensimmäiset kirjoitukset siitä, mitä maiden tulisi tehdä pakolaisten päästyä perille. Tätä ennen kirjoituksissa oli pitkälti seurattu heidän kulkuansa Euroopan halki. Loppuvuodesta 2015 uutisten painopiste alkoi siirtyä siihen, mitä seuraavaksi tulisi tehdä. lokakuussa 2015 julkaistussa artikkelissa kerrottiin Saksaan yksin saapuneista alaikäisistä. Se paljasti, että pakolaisten saapuminen oli mahdollisesti prosessin yksinkertaisin vaihe. Passaussa sijaitsevan maahanmuuttajakeskuksen johtaja kommentoi lasten tilannetta lehdelle: ”Some of these boys have never held a coloring pen in their hand, but they’ve seen their own father beheaded.”³⁵⁴ Tämä kertoi siitä, että monet tulijat tarvitsivat todennäköisesti hyvin laaja-alaista tukea kielen oppimisesta traumausten käsittelyyn. Artikkelissa todettiin saksalaiseen yhteiskuntaan sopeutumisen käyvän hankalammaksi, kun tulijoita on paljon, ja he päätyvät usein asumaan yhdessä. Tässä tapauksessa kyseessä oli ainoastaan yksin saapuneista alaikäisistä. Todennäköisesti tilanne oli huonompi täysi-ikäisille ja perheidensä kanssa saapuneille. Integraation ongelmia, miten siinä

³⁴⁹ “Merkel Links Turkey’s E.U. Hopes to Stemming Flow of Refugees”, NYT, 19.10.2015.

³⁵⁰ idib.

³⁵¹ idib.

³⁵² ”Europe Nears Accord With Turkey to Stem Tide of Refugees”, NYT, 13.11.2015.

³⁵³ ”EU. Offers Turkey 3 Billion Euros to Stem Migrant Flow”, NYT, 30.11.2015; ”Regulating Flow of Refugees Gains Urgency in Greece and Rest of Europe”, NYT, 26.11.2015.

³⁵⁴ ”Migrant Children, Arriving Alone and Frightened”, NYT, 29.10.2015.

voitiin onnistua, tai oliko se edes mahdollista, pohdittiin Kölnin uudenvuoden jälkeen yhdessä NYT:n kolumneista: ”The real question we should be asking is (- -) whether Germany is doing an effective job of integrating [refugees] – and if not, whether something can be done to change that.”³⁵⁵

Aineistossa vuosi 2016 oli kaikista keskeisin vuosi pakolaiskriisin ratkaisujen kannalta, ja vuoteen 2015 verrattuna ratkaisuihin kirjoitetaan kahdeksan uutista enemmän. EU-Turkki sopimuksen ollessa vielä työn alla, Kreikan tilanne pakolaisten vastaanottajamaana huonontui saapuvien suuren määrän, ja sulkeutuvien rajojen vuoksi. Samalla Euroopan unionin lähestymistapa kriisin ratkaisemiseksi alkoi koventumaan: Euroopan neuvoston puheenjohtaja Donald Tusk kommentoi tilannetta lehdistötilaisuudessa Kreikassa: ”Do not come to Europe (- -) Do not believe the smugglers. Do not risk your lives and your money. It is all for nothing. Greece or any other European countries will no longer be a transit country.”³⁵⁶ Suora sanainen toteamus oli suunnattu taloudellisista syistä Eurooppaan pyrkiville, mutta NYT:n mukaan ”he was effectively signaling Europe’s determined turn away from Chancellor Angela Merkle’s more open approach to welcoming migrants.”³⁵⁷ Euroopassa tunnistettiin erityisesti Kreikan tukala tilanne, jonka talous oli edellisen vuoden velkakriisin jäljiltä huonolla tolalla. Pääministeri Alexis Tsipras vaati, että ”the European Union ’explicitly recognize that Greece cannot assume all the responsibility by itself”³⁵⁸, samalla kun Tusk painotti, ettei Euroopan unioni jättäisi Kreikkaa yksin.³⁵⁹

Maaliskuu 2016 oli NYT:ssa EU-Turkki sopimuksen kuukausi. Se oli saatu neuvoteltua talven aikana lopulliseen muotoonsa, ja maaliskuussa julkaistiin yhteensä 13 kirjoitusta siitä, miten sopimusta viimeisteltiin, ja miten sen toimeenpano lähti käyntiin huhtikuun alussa. Kirjoituksissa seurattiin, kuinka Kreikasta aloitettiin palauttamaan maahanmuuttajia Turkkiin, ja miten tilanne lähti käyntiin.³⁶⁰ Kevät ja kesä 2016 olivat hiljaista uutisaikaa pakolaiskriisin ratkaisuun liittyen, ja se koostui lähinnä uutisista EU-Turkki sopimukseen sekä Kreikan pakolaistilanteeseen liittyen. Heinäkuussa 2016 YK:n tutkimusten mukaan EU-Turkki sopimuksen vaikutukset oli jo nähtävissä Egeanmeren ylittäneiden maahanmuuttajien määrissä.³⁶¹

Kriisin jatkuessa tasaisena, myös uutiset ratkaisujen etsimisestä alkoivat vähentyä. Kesän harva tahti jatkui koko loppuvuoden, kesä-lokakuussa julkaistiin teemaan sopivia artikkeleita yhteensä 13, eli yhtä monta kuin maaliskuussa EU-Turkki sopimuksesta. ”A year after the world was riveted by scene of desperate men, women and children streaming through Europe, international attention to their plight has waned now that the borders have been closed and they

³⁵⁵ Köln ja integraation ongelmat, ks. luku 4.1.2; ”Germany’s Post-Cologne Hysteria”, NYT, 9.1.2016.

³⁵⁶ ”Europe, Reeling From Strain, Tells Economic Migrants: Don’t Bother”, NYT, 4.3.2015.

³⁵⁷ idib.

³⁵⁸ ”Migrant Crisis Alters E.U. Calculations for Greece as Its Debt Struggle Continues”, NYT, 4.3.2016.

³⁵⁹ ”Europe, Reeling From Strain, Tells Economic Migrants: Don’t Bother”, NYT, 4.3.2015.

³⁶⁰ Esim. ”Greece Starts Deporting Migrants to Turkey as EU Deal Takes Effect”, NYT, 4.4.2016.

³⁶¹ ”Migration to Greece by the Aegean Sea Has Plummeted, U.N. Says”, NYT, 9.7.2016.

are largely confined to camps”³⁶², kirjoitettiin lehdessä elokuussa 2016. Artikkelissa käsiteltiin Kreikan tilannetta, ja todettiin EU:n tarjoamien resurssien olevan riittämättömiä, jättäen Kreikan viranomaiset: ”struggling to cope with a daunting humanitarian and logistical challenge that has fallen from view in the rest of Europe.”³⁶³

Euroopan lisäksi pakolaiskriisin tuomat haasteet unohtuivat myös Yhdysvalloissa. Koko vuonna maahan keskittyviä ratkaisukeskeisiä uutisia julkaistiin neljä. Toukokuun viimeisenä päivänä lehti kertoi maan kamppailevan 10 000 syyrialaisen pakolaisen auttamisessa. Maa oli vastaanottanut kahdeksassa kuukaudessa 2500 syyrialaista, ja New Yorkin *Center for Migration Studiesin* vanhempi johtaja kommentoi Yhdysvaltojen tilannetta: ”Given that we’ve resettled so few refugees and we’re employing a deterrence strategy to refugees on our Southern border, I wouldn’t think we’d be giving advice to any other nations about doing better”³⁶⁴, erityisesti siinä kontekstissa, että presidentti Obama oli pitämässä tapaamista pakolaistilanteeseen liittyen YK:n yleiskokouksessa. Samassa artikkelissa sivuttiin myös Latinalaisesta-Amerikasta Yhdysvaltoihin suuntautuvaa maahanmuuttajaliikennettä, joka todennäköisesti oli Lähi-Idän tilannetta konkreettisempi, ja akuutimpi maan näkökulmasta. 10 000 syyrialaisen vastaanottaminen oli tärkeä tavoite presidentti Obaman hallinnolle (”The delay is frustrating for Mr. Obama, who has made a point of speaking out against anti-immigrant sentiment both in the United States and abroad”³⁶⁵), ja elokuun alussa lehdessä julkaistiin uutinen, joka kertoi onnistumisesta. Maa oli vastaanottanut yli 5000 syyrialaista lisää kesän aikana, ja artikkeli myös vahvisti tavoitteen merkityksen hallinnolle: ”The increase reflects a quiet but intense push by the State Department and the Department of Homeland Security, with substantial prodding from the White House, to radically speed up the pace at which Syrian refugees are placed in the United States.”³⁶⁶

Kesän 2016 uutisointia ajatellen voi pohtia sitä, miten turvallisuuskysymykset vaikuttivat ratkaisukeinoista kirjoittamiseen, tai miten nämä vaikuttivat päätösten tekoon. Sekä Euroopassa että Yhdysvalloissa tehtiin ääri-islamistisia terrori-iskuja kesällä, ja tämä saattoi vaikuttaa siihen, miten paljon ratkaisuja pakolaiskriisiin pohdittiin. Uutisoinnin määrässä kesällä 2016 turvallisuuskysymykset korostuivat huomattavasti enemmän kuin ratkaisuun liittyvät teemat. Toisaalta poliittiset päätökset ovat saattaneet jäädä iskujen vuoksi uutisoinnissa taka-alalle, vaikka niitä silti tehtiin. Vuoden 2016 loppua kohden ratkaisu-uutisten määrä ei kuitenkaan enää palannut samalle tasolle, kuin mitä se oli esimerkiksi alkuvuodesta 2016.

Pakolaiskriisin ratkaisun kannalta merkittävä takaisku oli heinäkuussa 2016 Turkissa yritetty vallankaappaus. Tapaus ei näkynyt välittömästi NYT:n uutisoinnissa, eikä se kirjoitusten

³⁶² “Aid and Attention Dwindling, Migrant Crisis Intensifies in Greece”, NYT, 14.8.2016.

³⁶³ idib.

³⁶⁴ “U.S. Struggles With Goal of Admitting 10,000 Syrians”, NYT, 31.5.2016.

³⁶⁵ idib.

³⁶⁶ “U.S. Could Exceed Goal of Accepting 10,000 Syrian Refugees”, NYT, 6.8.2016.

perusteella vaikuttanut kesän pakolaistilanteeseen. Syyskuun puoleissäväälissä kävi kuitenkin selväksi, että Euroopan unionin ja Turkin välinen sopimus oli vaarassa. Sopimuksen todettiin toimineen suhteellisen hyvin, mutta tilanne muuttui, kun Kreikkaan saapui yllättäen lähes puolet enemmän maahanmuuttajia, kuin julkaisua edeltäneellä viikolla. Turkin ja EU:n suhteet olivat huonontuneet vallankaappausyrityksen jälkeen, kun Turkki koki, että Eurooppa: ””Instead of unequivocally condemning the coup and supporting the elected government’s efforts to bring the putschists to justice, Europe chose to attack Turkey’s leaders for holding the would-be junta accountable for their crimes.””³⁶⁷

Marraskuussa EU äänesti Turkin jäsenyysneuvottelujen keskeyttämisestä. Turkkilainen tutkija Sinan Ulgen ulkopoliittisesta ajatushautomosta *Carnegie Europe*sta arvioi, että neuvottelujen keskeyttäminen uhkasi myös EU:n ja Turkin välistä pakolaissopimusta.³⁶⁸ Lehden artikkelissa käytiin läpi laajasti syitä, jotka olivat johtaneet neuvotteluiden kariutumiseen. Turkin mukaan: ””We have come to a point that the enmity in Europe against Turks and Islam is at a level that it does not seem possible for Turkey to become an E.U. member, despite fulfilling all conditions.””³⁶⁹ Euroopassa Turkkia puolestaan kritisoitiin vallankaappausta seuranneista presidentti Recep Tayyip Erdoganin vastustajiin ja median kohdistuneista ratsioista. Yhtenä keskeisenä tekijänä pidettiin myös Erdoganin ajatusta kuolemantuomion palauttamisesta ”which would almost certainly force an end to any talk of Turkey joining the bloc, since a ban on capital punishment is a condition of membership.””³⁷⁰

Yllä lainattu Sinan Ulgen uskoi, että molempien osapuolten intresseissä oli neuvotteluiden kariutumisesta huolimatta ylläpitää pakolaissopimusta.³⁷¹ Erdoganin uhkaus palauttaa kuolemantuomion Turkkiin näkyi myös näissä marraskuun 2016 lopun artikkeleissa, ja sen merkitystä EU-jäsenyysneuvotteluille korostettiin niissä. Marraskuu päättyi uutisiin ”European Parliament Votes to Suspend Talks With Turkey on EU Membership” ja ”Erdogan Threatens to Let Migrant Flood Into Europe Resume.”³⁷² Turkin ja EU:n sopimuksen kohtalo ei aineistossa vielä selvinnyt, mutta esimerkiksi Yleisradion uutisessa vuodelta 2020 kerrottiin, että ”EU:n ja Turkin välinen sopimus pakolaisten pitämiseksi Turkissa on käytännössä kuopattu”, ja ”Erdoganin uhkailu rajojen avaamisesta Eurooppaan on myrkyttänyt suhteita EU-hallitukseen jo pitkään.”³⁷³ Samalla se kuitenkin paljasti, että kului lähes neljä vuotta jäsenyysneuvottelujen päättymisestä, ennen kuin Turkki lopulta toteutti uhkauksensa päästää pakolaisia jälleen EU:n ulkorajan yli.³⁷⁴

³⁶⁷ Kalin, 2016.

³⁶⁸ ”Turkey and E.U. Near Breaking Point in Membership Talks”, NYT, 23.11.2016.

³⁶⁹ idib.

³⁷⁰ idib.

³⁷¹ idib.

³⁷² ”European Parliament Votes to Suspend Talks With Turkey on EU Membership”, NYT, 24.11.2016;

”Erdogan Threatens to Let Migrant Flood Into Europe Resume”, NYT, 25.11.2016.

³⁷³ Karismo, 2020.

³⁷⁴ Karismo, 2020.

Lukuun ottamatta Turkia koskevaa uutisointia, loppuvuodesta 2016 kirjoituksissa keskityttiin enemmän vaihtoehtoihin ratkaisuihin, kun kolumnissa ”A Modest Proposal to End Death in Meditteranean” tarjottiin näkemys pakolaiskriisin ratkaisuun. Sen kirjoittaja, kansainvälisen lain professori ja *Center for Constitutional Democracyn* johtaja Indian yliopistosta Timothy William Water totesi: ”No one should be left to drown, but there is an alternative: Rescue them and send them back. (- -) process their asylum claims in Libya, their countries of origin or of first refuge, and fly successful applicants to Europe.”³⁷⁵ Ehdotettu järjestelmä olisi siis hyvin samantapainen, kuin Yhdysvalloissa. Keväällä 2015 eräissä kolumnissa kerrottiin Euroopan unionin tekemistä sopimuksista Libyan ja Marokon kanssa mahdollisten maahanmuuttajien pysäyttämiseksi Afrikan puolella, tosin ilman mahdollisuutta hakea turvapaikkaa näissä valtioissa.³⁷⁶ Näiden kirjoitusten perusteella voi sanoa, ettei ratkaisua Välimeren turvalliseen ylittämiseen saatu yli vuoden aikana.

Vuosi 2016 päättyi siten, ettei selvää ratkaisua pakolaiskriisin aiheuttamaan tilanteeseen edelleenkään ollut saatu yleismaailmallisella tai EU:n tasolla. YK vaati jäsenvaltioiden osallistumista maailman pakolaisten auttamiseen, Yhdysvalloissa keskustelut olivat käytännössä tyrehtyneet presidentin vaalien seurauksena, ja Euroopassa Unionin ja Turkin välinen sopimus oli ainakin jollain tasolla rauennut. Pakolaiskriisin poliittiset ratkaisut jäivät täten myöhempään ajankohtaan. Tilanne ei juurikaan muuttunut siitä, miten se alkoi. Aineistosta voi huomata, että edistystä kuitenkin ehti tapahtua kolmessa vuodessa: Vuonna 2014 ratkaisut eivät olleet tärkein prioriteetti, vuonna 2015 EU oli kiintiöiden ja vapaan liikkuvuuden vuoksi riitaisassa ja hankalassa tilanteessa, ja vuoden 2016 aikana saatiin hetkellinen ratkaisu Turkin avustuksella, joka myöhemmin poliittisista syistä kariutui. Pakolaiskriisien ratkaisujen ja integraation osalta kysymykset jäivät aineistossa avoimiksi, eikä vastauksia löytynyt Yhdysvalloista yhtään Eurooppaa varmemmin.

5.3 Terrorismi ja äärioikeisto turvallisuusuhkina

Kolmantena yläkategoriana käsittelen turvallisuuteen liittyviä teemoja. Tämä tarkoittaa kriisin vaikutuksesta turvallisuuteen, mutta myös terrorismia ja pakolais- ja maahanmuuttovastaisia kirjoituksia. Alaluku etenee kronologisen järjestyksen sijasta teemoittain käsitellen ensin salakuljetusta, sitten turvallisuutta politiikan näkökulmasta. Tämän jälkeen käsittelen tarkemmin pelkoja terrorismista, ja mitä tapahtui, kun nämä pelot kävivät toteen ensin syksyllä 2015 Pariisissa, ja vuoden 2016 aikana myös muualla Euroopassa. Tämän jälkeen käsittelen vielä äärioikeiston noususta ja pakolaisvastaisista liikkeistä, sekä pakolaisiin ja maahanmuuttajiin kohdistuneista rikoksista.

³⁷⁵ ”A Modest Proposal to End Death in the Mediterranean”, NYT, 24.10.2016.

³⁷⁶ ”Migrants Face Fortress Europe’s Deadly Moat”, NYT, 22.4.2015.

Turvallisuutta käsittelevä uutisointi noudatti muiden teemojen tapaa samaa kaavaa: vuonna 2014 uutisointia oli hyvin vähän (5 artikkelia), vuosi 2015 oli runsasuutisin (89 artikkelia) ja vuoden 2016 aikana uutisten määrä hieman laski (75 artikkelia). Myös maantieteellinen sijoittuminen uutisissa oli samanlainen, Euroopan ja EU:n linja sekä Saksa ja Yhdysvallat olivat aineistossa vahvasti läsnä, minkä lisäksi uutisoitiin jonkin verran yksittäisistä valtioista. Vuonna 2015 eniten uutisia kirjoitettiin Euroopasta yleensä (19) sekä Yhdysvalloista (20), ja vuonna 2016 Saksa (27).

NYT julkaisi vuoden 2015 viiden ensimmäisen kuukauden aikana 17 turvallisuusteemoja käsittelevää uutista, joista kymmenen koski Välimeren yli tapahtuvaa salakuljetusta, sekä siihen liittyviä ilmiöitä. Tammikuun 2. päivänä lehdessä julkaistiin artikkeli, jossa kerrottiin Välimeren tilanteen vakavuudesta:

“But the two vessels rescued this week were only the latest among at least 15 others that have left the coast of Turkey since the end of September [2014], said Adm. Giovanni Pettorino of the Italian Coast Guard. “We’re very concerned about the practice of abandoning the migrants at sea,” he said.”³⁷⁷

Pettorinon huoli ei ollut aiheeton, sillä alkuvuoden kymmenestä uutisesta viidessä otsikko kertoi tapauksista, joissa Välimeren ylittäjät olivat joutuneet epäinhimillisen kohtelun kohteeksi. Uutisointi paljasti, etteivät eettiset kysymykset oikeastaan koskeneet salakuljettajia, vaan pakolaisia lähetettiin ylittämään Välimerta merikelvottomilla, liian pienellä tai moottorittomilla veneillä, vailla riittäviä varusteita, ja liian monen matkustajan kanssa.³⁷⁸ Ainakin yhdessä tapauksessa merellä epäiltiin henkirikoksia³⁷⁹, ja salakuljettajat kiristivät kotimaahan jääneiltä vanhemmilta tuhansia dollareita viedäkseen näiden lapset turvallisesti Eurooppaan: ”The children, some as young as 8, called their parents to relay a demand from the smugglers for more than \$3,200. For parents, failure to send the money meant abandoning their sons and daughters to the chaos of Libya.”³⁸⁰

Salakuljettajien taktiikoista kertova artikkeli paljasti, miten tuottoisasta toiminnasta maahanmuuttajien kuljettaminen Turkista Kreikkaan oli. Vuonna 2015 NYT:n haastattelema syyrialainen kertoi tienaaavansa noin 500 dollaria jokaista matkustajaa kohden. Salakuljettajien keinot vaihtelivat paljon, mutta mainitussa artikkelissa toimintaa kuvattiin seuraavasti: “The smugglers then set them on a course for Europe and abandon them, confident that European coast guards will feel morally and legally bound to rescue the huge ships”.³⁸¹ Toisessa artikkelissa puolestaan arvioitiin pakolaisten maksavan “routinely (- -) up to \$6,000 each for a

³⁷⁷ “Traffickers Set Freighter on Course for Italy and Flee, Leaving Migrants Aboard”, NYT, 2.1.2015.

³⁷⁸ “Promise of Europe Lures Syrians and Smugglers”, NYT, 6.2.2015.

³⁷⁹ “Italy Accuses Muslim Migrants of Killings Christians at Sea”, NYT, 17.4.2015; “Shipwreck Was Simple Murder, Migrants Recall”, NYT, 21.10.2014.

³⁸⁰ “Young African Migrants Caught in Trafficking Machine”, NYT, 6.5.2015.

³⁸¹ “Promise of Europe Lures Syrians and Smugglers”, NYT, 6.2.2015.

chance to fulfill dreams of security and new lives in Europe.”³⁸² Itävallan tragedian jälkeen Burgenlandin poliisin johtaja otti kantaa toiminnan moraalittomuutten: “It is clear that this is a case of organized criminality where a lot of money is at stake and business is made out of human suffering.”³⁸³

Euroopan unionin tavoitteet kitkeä ihmissalakuuljetusta nousi esille vuoden 2015 huhti-toukokuussa, kun EU:n kerrottiin olevan valmis operaatioon salakuuljettajien toiminnan estämiseksi.³⁸⁴ Välimeren tilanteen vakavuudesta kertoi se, että YK:n turvallisuusneuvosto osallistui päätöksen tekoon suunnitelmalla, joka antaisi eurooppalaisille joukoille mahdollisuuden suorittaa sotilaallisia operaatioita kansainvälisillä vesillä, mutta myös Libyan aluevesillä ja maaperällä. Operaatiosta keskusteltiin vielä syyskuussa 2015, sillä Venäjä vastusti Libyan alueella tapahtuvia toimia vedoten siihen, ettei turvallisuusneuvoston pitäisi antaa valtuuksia jotka mahdollistaisivat sotilaallisen intervention Libyassa.³⁸⁵ Samalla tavalla päättäjiä ja julkista keskustelua ravisteli Itävallasta löytyneet 71 kuollutta pakolaista.³⁸⁶ Tapahtuma paljasti, ettei salakuuljetus ollut ongelma ainoastaan EU:n ulkorajoilla ja aluevesillä, vaan sitä tapahtui laajamittaisesti myös unionin rajojen sisällä. Tapaus nostatti uudelleen keskustelun siitä, miten salakuuljetusta pystyttäisiin hillitsemään, ja mitä toimia EU:n pitäisi tehdä.

Välimerellä oli vuoden 2015 alusta toukokuun alkuun hukkunut arvioiden mukaan yli 1800 ihmistä. Nämä hukkuneet olivat yleisesti läsnä aineistossa teemasta riippumatta. Kuolemia voi pitää tietyllä tavalla viimeisenä, äärimmäisen herättelynä ja vaatimuksena Euroopan unionille sekä kansainväliselle yhteisölle tehdä jotain pakolaiskriisin ratkaisemiseksi. Yleisimmin NYT:n kolumneissa otsikot viittasivat Välimereseen³⁸⁷, ja kirjoituksissa käytettiin pakolaisten selviytymistä argumenttina nopeammalle päätöksen teolle: ”Europe must quickly mount a rescue effort that matches Italy’s or face moral shame when more migrants die.”³⁸⁸ Itävallan tapauksen jälkeen NYT raportoi useamman kerran salakuuljetuksesta Euroopassa. Unionin riittämättömät toimet ja hitaus katsottiin ainoastaan pahentavan ongelmaa: ”As long as European countries fail to implement a plan to take in refugees across member states, the business of people smuggling will continue to grow.”³⁸⁹ ja lehti arvioi salakuuljetuksen olevan Euroopassa miljardien arvoista liiketoimintaa syyskuussa 2015.³⁹⁰

³⁸² “Traffickers Set Freighter on a Course for Italy and Flee, Leaving Migrants Abroad”, NYT, 3.1.2015.

³⁸³ “Grisly Discovery in Migrant Crisis Shocks Europe”, NYT, 28.8.2015.

³⁸⁴ “EU Is Prepared to Combat Migrant Smugglers, Official Says”, NYT, 12.5.2015; “EU. Agrees to Naval Intervention on Migrant Smugglers”, NYT, 19.5.2015.

³⁸⁵ “U.N. Wants to Let Europe Use Military Force to Stop Migrant Smuggling Boats”, NYT, 7.5.2015; “Russia Resisting Europe Request for Tough U.N. Anti-Smuggling Step”, NYT, 16.9.2015.

³⁸⁶ “Migrant Suffocations in Truck Near Hungary Reveal Tactics of Smugglers”, NYT, 20.10.2015.

³⁸⁷ “Help is Sought for Migrants Dying at Sea”, NYT, 27.8.2014; “Migrants Face Fortress Europe’s Deadly Moat”, NYT, 22.4.2015; “Europe Must Reform Its Deadly Asylum Policies”, NYT, 1.9.2015.

³⁸⁸ “Europe’s Migration Impasse”, NYT, 5.11.2014.

³⁸⁹ “The Refugee Crisis Has Produced One Winner: Organized Crime”, NYT, 21.9.2015.

³⁹⁰ “Migrant Smuggling in Europe Is Now Worth ‘Billions’”, NYT, 4.9.2015.

Salakuljetukseen palattiin seuraavan kerran helmikuussa 2016, kun NATO ilmoitti osallistuvansa Välimerellä ja Egeanmerellä salakuljettajien toiminnan hillitsemiseksi.³⁹¹ Lehti julkaisi samoihin aikoihin uutisen Eurooppaan pyrkivien maahanmuuttajien tilanteesta, ja heitä ”vaanivista” salakuljettajista³⁹², mutta aiheesta ei enää käyty samanlaista keskustelua mielipidekirjoitusten muodossa kuin aikaisemmin. Yleisellä tasolla se keskittyi salakuljetuksen torjuntaan liittyviin kirjoituksiin, joiden luonne oli pikemminkin uutisointia ja tilanteen kehittymisestä raportointia, kun tunteita tai ajatuksia herättäviä kolumneja. Tämä toimi myös konkreettisenä esimerkkinä siitä, miten turvallisuuteen liittyvien keskustelujen painopiste oli siirtynyt vahvemmin oikeiston sekä terrorismin, ja yleisen turvallisuuden suuntaan.

Kesän 2015 aikana Euroopan valtiot alkoivat reagoimaan maahanmuuttajien saapumiseen. Joidenkin maiden kohdalla NYT:n kirjoitukset viittasivat siihen, että tilanteeseen reagoitiin pyrkimällä parantamaan maiden rajojen valvontaan. Esimerkiksi ”Migrant Influx Prompts Macedonia, Britain and France to Increase Security”³⁹³ kertoi Pohjois-Macedonian lähettäneen armeijan sen rajoille järjestyksen turvaamiseksi, ja Calaisin kaupunkiin perustettiin Ranskan ja Iso-Britannian yhteinen johtokeskus, sekä rakennettiin aitoja estämään kulkua Britanniaan Eurotunnelin kautta.³⁹⁴

Euroopan politiikassa näkyivät kansalaisten huolet, ennakkoluulot ja pelot, kun äärioikeiston kannatus jatkoi nousuaan. Tanskassa kesäkuussa 2015 pidetyissä vaaleissa maahanmuuttajavastainen puolue menestyi odotettua paremmin, ja artikkelissa kerrottiin myös Suomessa tapahtuneesta oikeiston noususta: ”(- -) the flow of immigrants ignited a backlash that has heightened nationalist sentiments, something that also unfolded with political upheaval in neighboring Finland — where the populist Finns Party joined the government — and to some extent in other European countries.”³⁹⁵ Toisessa artikkelissa lehti nimesi pakolaiskriisin mahdollistaneen oikeiston suosion nousun lisäksi Saksassa Itävallassa, Ranskassa, Iso-Britanniassa ja Ruotsissa.³⁹⁶ Itä-Euroopassa pakolaislinja oli vielä jyrkempi. Unkarin lisäksi Tsekki, Slovakia ja Puola ilmoittivat vastaanottavansa ainoastaan kristittyjä pakolaisia.³⁹⁷ Syyskuussa *Millar Brownin* kyselyssä yli puolet puolalaisista vastaajista sanoi, että maahan voisi tulla pakolaisia esimerkiksi Yhdysvalloista tai Saksasta, mutta ”believed that the presence of Arabs and Turks on Polish soil would be “detrimental.”³⁹⁸

Euroopassa turvallisuuskeskustelu linkittyi vahvasti oikeiston nousuun ja maahanmuuttovastaisiin teemoihin, kun Yhdysvalloissa keskustelun painopiste oli NYT:n uutisoinnissa juuri yleisessä turvallisuudessa, ja maahanmuuttovastaiset aiheet yhdistettiin

³⁹¹ “NATO Will Send Ships to Aegean Sea to Deter Human Trafficking”, NYT, 12.2.2016.

³⁹² “Smugglers Prey on Migrants Desperate to Find Back Doors to Europe”, NYT, 12.3.2015.

³⁹³ ”Migrant Influx Prompts Macedonia, Britain and France to Increase Security”, NYT, 21.8.2015.

³⁹⁴ *idib.*; Britain and France to Begin Work on Wall Near Calais to Keep Migrants From Channel Tunnel, NYT, 8.9.2015.

³⁹⁵ “Anti-Immigrant Party Gains in Denmark Elections”, NYT, 19.6.2015.

³⁹⁶ ”Migrant Influx May Give Europe’s Far Right a Lift”, NYT, 8.9.2015.

³⁹⁷ Ks. Luku 6.2, 93.

³⁹⁸ “Poland Shouldn’t Shut Out Refugees”, NYT, 10.9.2015.

näihin turvallisuushuoliin joko ymmärrettävänä piirteenä, tai liioiteltuna hysteriana. Syyskuussa 2015 NYT uutisoi 14 senaattorin allekirjoittaneen vetoituksen toukokuussa presidentti Obamalle, jotta maa vastaanottaisi vähintään 65 000 syyrialaista pakolaista. Senaattorien ajatusta vastustaneet olivat perustelleet kantaansa lehden mukaan, koska tämä “would open the nation’s borders to potential terrorists, and some even branded the authors of the letter as the “jihadi caucus.”³⁹⁹ Syyskuussa 2015 julkaistussa pääkirjoituksessa käytiin läpi erityisesti republikaanien muslimivastaisia puheita, ja niiden vaikutusta pakolaiskriisiin reagoimiseen:

”Anti-Muslim sentiment is playing out in the refugee crisis caused by hundreds of thousands of people, mostly Muslims, fleeing wars in the Middle East. The United States recently agreed to take an additional 30,000 refugees per year by 2017, but some conservatives are objecting, claiming they will provide a recruiting pool for radicals”⁴⁰⁰

Kritiikki kertoi siitä, mitkä olivat keskeisimpiä huoli maassa pakolaisten vastaanottamisen kannalta. Pelko, että Yhdysvaltoihin saapuisi radikalisoituneita ääri-islamisteja nousi NYT:n kirjoituksissa usein esille, mutta lähes yhtä usein se kirjoitti tämän pelon epätodennäköisyydestä.

Georgetownin yliopiston psykiatrian apulaisprofessori Anna Speckhard esitti kirjoituksessaan keskeisen kysymyksen: ”Should America open her arms to the “huddled masses yearning to breathe free,” or fold them in a defensive posture born out of fear that refugees will harbor terrorists among them?”⁴⁰¹ Hänen kolumninsa “How Dragging Our Feet Will Create More Terrorist” käsitteli pelkoa terrorismin saapumisesta Yhdysvaltoihin, ja Speckhard kirjoitti siitä, miten aito uhka pakolaisten terrori-iskut todellisuudessa olivat:

”Most of the terrorists on American soil do not come from the ranks of refugees but are individuals who are born here and who become vulnerable to recruitment because of mental illness, social marginalization, issues of discrimination and other factors that have nothing to do with admitting refugees into our country. (- -) and the radicalization [of refugees who have become terrorists] most often happened after they entered the United States.”⁴⁰²

Speckhard painotti tekstissään nopeamman prosessin ja kotouttamisen tärkeyttä, jotta radikalisoitumista ei pääsisi tapahtumaan esimerkiksi pakolaisleireillä. Hän kutsui Yhdysvaltojen pakolaisprosessia “vaarallisen pitkäksi”, ja pakolaisten vastaanottamatta jättäminen olisi uhka Yhdysvalloille useammasta näkulmasta: “Denying safe haven to

³⁹⁹ “Many Obstacles Are Seen to U.S. Taking in Large Number of Syrian Refugees”, NYT, 5.9.2015.

⁴⁰⁰ “The Republican Attack on Muslims”, NYT, 23.9.2015.

⁴⁰¹ “How Dragging Our Feet on Refugees Creates more Terrorists”, NYT, 29.9.2015.

⁴⁰² idib.

thousands of suffering Syrians because of that is itself the threat — to our security, to our role as a leader in today’s complex world, and to our compassion as a nation.”⁴⁰³

Euroopassa pelko terroristien saapumisesta oli hyvin samanlainen. Lokakuussa NYT:ssa julkaistiin kirjoitus: “As Migrants Reach Europe, Fears May Be Misplaced”⁴⁰⁴ kertoi tästä jaetusta huolesta: “As the number of migrants continues to rise, so do fears of unrest, crime and even Islamic State fighters hiding in the continuing stream of people.”⁴⁰⁵ Vaikka tämän todennäköisyyttä ei täysin poissuljettu, asiantuntijat korostivat, ettei pakolaisten reittien kautta matkustaminen ollut järkevintä ottaen huomioon terroristiryhmien taloudelliset voimavarat ja verkostot. Artikkelin keskeinen viesti oli, ettei Euroopan pitäisi kääntää selkää pakolaisille edellä mainittujen pelkojen vuoksi: ”We can’t deprive thousands of people of humanity because one guy might be a bad guy (- -) It’s a risk we need to take. (- -) Right now.’ he added, ’they are the ones fleeing the Islamists. Let’s not forget that.”⁴⁰⁶

Vain kolmea viikkoa myöhemmin edellä viitatus artikkelin julkaisemisesta pelko terrori-iskuista kävi kuitenkin toteen, kun marraskuun 13. Pariisissa tehtiin sarja iskuja, joissa menehtyi 132 sivullista. Äärijärjestö ISIS ilmoitti olevansa vastuussa teoista. Hyvin pian iskujen jälkeen viranomaiset kertoivat epäilevänsä yhdellä tekijöistä olevan yhteyksiä pakolaisiin. Häneltä löydettiin Kreikassa pakolaiselle rekisteröity Syyrian passi, ja hänen uskottiin kulkeneen Euroopassa pakolaisten mukana.⁴⁰⁷

Lähes välittömästi iskujen jälkeen NYT alkoi pohtimaan niiden vaikutusta Euroopan suhtautumiseen maahanmuuttajiin ja pakolaisiin, kun: ”the talk has shifted sharply to security over compassion.”⁴⁰⁸ Euroopan komission puheenjohtaja Jean-Claude Junckerin mukaan ”those who carried [hyökkäykset] out, are exactly those who the refugees are fleeing”⁴⁰⁹, ja Saksassa Angela Merkel kommentoi tapahtumia: ”We know that our life of freedom is stronger than terror. (- -) Let us answer the terrorists by living our values with courage”, ja maan sisäministeri Thomas De Maiziéren kutsui hallitusta, parlamenttia ja kansalaisia sekä Eurooppaa seisomaan yhdessä vakavassa tilanteessa.⁴¹⁰ Puola puolestaan ilmoitti, että sen pitäisi ”retain full control over its borders”⁴¹¹, jonka jälkeen vastaavia vaatimukset kuultiin Slovakian, Ranskan, Viron ja Hollannin konservatiivipoliitikoilta. Viron sosiaaliministeri Margus Tsahknan mukaan Eurooppa oli sodassa, ja hänen

⁴⁰³ idib.

⁴⁰⁴ “As Migrants Reach Europe, Fears May Be Misplaced”, NYT, 21.10.2015.

⁴⁰⁵ idib.

⁴⁰⁶ idib

⁴⁰⁷ ”Inquiry Finds Mounting Proof of Syria Link to Paris Attacks”, NYT, 16.11.2015; “Inquiry Into Paris Terror Attacks Widens to Eastern Europe”, NYT, 5.12.2015; ”Link to Paris Attacks Roils Debate Over Migrants in Hungary”, NYT, 18.12.2015.

⁴⁰⁸ ”Paris Attacks Shift Europe’s Migrant Focus to Security”, NYT, 16.11.2015.

⁴⁰⁹ idib.

⁴¹⁰ “Attacker’s Possible Link to Migrant Trail Heightens Security Fears”, NYT, 15.11.2015.

⁴¹¹ idib.

puoluekumppaninsa Marko Mihkelsonin mukaan ”if this is not declaring war on Europe, then what is?”⁴¹²

Itä-Euroopassa lehden haastattelemat paikalliset suhtautuivat sekä kielteisesti että myönteisesti pakolaisiin iskujen jälkeen. Toiset eivät halunneet heitä maahan koska “Along with refugees, there are also terrorists coming”⁴¹³, ja toiset jakoivat Jean-Claude Junckerin näkemyksen: “Those who organized these attacks, and those who carried them out, are exactly those who the refugees are fleeing, (- -) And so there is no need for an overall review of the European policy on refugees.”⁴¹⁴ Myös NYT muistutti yhdessä uutisistaan, että ”Across Europe, governments, volunteers and aid workers still care for migrants on the move and for asylum seekers who have recently arrived.”⁴¹⁵ Pariisin iskujen jälkeen pakolaisvastaisuuteen liittyvät teemat nousivat esille, mutta NYT:n kirjoitukset osoittivat, ettei pakolaisia oltu hylätty siitä huolimatta, että jotkut tahot sitä vaativatkin.

Pakolaisyhteyksien vuoksi heräsi epäily siitä “how much longer that freedom of movement — one of the most cherished accomplishments of the European Union — can survive.”⁴¹⁶ Useat valtiot aloittivatkin Schengen sopimuksen sallimat väliaikaiset rajatarkastukset, ja keskustelua käytiin eri vaihtoehdoista alueen ulkorajatarkastuksien vahvistamiseksi. Interpolin entinen pääsihteerin, yhdysvaltalainen Ronald K. Noble kutsui Schengen aluetta: ”Europe’s Welcome Sign to Terrorists” ja ”an international passport-free zone for terrorists to execute attacks on the Continent and make their escape”⁴¹⁷, eikä NYT:n kolumnisti Paul Krugmankaan kehoittanut Euroopan yhteistyötä kirjoituksessaan: ”consider the slow-motion disaster now overtaking the European project on multiple fronts.”⁴¹⁸ Ranskalaisen La Croix sanomalehden analyytikko François d’Alañon kertoi monien menettäneen uskonsa eurooppalaiseen ideaan, mutta samalla kirjoitti tilanteen vaativan eurooppalaista ratkaisua, joka viittaisi siihen, että kaikkea toivoa ei oltu vielä menetetty:

”This is not only about Islamic State, but about the refugee crisis, the euro, freedom of movement and the integration of Muslims all over Europe (- -) We have all these people claiming that we should shut the national borders (- -) but we know that all the answers are really European ones. For intelligence sharing, for refugees, you need more Europe, with unified asylum policies and security policies. (- -) “we all thought the European idea, the European project was the only ideal left.” But now, (- -) it’s all gone, it’s just a big fog.”⁴¹⁹

⁴¹² idib.

⁴¹³ “Paris Attacks Shift Europe’s Migrant Focus to Security”, NYT, 16.11.2015.

⁴¹⁴ idib

⁴¹⁵ “Refugees Across Europe Fear Repercussions From Paris Attacks”, NYT, 19.11.2015.

⁴¹⁶ “Paris Attacks Force European Union to Act on Border Controls”, NYT, 21.11.2015.

⁴¹⁷ “Europe’s Welcome Sign to Terrorists”, NYT, 19.11.2015.

⁴¹⁸ “Europe the Unready”, NYT, 27.11.2015.

⁴¹⁹ “Paris Attacks Force European Union to Act on Border Controls”, NYT, 21.11.2015.

Pariisin iskut muuttivat merkittävästi uutisoinnin painopistettä. Marraskuussa iskuja ennen julkaistiin kaksi turvallisuuteen liittyvää uutista Euroopasta. Iskuista kirjoitettiin 25 uutista, joista 12 käsitteli Yhdysvaltoja, 12 Eurooppaa ja yksi länsimaita yleensä. Yhdysvalloista ei oltu kirjoitettu yhtä paljon ennen marras-joulukuuta 2015, eikä siitä kirjoitettu yhtä paljon loppuvuoden 2015 jälkeenkään.

Yhdysvalloissa välittömästi iskujen jälkeen Kentuckyn republikaanisenaattori Rand Paul ehdotti, että Yhdysvaltojen tulisi: ”suspend entry visas to nationals of countries associated with a high risk of terrorism until a list of tough security requirements were in place”⁴²⁰, ja Virginian demokraattisenaattori Tim Kaine kommentoi tilannetta sanomalla: ”it is the mutation of the threat that is going to finally force Congress to do something.”⁴²¹ Yhdysvaltojen konkreettisia reaktiota iskujen jälkeen ei tarvinnut odottaa kauaa, kun marraskuun 19. päivä edustajainhuone äänesti selvällä enemmistöllä (289–137) syyrialaistaisten pakolaisten tiukempien turvallisuusselvitysten puolesta.⁴²² Edustajainhuoneen puhemies republikaani Paul D. Ryan kommentoi, ettei päätöksen tulisi olla: ”Congress against the president, Republican against Democrat, this should be about ‘What do we need to do to keep our people safe.’”⁴²³ Joulukuussa lehden pääkirjoituksessa kiiteltiin tiukempia viisumilinjauksia, ja kuun puolessa välissä Washingtonissa keskusteltiin pitäisikö viisumia hakevien sosiaalisia medioita käydä tarkemmin läpi prosessin aikana. ”Several lawmakers said scanning social media accounts should be a regular part of the visa application process.”⁴²⁴ Ajatusta tukivat sekä demokraatit että republikaanit, ja turvallisuuskysymysten äärellä nähtiinkin puoluerajoja ylittävää yhteistyötä, kuten Ryan oli toivonutkin.

Yhdysvaltojen presidentin vaaleihin liittyen lehti analysoi: ”The assault on Paris has thrust national security to the heart of the presidential race.” Samassa artikkelissa Delawaren demokraatti senaattori Chris Coons ennusti, että kampanjointi ”would begin to focus as much on national security and foreign affairs as domestic matters and economic security.”⁴²⁵ Pitkässä analyysissä pohdittiin laajasti eri ehdokkaiden kantoja terrorismiin, mutta myös siihen, miten tapaus vaikuttaisi vaaleihin (”Much is not known about the attack’s impact on the race, given short attention spans in politics and the news media and the fact that it did not occur on American soil”⁴²⁶) sekä miten tietyt ehdokkaat sopisivat presidentiksi tapauksen jälkeen: ”Republicans, (- -), may now ask whether candidates like Mr. Carson (- -) and Donald J. Trump, (- -) are wise choices in a world where Western capitals can be made into killing fields.”⁴²⁷

⁴²⁰ “Parties Split on Response but United Behind France”, NYT, 17.11.2015.

⁴²¹ idib

⁴²² “House Approves Tougher Refugee Screening, Defying Veto Threat”, NYT, 20.11.2015.

⁴²³ idib.

⁴²⁴ “House Panel Faults Failure to Review Visa Applicants’ Social Media Use”, NYT, 18.12.2015.

⁴²⁵ “In Presidential Campaign, It’s Now Terrorism, Not Taxes”, NYT, 16.11.2015.

⁴²⁶ idib.

⁴²⁷ idib.

Iskujen jälkeen pakolaisten aiheuttama terrorin pelko näkyi myös marraaskuun lopussa julkaistuissa uutisissa ”Migrants’ Attempts to Enter U.S. via Mexico Stoke Fears About Jihadists.”⁴²⁸ Uutisen ensimmäinen lause kertoo huolen todellisesta laajuudesta: ”three small groups of people, from Syria, Pakistan and Afghanistan, have reportedly tried to enter the United States through the border with Mexico.”⁴²⁹ Uutisessa julkaistiin lainauksia erityisesti republikaaneilta, jotka käyttivät tätä tapausta mahdollisuutena perustella syyrialaisien saapumista turvallisuusuhkana. Texasin kuvernööri Greg Abbott väitti virheellisesti Fox News – ohjelmassa: ”It was discovered by Honduran officials that Syrians were coming through Honduras on their way to the United States to wreak terroristic activity.” But American and Honduran officials said they had seen no evidence that the men were terrorists.”⁴³⁰

Ainoastaan joulussa 2015 Yhdysvalloista ja Euroopasta kirjoitettiin yhtä monta artikkelia.⁴³¹ Kuun 2. päivänä Kaliforniassa San Bernardinon kaupungissa kaksi hyökkääjää surmasi 14 ihmistä islamistisessa terrori-iskussa, mikä näkyi niin uutisten sisällössä kuin niiden määrässäkin.⁴³² Nicholas Kristof nosti iskun esille kun hän kirjoitti Yhdysvaltojen pakolaisprosessiin tiukkuudesta, mutta myös siitä, että todellisuudessa Yhdysvalloille suurempi uhka turvallisuuden näkökulmasta oli maan aselait: ”So if politicians want to tackle a threat, how about developing a serious policy to reduce gun deaths — yes, including counterterrorism measures, but not simply making scapegoats of the world’s most vulnerable people.”⁴³³ Kristof toi esille, että Pariisin ja San Bernardinon terrori-iskujen välisenä aikana 2000 yhdysvaltalaista oli kuollut aseisiin liittyvissä välikohtauksissa, ja päivittäin kuolemia tapahtui keskiarvoisesti 92. Samalla syyskuun 11. päivän vuonna 2001 jälkeen 780 000 pakolaista oli saapunut Yhdysvaltoihin, eikä yhtäkään ollut tuomittu terroristisesta murhasta ”It’s absurd that the Senate refused to block people on the terror watch list from buying guns; suspected terrorists can’t easily board planes but can buy assault rifles?”⁴³⁴

Vuoden 2016 yleisin turvallisuusteema oli terrorismi. Lehti nimitti kesää 2016 Euroopan ”Summer of Anxiety”, kun alle kahdessa viikossa tapahtui viisi hyökkäystä. Isoin iskuista tehtiin Nizzassa 14. heinäkuuta, missä väkijoukkoon ajanut tekijä surmasi 84 ihmistä. Neljä muuta iskua tehtiin Saksassa. Näistä viidestä kolme yhdistettiin islamistiseen terrorismiin, vaikka ”none appear to have been directed by the radical group, and all of the assaults seemed to blur the line between ideological terrorism and violence driven by anger, grudge or mental instability.”⁴³⁵

⁴²⁸ ”Migrants’ Attempts to Enter U.S. via Mexico Stoke Fears About Jihadists”, NYT, 20.11.2015.

⁴²⁹ idib.

⁴³⁰ ”Migrants’ Attempts to Enter U.S. via Mexico Stoke Fears About Jihadists”, NYT, 20.11.2015.

⁴³¹ 16 artikkelia molemmista, mukaan laskettu myös yksittäisten valtioiden uutisointi.

⁴³² Nagourney, Lovett & Pérez-Peña, 2015.

⁴³³ ”Hysteria About Refugees, but Blindness on Guns”, NYT, 6.12.2015.

⁴³⁴ idib.

⁴³⁵ ”String of Attacks in Europe Fuels a Summer of Anxiety”, NYT, 26.7.2016.

Suurin osa terrorismiin liittyvästä uutisoinnista käsitteli Saksaa, missä iskujen tekijöistä kolme olivat maahanmuuttajia, ja heistä kaksi syyrialaisia. Saksan viranomaiset olivat varoittaneet jo tammikuussa radikalisoituneiden henkilöiden luomasta turvallisuushasta, josta NYT:ssä uutisoitiin otsikolla: ”Terrorism Suspects Are Posing As Refugees, Germany Says”⁴³⁶, ja asenteet maassa olivat muuttuneet alkuvuodesta saakka, mikä näkyi kevään aikana julkaistuissa uutisissa äärioikeiston suunnittelemista hyökkäyksistä ja pidätyksissä. Kun kesän ensimmäinen hyökkäys tapahtui Weimarissa, Thuringian osavaltion vihreiden puheenjohtaja Raine Wernicke kommentoi maan ilmapiiriä: ”It’s not good,” (- -) “The atmosphere in this country is not comforting.” (- -) he expected the attack to have a ’similar impact’ to that of the Cologne assaults — making Germans more wary of accepting Muslim refugees and strengthening the hand of anti-immigrant parties.”⁴³⁷

Mikä erottaa vuoden 2016 terrorismiuutisoinnin Pariisin iskuja seuranneesta uutisoinnista, oli niiden lyhyempi käsittelyaika lehdessä, sekä vähäisempi kolumnien ja mielipidekirjoitusten määrä, riippumatta oikeastaan tapahtumasta tai paikasta esimerkiksi heinäkuussa kaikkia terrori-iskuja käsiteltiin ainoastaan yhdeksän uutisen verran, kun marraskuussa Pariisin iskuja seuranneella viikolla julkaistiin 19 uutista. Näissä lehden kirjoituksissa oli voimakkaasti läsnä valtioiden tekemät muutokset, ja nopeat ratkaisut terrorismin uhan torjumiseksi. Nizzan iskun jälkeen lehdessä puolestaan kirjoitettiin lähes alistuneeseen sävyyn, kun aihetta kommentoi ensin King’s College Londonin professori ja *International Center for the Study of Radicalizationin* johtaja Peter Neumann:

”Risk deepening the polarization between communities, which can be bridged only by building an ’inclusive sense of national identity.’ European societies have resisted this, instead giving rise to right-wing politics that emphasize ethnic and religious heritage.’ I think this will be with us for a long time, sadly, he said.”⁴³⁸

Artikkelin kirjoittaja lisäsi samaan sävyyn: “While [sodan julistaminen terrorismia vastaan] might reassure, it raises a question: Why does the war never feel as if it is approaching victory”⁴³⁹ ja viimeisenä jutussa lainattiin Ranskan pääministeri Manuel Vallsia: “The times have changed, and France is going to have to live with terrorism.”⁴⁴⁰

Poikkeuksen teki vuonna 2016 Berliinin joulumarkkinoille tehty terrori-isku. Kuun aikana turvallisuuteen liittyviä uutisia julkaistiin yksi enemmän, kuin vuoden 2016 elo-marraskuun välisenä aikana. 11 uutisesta 13 käsitteli iskua. Sen lisäksi, että tekijän etsintöjä seurattiin lehdessä lähes reaaliaikaisesti, siitä kirjoitettiin kolumneja, joita laajennettiin myös koko Euroopan kontekstiin. Pääkirjoitus ”A Cruel Test for Germany, and Europe” pohti sitä, miten jokainen uusi isku oli ”the challenge to Europe to defend tolerance, inclusion, equality and

⁴³⁶ “Terrorism Suspects Are Posing As Refugees, Germany Says”, NYT, 6.2.2016.

⁴³⁷ “Terrorism Suspects Are Posing As Refugees, Germany Says”, NYT, 6.2.2016.

⁴³⁸ “Attack in Nice, France, Represents Terrorism’s New Reality”, NYT, 16.7.2016.

⁴³⁹ idib.

⁴⁴⁰ idib.

reason grows more daunting. If Europe is to survive as a beacon of democratic hope in a world rent by violent divisions, it must not cede those values now.”⁴⁴¹. Kirjoituksessa turvallisuuden lisäksi huolestutti oikeiston käyttämä retoriikka iskujen jälkeen. Euroopan oikeistopuolueiden puheenjohtajat kommentoivat iskujen olevan Angela Merkelin vastuulla: ”These are Merkel’s dead! (- -) [Geert Wilders] tweeted an image of Ms. Merkel spattered with blood (- -) such events ’will be the Merkel legacy”⁴⁴². Havainnon oli tehnyt myös Daniela Schwarzer, Saksan *Council on Foreign Relationsin* johtaja, kommentoidessaan eräässä artikkelissa iskujen merkitystä vuoden vaihtuessa:

“They were very quick to link this directly to Merkel, and they said horrific things, blaming her for the deaths,” (- -) “That gives us a sense of what is coming in the electoral campaign,” she said, adding that after an especially nasty presidential campaign in the United States, German politicians, too, may abandon traditional decorum.”⁴⁴³

Oikeiston provosoivat, ja Euroopan poliittista jakautumista lietsovat kommentit olivat tässä vaiheessa kuitenkin enemmän sääntö kuin poikkeus. Saksassa oikeiston kannatus ei ollut kaikesta huolimatta noussut vuoden aikana merkittävästi, ja Anna Sauerbrey lopetti vuoden viimeisen, turvallisuuteen liittyvän kolumnin toteamukseen: ”For now, Germany remains in balance. But we end a crazy year huddled in the cold comfort of petrified division, united in helplessness.”⁴⁴⁴ Ehkä avuttomuus oli yhdistänyt eurooppalaisia siinä määrin, ettei poliitikkojen jakavat puheet enää tehonnut samalla tavalla, kuin esimerkiksi reilua vuotta aiemmin.

Maahanmuuttajavastaisuuden lisääntyminen osoittautui hyvin konkreettiseksi turvallisuusuhaksi pakolaisille ja maahanmuuttajille. Laskematta mukaan yleisiä uutisia ilmapiiriin muutoksesta, 50 turvallisuusuutisesta ainakin 14 kertoi otsikoissa pakolaisiin ja heidän tukijoihinsa kohdistetusta väkivallasta. Toukokuussa 2015 NYT kertoi ”Germany Arrests 4 It Says Planned Attack on Muslim Sites”⁴⁴⁵, ja vastaavia uutisia julkaistiin joulukuuhun 2016 asti tasaisin väliajoin. Elokuussa juuri Saksassa pakolaisten turvallisuuden takaamiseksi kerrottiin, että ”The police erected fences around the former building supply store where the refugees are staying.”⁴⁴⁶ äärioikeiston väkivaltaiseksi äityneiden mielenosoitusten vuoksi Dresdenin läheisyydessä sijaitsevassa Heidenauissa. Baijerissa lokakuussa tehdyissä ratsioissa puolestaan paljastui äärioikeiston suunnitelma hyökätä pakolaisten kimppuun. Pidätetyt kuuluivat ryhmään, jonka kuvaillaan osoittaneen: ”a heightened readiness to use violence and increasing potential for aggression”⁴⁴⁷, ja ratsioissa heiltä takavarikoitiin erilaisia

⁴⁴¹ “A Cruel Test for Germany, and Europe”, NYT, 20.12.2016.

⁴⁴² idib.

⁴⁴³ “Germany Releases Berlin Attack Suspect as ISIS Claims Involvement”, NYT, 20.12.2016.

⁴⁴⁴ “Petrified Unity in Terror-Struck Berlin”, NYT, 23.12.2016.

⁴⁴⁵ “German Town to Add Security After Anti-Refugee Protests”, NYT, 24.8.2015.

⁴⁴⁶ idib.

⁴⁴⁷ “13 in Custody in Germany in Possible Plot to Attack Refugees”, NYT, 23.10.2015.

aseita, laukaisimia ja useita kiloja laittomia räjähdaineita. Saksan oikeusministeri Heiko Maas kommentoi vastaavia suunnitelmia, ja toteutettuja iskuja ratsioiden jälkeen: ”Every attack on an asylum shelter is an attack on our tolerant democracy (- -) The rise of attacks against foreigners is shaming for our country.”⁴⁴⁸

Sen jälkeen, kun 18 000 ihmistä marssi Dresdenissä maahanmuuttajia vastaan sarjassa mielenosoituksia vuoden vaihteessa 2014–2015 ⁴⁴⁹, maahanmuuttajiin ja heidän asuinpaikkojansa vastaan kohdistettuja rikoksia tehtiin Saksassa enemmän kuin missään muualla Euroopassa. ”400, or more than one attack a day on migrant shelters so far this year [2015].”⁴⁵⁰ Vuosien 2014 ja 2015 Saksassa tehtiin yli 1600 turvapaikanhakijoita ja pakolaisia, tai heidän asumuksiinsa kohdistettuja hyökkäyksiä⁴⁵¹, ja BBC uutisoi Saksan sisäministeriön tilastojen kertoneen yli kymmenestä hyökkäyksestä päivässä vuonna 2016.⁴⁵²

Baijerin ratsioiden jälkeen NYT julkaisi analyysin ”Anti-Immigrant Violence in Germany Spurs New Debate on Hate Speech”, jossa se käsitteli Saksan huolestuttavaa tilannetta pakolaisvastaisuuden näkökulmasta: ”The stabbing of a politician overseeing refugee affairs in Cologne and a veiled call to reopen concentration camps at an anti-immigration rally of 20,000 people have set off new fears that anti-immigrant sentiment is taking a sharper turn in Germany.”⁴⁵³ Kölnin pakolaisasioista vastaavaa viranomaista Henriette Rekeriä puukotettiin lokakuussa hänen kampanjoissaan kaupungin pormestarin vaaleja varten: tekijäksi epäiltiin äärioikeistotaustaista miestä, joka ”openly stated that he wanted to hurt someone handling refugee affairs” ja ”wanted to send a signal about what he sees as the ever increasing number of refugees admitted to the country.”⁴⁵⁴ Huoli äärioikeiston kannatuksen, sekä tekojen lisääntymisestä oli Saksassa todellinen ja aiheellinen, eikä tilanne muuttunut aineiston puitteissa parempaan suuntaan.

Pakolaisvastainen liikehdintä ei kuitenkaan ollut yksinomaan saksalainen ilmiö, vaan uutisoinnissa myös Tanskasta, Unkarista, Hollannista, Ranskasta, Ruotsista ja Suomesta uutisoitiin joko pakolaisiin kohdistuneista rikoksista, tai vähintään pakolaisvastaisista poliittisista kannanotoista. Nizzan terrori-iskujen jälkeen NYT julkaisi artikkelin, johon se oli kerännyt maahanmuuttovastaisien puolueiden ulostuloja terrori-iskujen jälkeen, ja totesi iskujen tapahtuneen ”at a moment of political ferment in Europe and seems likely to give even more fuel to anti-immigrant, anti-Muslim movements that are challenging established parties across the region.”⁴⁵⁵ Lisäksi lehti julkaisi Pariisin terrori-iskujen jälkeen Geert Wildersin mielipidekirjoituksen: ”Let the Dutch Vote on Immigration Policy”, jossa Hollannin

⁴⁴⁸ idib.

⁴⁴⁹ ”Anti-Immigration Rallies in German Defy Calls to Desist”, NYT, 6.1.2015; ”The Marches in Dresden”, NYT, 7.1.2015.

⁴⁵⁰ ”Anti-Immigrant Violence in Germany Spurs New Debate on Hate Speech”, NYT, 22.10.2015.

⁴⁵¹ Benček & Strasheim, 2016, 2.

⁴⁵² BBC, 2017.

⁴⁵³ ”Anti-Immigrant Violence in Germany Spurs New Debate on Hate Speech”, NYT, 22.10.2015.

⁴⁵⁴ ”13 in Custody in Germany in Possible Plot to Attack Refugees”, NYT, 23.10.2015.

⁴⁵⁵ ”Attack in France Fuels Anti-Immigrant Parties on Europe’s Right”, NYT, 17.7.2016.

johtavan oikeistopuolueen puheenjohtaja kommentoi hyvin EU- ja pakolaisvastaisesti Euroopan maahanmuuttopolitiikka ja pyrkimyksiä yhtenäistää linjaa unionin valtioiden kesken:

”Unfortunately, there is a tendency among political elites to distrust the opinions of ordinary people. (- -) We oppose a centralized Europe, because we realize the importance of national sovereignty and controlling our own borders. (- -) We do not want to jeopardize our values by bringing in large numbers of people from a less liberal and less secular culture. Nor do we want to fall victim to increasing terrorism.”⁴⁵⁶

Saksassa Henriette Rekeriä puukottaneen tekijän tavoite surmata pakolaisasioita hoitava viranomainen epäonnistui, mutta Iso-Britanniassa hyvin vastaava tapaus päättyi parlamentin jäsenen Jo Coxin murhaan kesäkuussa 2016. Coxin ampunut mies kannatti uusnatsijärjestö *the National Alliancea*, ja oli hyökkäyksen aikana huutanut ”Britain First.”⁴⁵⁷

Äärioikeistolainen järjestö oli julkaissut murhan jälkeen Twitterissä: ””#VoteLeave, don’t let this man’s sacrifice go in vain. Jo Cox would have filled Yorkshire with more subhumans!”⁴⁵⁸ Tekstin *subhumans* on natsipropagandan käyttämä antisemitistinen termi, jonka avulla juutalaisia epäinhimillistettiin ”normaaleja” ihmisiä alemmaksi. Tässä yhteydessä sillä kuitenkin tarkoitettiin maahanmuuttajia. Cox oli kirjoittanut Brexitin vastustavan kirjoituksen alle viikkoa ennen murhaansa Yorkshire Postissa: ”Immigration is a legitimate concern, but it’s not a good reason to leave the EU.”⁴⁵⁹ Hän oli profiloitunut maahanmuuton ja pakolaisten puolustaja, ja NYT:n murhaa käsittelevissä artikkeleissa pakolaiset mainittiin usein, vaikkei teon keskeinen motiivi ollutkaan Rekerin puukotuksen tapaan pakolaisiin liittyvä.⁴⁶⁰ Murha yhdessä sitä seuranneen kommentin kanssa osoittava sen, miten oikeiston äärilaidalla Brexit ja maahanmuuttokeskustelu Britanniassa liikkui, ja miten pitkälle jotkut olivat valmiita menemään poliittisesti jakautuneesta tilanteesta.

Monissa tapauksissa pakolaisten ja maahanmuuttajien vastustaminen oli kuitenkin paljon ”arkipäiväisempää” kuin väkivallan käyttämistä. Göteborin yhteiskuntatieteiden professori Adrian Groglopo kommentoi ”the success of the Sweden Democrats has made racism more socially acceptable”⁴⁶¹ ja saman suuntainen ajatus toistui NYT:n uutisessa yli puolitoista vuotta myöhemmin Iso-Britanniasta, missä monet maahanmuuttajat kokivat Brexit-äänestyksen jälkeen ksenofobisten kommenttien olevan hyväksyttävämpiä:

⁴⁵⁶ “Geert Wilders: Let the Dutch Vote on Immigration Policy”, NYT, 20.11.2015.

⁴⁵⁷ Castle & Bock, 2016; Chan, 2016.

⁴⁵⁸ “R.I.P., Jo Cox. May Britain Remember Your Wisdom.”, NYT, 21.6.2016.

⁴⁵⁹ Cox, 2016.

⁴⁶⁰ ks. lainaus sivulta 44, ja mm. Erlanger, 2016, “Britain Asks if Tone of ‘Brexit’ Campaign Made Violence Inevitable”; Cohen, 2016, “Jo Cox and Britain’s Place in Europe”, NYT; Amarasingam & Davey, 2017, “What About the Terrorism of the Far Right?” NYT.

⁴⁶¹ “In Sweden, the Land of the Open Door, Anti-Muslim Sentiment Finds a Foothold”, NYT, 3.1.2015.

”The normally primordial murmur from the racist swamp has now been released, and people feel empowered to say things they wouldn’t have said before last week,” he said. “I have never heard so many people tell me to go back to Africa as I have heard in the past few days.”⁴⁶²

Vuoden 2016 syksyllä julkaistuissa artikkeleissa näkyi myös tämä kuvattu rasismin arkipäiväistyminen: Unkarissa järjestettiin lokakuussa kansanäänestys EU:n pakolaiskiintiöstä, ja joita vastusti äänestäneistä 98 prosenttia. Unkarilaisista äänestykseen osallistui 43 prosenttia, mutta ”Mr. Orbán said he considered the vote a mandate for the government to pursue its anti-immigrant policies.”⁴⁶³ Tanskassa puolestaan keskusteltiin siitä kuka saa kutsua itseään tanskalaiseksi – uutinen, jonka yhteydessä yksi haastateltavista myönsi muuttuneensa rasistiksi⁴⁶⁴ - ja Ranskassa maahanmuuttajia tervehdittiin kaduilla huutamalla: ”We don’t want them!” (- -) ’This is our home!’⁴⁶⁵

Syksyllä 2015 Etelä-Carolinassa asuvat pääsivät kertomaan huolensa pakolaisten saapumisesta: ”The U.N. calls it ‘refugee resettlement’ — the Muslims call it hijra, migration, (- -)They don’t plan to assimilate, they don’t plan to take on our culture. They plan to change the way of American life.”⁴⁶⁶ Terrorismin pelon lisäksi pakolaisten pelättiin pyrkivän muuttamaan länsimaista elämäntapaa peruuttamattomasti, tai syrjäyttävän paikallisen väestön kokonaisuudessaan niin Yhdysvalloissa kuin Euroopassakin.⁴⁶⁷ Maahanmuuttajien uskottiin eroavan paikallisista: “They don’t have the same mentality as us.”⁴⁶⁸

“What kind of extremism poses the greater danger to Germany — the Islamic State, or the German far right? Are we safer as a globally engaged society, or should we isolate ourselves?”⁴⁶⁹ Tätä Anna Sauerbrey pohti yhdessä kolumneistaan Saksan turvallisuutta. Hänen ajatuksensa tiivistä kuitenkin samalla myös muut turvallisuuteen liittyvät huolet ja ristiriidat, joiden kanssa aineistossa painittiin koko kolmen vuoden ajan. Turvallisuuskysymykset, maahanmuuttajavastaiset liikkeet sekä salakuljetus olivat kaikki läsnä läpi koko aineiston, vaikka niistä kertovien kirjoitusten määrä vaihteli kolmen vuoden aikana tapahtumien ja yleisten teemojen mukaan. Erityisesti terrori-iskut herättivät turvallisuuskeskusteluja sekä keskusteluja maahanmuuttajien puolesta, että heitä vastaan. Iskujen jälkeen esiintyi jonkin verran enemmän kirjoituksia maahanmuuttajavastaisuudesta, joissa NYT:n näkökulma oli näiden liikkeiden ja niiden kannattajien kritisoimisessa, sekä spekulointiin iskujen vaikutuksista. Turvallisuuskeskustelu erosi aiemmin työssä käsitellyistä teemoista, koska siinä ei ollut samalla tavalla selvää kaarta, vaan esimerkiksi huoli salakuljetuksesta ja Välimeren turvallisuudesta pysyi ennallaan koko kolme vuoden ajan ja

⁴⁶² “As Migrants Face Abuse, Fear That ‘Brexit’ Has Given License to Xenophobia”, NYT, 28.6.2016.

⁴⁶³ “Hungary Votes Against Migrants, but Too Few to Clear Threshold”, NYT, 3.10.2016.

⁴⁶⁴ “‘I’ve Become a Racist’: Migrant Wave Unleashes Danish Tensions Over Identity”, NYT, 6.9.2016.

⁴⁶⁵ “Shouts Greet Migrants in the Streets of France: ‘We Don’t Want Them’”, NYT, 26.9.2015.

⁴⁶⁶ “Refugee Crisis in Syria Raises Fears in South Carolina”, NYT, 26.9.2015.

⁴⁶⁷ myös. Unkari, 98; “Poland Shouldn’t Shut Out Refugees”, NYT, 10.9.2015.

⁴⁶⁸ “Shouts Greet Migrants in the Streets of France: ‘We Don’t Want Them’”, NYT, 26.10.2016.

⁴⁶⁹ “Germany, Caught Between Two Violent Extremes”, NYT, 28.7.2016.

nousi useasti esille hiljaisempien taukojen jälkeen. Terrorismi puolestaan puheeksi Pariisin iskujen seurauksena, eikä aihe ei kadonnut enää myöhemmin. Erityisen paljon turvallisuudesta sekä maahanmuuttajavastaisuudesta keskusteltiin Yhdysvalloissa, jossa presidentinvaalien lähestyessä alkoi esiintyä poikkeuksellisen vahvoja maahanmuuttajavastaisia kommentteja, ja jonka pakolaispolitiikkaa turvallisuusnäkökulmat selvästi määrittivät. Tämän lisäksi, kuten muissakin aineiston isoissa teemoissa, Saksalla on merkittävä rooli Euroopan turvallisuuden tarkastelussa.

6 HISTORIAN KÄYTTÖ UUTISOINNISSA

Tässä luvussa käsittelen tarkemmin historian käyttöä NYT:n kirjoituksissa, sekä sitä, mihin tapahtumiin pakolaiskriisi on yhdistetty.

Ensimmäisessä alaluvussa keskityn toiseen maailmansotaan, jota kirjoituksissa käytettiin yleisimpänä vertauskuvana pakolaiskriisin kanssa. Siihen viitataan muuta historiaa selvästi enemmän. Määränsä vuoksi olen erottanut maailmansodan maininnat muista historian viittauksista. Alaluvussa 6.2. käsittelen muihin aikakausiin ja tapahtumiin liittyvät viittaukset. Kyseessä on hyvin hajanainen kokonaisuus tapahtumia ja aikakausia, mutta ajallisesti aineistossa korostuu eniten toisen maailmansodan jälkeiset tapahtumat, pääasiassa kylmän sodan aika.

6.1 Pahin pakolaiskriisi sitten toisen maailmansodan

Toinen maailmansota on vahvasti läsnä aineistossa. Sitä käytetään yksinkertaisimmillaan vertauskuvana siihen, minkä kokoisesta tapahtumasta Euroopan pakolaiskriisissä todellisuudessa on kyse. Yksinkertaisimmillaan konflikti oli osa lausahdusta: ”The worst refugee crisis since World War II”.⁴⁷⁰ Vertausta muotoiltiin myös eri tavoilla, esimerkiksi ”Europe’s worst humanitarian crisis since World War II”⁴⁷¹ tai ”The Biggest challenge since World War II.”⁴⁷² Tällä tavoin kirjoittajat pyrkivät suhteuttamaan pakolaiskriisin koon toisen maailmansodan synnyttämään pakolaisliikkeeseen vertauksella, joka on varmasti suuren yleisön ymmärrettävissä. Vaikka kyseessä on usein vain yksittäinen lainaus, joissain tapauksissa sitä laajennetaan kirjoituksen keskeiseksi teemaksi.

⁴⁷⁰ ”Politics and Philosophy Clash Where the Pope Urges an Embrace of Refugees”, NYT, 27.9.2015.

⁴⁷¹ ”More Border Controls as Europe Stalls on Migrant Quotas”, NYT, 15.9.2015.

⁴⁷² ”Empathy and Angst in a German City Transformed by Refugees”, NYT, 12.9.2015.

Pakolaiskriisin ja toisen maailmansodan vertailu nousi esiin riippumatta, mitä aluetta kirjoituksessa käsiteltiin. Sitä käytettiin vertauksena jo vuoden 2014 aikana Saksasta, länsimaista, ja maailmasta yleisesti kirjoittaessa. Seuraavana vuonna konflikti oli mainittu käytännössä kaikkien käsiteltyjen alueiden yhteydessä, toisissa kuitenkin useammin kuin toisissa. Kiinnostavaa olikin se, miten usein Saksan kohdalla toinen maailmansota vähintään mainittiin, ja erityisesti keskeisenä osana maan historiaa. Natsien teot 1930- ja 40-luvuilla oli toistuva aihe kirjoituksissa Saksasta, ja useampi kuin yksi kirjoittaja näki pakolaiskriisin jonkinlaisena mahdollisuutena Saksalle ”puhdistaa mainettaan”. Esimerkiksi joulukuussa 2014 lehti kertoi Saksan pakolaistilanteesta muistuttaen samalla maan historiasta: “In Germany now, refugees are arriving by the thousands, and even in the country where a Nazi past constantly evokes reminders of a special duty to help, the welcome mat is wearing thin.”⁴⁷³ Saman velvollisuuden mainitsi myös Baijerissa luterilaisten seurakuntien konsultti kommentoidessaan Saksassa käytyä pakolaiskeskustelua toukokuussa 2015: ”Given our history, we should be honored to help these people (- -) We should be proud that they come to us and should do more for them.”⁴⁷⁴ NYT:n kirjoituksissa siis saksalaiset itse nostivat esiin maan historian, ja miten se mielessä pitäen pakolaiskriisiin tulisi suhtautua. Die Zeitin politiikan päätoimittajan Jochen Bittnerin kolumnissa pohdittiin pakolaisia ja saksalaisuutta, sekä sitä, miten toinen maailmansota muutti – tai kadotti, saksalaisten kansallisen identiteetin:

”Never again do we want to be seduced by an imagined national greatness, or even national identity. (- -) Luckily, those days of self-hatred are over. But still, compared with America’s self-confident image as a highway to freedom, German identity is a scary old building with thick doors, multilayered staircases and deterringly dark cellars.”⁴⁷⁵

Lehdessä toinen maailmansota tunnistettiin isona kansallisena traumana Saksassa, jota käsiteltiin usein. Sitä lähestyttiin eniten positiivisesta näkökulmasta, esimerkiksi Angela Merkelin avoimen pakolaispolitiikka oli: ”The gesture in question is the most extraordinary redemptive act by any European nation in many years.”⁴⁷⁶ Saman Roger Cohenin kolumnin mukaan “postwar Germans are reasonable people”⁴⁷⁷: maan pakolaispolitiikka ei pyrkinyt sulkemaan ihmisiä ulos hädän hetkellä, vaan auttamaan heitä. Ajatus oli ”in sharp contrast to the brutal reality of a former regime that sent millions to their deaths some 70 years ago.”⁴⁷⁸ Vuonna 2016 julkaistussa analyysissä ”Overcoming Cruelty in Today’s Germany” todettiin, että monet analyysit ”depicted the embrace of refugees as part of Germany’s dissection of its Nazi past.”⁴⁷⁹ Analyysiä Saksan avoimuudesta toisen maailmansodan kautta tehtiin paljon, mutta konflikti oli läsnä muutenkin maahan liittyvässä uutisoinnissa.

⁴⁷³ ”Straining to Make Room for Refugees as the War in Syria Floods the World”, NYT, 1.12.2014.

⁴⁷⁴ “Rift Forms in Germany Over Asylum”, NYT, 10.5.2015.

⁴⁷⁵ “Refugees and ‘Germanness’”, NYT, 26.9.2015.

⁴⁷⁶ “Germany, Refugee Nation”, NYT, 22.12.2015.

⁴⁷⁷ idib.

⁴⁷⁸ “Germany’s Moral Example”, NYT, 12.9.2015.

⁴⁷⁹ “Overcoming Cruelty in Today’s Germany”, NYT, 14.9.2016.

Saksan kohdalla toisesta maailmansodasta kirjoitettiin huomattavasti enemmän kuin mistään muusta maan historian tapahtumasta. Esimerkiksi jakautuneesta Saksasta, tai sen yhdistymisestä puhuttiin vain muutamia kertoja, muun muassa maininnassa: ”Until last weekend, [Erfurtin pormestari Andreas Bausewein] had told his staff that the migrant crisis was the biggest challenge since reunification. Now he says it is the biggest challenge since World War II.”⁴⁸⁰ Aiemmin viitattu artikkeli ”Overcoming Cruelty in Today’s Germany” oli aineiston kattavin historiaan viittaava artikkeli Saksasta, jossa ei käsitelty pääasiassa toista maailmansotaa. Yleisellä tasolla maan historia tiivistettiin kuitenkin pitkälti toiseen maailmansotaan, ja siihen, miten 2010-luvun pakolaiskriisi olisi maalle mahdollisuus, mutta myös velvollisuus.

Yhdysvalloista puhuttaessa historiallisissa viittauksissa toinen maailmansota oli selvästi vallitseva teema muihin tapahtumiin verrattuna.⁴⁸¹ Saksan tavoin sitä käsiteltiin kansallisten traumojen kautta: Ennen sotaa kansallisen turvallisuuden nimissä käännytettyjen juutalaisten, ja sodan aikaisten amerikan-japanilaisten internointi leirien kautta.

John Eligonin kirjoittamassa artikkelissa ”Resistance to Syrian Refugees Calls to Mind Painful Past for Japanese-Americans”⁴⁸² pohdittiin Pariisin iskujen aiheuttamaa pakolaisten vastustusta suhteessa amerikan-japanilaisten kokemuksiin toisen maailmansodan aikana: ”The dark memories of seven decades ago have bubbled to the surface in recent weeks for many other people who were sent to Japanese internment camps.”⁴⁸³ Amerikan-japanilaisia, ja japanilaistaustaisten henkilöitä suljettiin internointileireille Yhdysvaltojen länsirannikolla noin 120 000 ilman syytteitä toisen maailmansodan aikana turvallisuuteen vedoten.

Pohdinnan aiheellisuutta lisäsi Virginiassa sijaitsevan Roanoken kaupungin pormestarin David Bowersin kommentti, joka yhdisti pakolaiset ja internointileirit: ”It appears that the threat of harm to America from ISIS now is just as real and serious as that from our enemies then.”⁴⁸⁴ Vaikka artikkeli käsittelee pitkälti japanilaistaustaisten amerikkalaisten kohtaloita sekä taistelua oikeuden saamiseksi sodan jälkeen, artikkelin päätti huoli syyrialaisen kohtaamasta vastustuksesta:

⁴⁸⁰ ”Empathy and Angst in a German City Transformed by Refugees”, NYT, 14.9.2016.

⁴⁸¹ ”The Dayton Keys to Peace”, NYT, 18.11.2015 käsittelee Jugoslavian hajoamissotiin liittyviä rauhanneuvotteluja, ja ”The Statue of Liberty Must Be Crying With Shame”, NYT, 22.11.2015 käsittelee toisen maailmansodan lisäksi myös syyskuun 11. päivän 2001 jälkeisiä tapahtumia ja Irakin sotaa.

⁴⁸² ”Resistance to Syrian Refugees Calls to Mind Painful Past for Japanese-Americans”, NYT, 27.11.2015.

⁴⁸³ idib.

⁴⁸⁴ idib.

”And there is great concern among some Japanese-Americans that the sentiment regarding Syrian refugees has the country headed down a grimly familiar path. ‘It’s people reacting in hysteria because of fear,’ Ms. Tsukamoto said. ‘We’re better than that. This is a country that is based on welcoming immigrants.’”⁴⁸⁵

Internointileirit mainittiin ohimennen myös Nicholas Kristofin kolumnissa ”’The Statue of Liberty Must Be Crying With Shame’”: “When we’re fearful we make bad decisions. That was true around World War II, when we denied refuge to European Jews and interned Japanese-Americans.”⁴⁸⁶. Kolumnissa isommassa osassa oli kuitenkin toinen merkittävä toiseen maailmansotaan liittynyt varoittava esimerkki: juutalaiset, joita Yhdysvallat eivät suostuneet vastaanottamaan ennen konfliktin syttymistä, silloinkin turvallisuuteen vedoten. ”Republican leaders say they simply want to tighten security to keep America safe. That’s an echo of what American officials claimed in the late 1930s and early 1940s as they blocked the entry of Jewish refugees.”⁴⁸⁷

Pakolaiskriisin yhteydessä mainittiin Evian konferenssi, ja sen kautta Yhdysvaltojen epäonnistumista juutalaisten auttamisessa. Vuonna 1938 järjestetty Yhdysvaltain aloitteesta järjestetyn konferenssin tavoitteena oli keksiä ratkaisu Saksasta pois pyrkivien pakolaisten auttamiseksi. Osallistuneet 32 valtiota eivät lopulta saaneet luotua konkreettista ratkaisua, minkä seurauksena juutalaiset Saksassa jäivät vailla mahdollisuuksia paeta.⁴⁸⁸

Teksteissä tämän viittauksen voi tulkita muistutuksena siitä, että maa oli jo kerran ”pettänyt” pakolaiset vakavin seurauksin, minkä vuoksi syyrialaisien kohdalla olisi syytä välttää historian toistamista. Kristof nimitti toisessa kolumnissaan juutalaisten käännättämisen olevan ”a stain on our conscience that risks being repeated.”⁴⁸⁹ Yhtäläisyyksiä tilanteeseen vedettiin erityisesti siksi, että vuonna 2015 pakolaisten vastaanottamista emmittiin turvallisuuteen vedoten. Samaa argumenttia käytettiin myös juutalaisten kohdalla:

”Fear of refugees is not new. In 1939, the United States turned away more than 900 Jews fleeing Hitler’s Germany because of worries that some might be Nazi conspirators or Communists. More than a quarter of those refugees died in the Holocaust.”⁴⁹⁰

Tekstissä viitattiin MS St. Louisin käännättämiseen vuonna 1938. Waseman lainasi artikkelissaan Bill Ong Hingia, jonka mukaan käännätyksen syynä olleen Yhdysvaltojen täynnä ollut pakolaiskiintiö. Samalla Hing totesi kuitenkin: ”Initial reaction to evidence of genocide in Europe was denial.”⁴⁹¹

⁴⁸⁵ “Resistance to Syrian Refugees Calls to Mind Painful Past for Japanese-Americans”, NYT, 27.11.2015.

⁴⁸⁶ “ ‘The Statue of Liberty Must Be Crying With Shame’ ”, NYT, 22.11.2015

⁴⁸⁷ idib.

⁴⁸⁸ Ahonen, 2018, 7-8.

⁴⁸⁹ “They Are Us”, NYT, 19.11.2015.

⁴⁹⁰ “Duty to Helping Refugees”, NYT, 19.11.2015.

⁴⁹¹ Waseman, 2020, 248.

Anne Frankin perhe oli pyrkinyt Yhdysvaltoihin useamman kerran ennen piiloutumistaan Hollannissa vuonna 1942.⁴⁹² Perhe ei koskaan ehtinyt saamaan turvapaikkaa Yhdysvalloista, ja Anne Frankin päiväkirjan julkaiseminen loi heidän tarinastansa todennäköisesti tunnetuimman kertomuksen holokaustin uhreista. Koska perheen kohtaloon saattoi ratkaisevasti vaikuttaa Yhdysvaltojen linja juutalaisten pakolaisten vastaanottamisessa, heitä käytettiin syyrialaisen pakolaisten kohdalla perusteluna: ”So while it was the Nazis who murdered Anne, we Americans were in some sense complicit.”⁴⁹³ Frankin perheen kohtalosta tuli Yhdysvalloille siis tietyllä tavalla henkilökohtainen, kun perheen yritykset päästä Yhdysvaltoihin paljastui vuonna 2007.⁴⁹⁴ Myös Nicholas Kristof kirjoittamassa kolumnissa vastaava viesti oli selvä: Yhdysvalloilla oli vastuu auttaa syyrialaisia, toisin kun he olivat tehneet Anne Frankin perheen kohdalla: “We all know that the Frank children were murdered by the Nazis, but what is less known is the way Anne’s fate was sealed by a callous fear of refugees, among the world’s most desperate people.”⁴⁹⁵

Nicholas Kristof vertaili kolumnissaan yhteneväisyyksiä Yhdysvaltojen pakolaiskeskustelussa 1930- ja 2010-luvuilla. Juutalaisten kohdalla senaattori Robert Reynolds totesi ”Let Europe take care of its own”⁴⁹⁶, mikä vertautui vahvasti myös NYT:ssä esitettyyn ajatukseen siitä, että pakolaiskriisi olisi eurooppalainen ongelma. Kristofin mukaan 30-luvulla tiukennetut pakolaissäännökset, pelko juutalaisten paljastumisesta kommunisteiksi tai natseiksi, sekä arugemntti: ”We can’t afford it, we should look after Americans first, we can’t accept everybody, they’ll take American jobs, they’re dangerous and different”⁴⁹⁷ siihen, miten Euroopan tilanteesta kirjoitettiin pakolaiskriisin aikana. Samanlaisia yhteneväisyyksiä oli havaittavissa myös Euroopassaa, jossa keskustelussa oli havaittavissa samanlaisia teemoja ja aiheita, kuin Evian konferenssin ympärillä käytettiin. Saman tyyppiset pelot, turvallisuusuhat ja epäluulot näkyivät keskusteluissa 80 vuoden päässä toisistaan.⁴⁹⁸

Holokausti kirjoitettiin lehdessä yleisestikin, esimerkiksi Saksan pakolaistilanteeseen liittyen: “In a grim year, Merkel has redeemed the Europe that once closed its frontiers to Jews fleeing Germany.”⁴⁹⁹ Muutamissa kirjoituksista pyydettiin lukijaa pohtimaan sitä, olisiko tämä auttanut juutalaisia ennen toista maailmansotaa, ja miksi he eivät nyt auttaisi syyrialaisia pakolaisia. Tämän kaltaisia vahvasti tunteisiin vetoavia kirjoituksia olivat muun muassa yllä mainitut, erityisesti yhdysvaltalaisiin vetoavat kirjoitukset, sekä Nicholas Kristofin kolumni, jossa kerrottiin natseja uhmanneista tavallisista kansalaisista, jotka auttoivat juutalaisia pakenemaan. Hänen mukaansa 2010-luvun pakolaiskriisissä “only a small number of leaders have shown real moral courage on refugees” ja ”Without greater political will, this week’s

⁴⁹³ “Hysteria About Refugees, but Blindness on Guns”, NYT, 5.12.2015.

⁴⁹⁴ Hals, 2007.

⁴⁹⁵ “Anne Frank Today Is a Syrian Girl”, NYT, 25.8.2016.

⁴⁹⁶ idib.

⁴⁹⁷ idib.

⁴⁹⁸ Ahonen, 2018, passim.

⁴⁹⁹ “Germany, Refugee Nation”, NYT, 22.12.2015.

meetings may be remembered as no better than the 1938 Evian Conference, and history will be unforgiving”⁵⁰⁰ viitaten syyskuussa 2016 YK:ssa käytyihin keskusteluihin pakolaiskriisin ratkaisusta.

Juutalaisten pakolaisten lisäksi holokaustia käytettiin vertauskuvana pakolaiskriisiin, mikä herätti myös keskustelua NYT:ssa. Erityisesti aiheesta keskusteltiin sen jälkeen, kun lehti julkaisi artikkelin ”Treatment of Migrants Evokes Memories of Europe’s Darkest Hour.” Tšekissä viranomaiset merkitsivät pakolaisia käsivarteen kirjoitetuilla numeroilla. Systeemin käyttö lopetettiin, kun sen todettiin muistuttavan keskitysleirille vietyjen ihmisten merkitsemistä. ”It is 70 years after the war, and it is a new generation, and they have no clue about history (- -) It is a lack of education, a lack of empathy. If they understood the history, the images from the history, they would not do it.”⁵⁰¹

Tapaus muistutti myös Unkarin johtavaa rabbi Robert Frolichia Auchwitzista⁵⁰², ja Human Rights Watchin johtajan mielestä viranomaisten: ”must be oblivious because who would do that if they had any historical memory whatsoever (- -) It’s amazing, really. Certainly those images of the trains can’t help but conjure up nightmares of the Holocaust.”⁵⁰³ Molemmissa artikkeleissa ilmaistiin huoli siitä, etteivät Tšekin tai Itä-Euroopan viranomaiset tunnistanee päätöksiensä historiallista yhtymäkohtia siitä huolimatta, että samaiset valtiot olivat kärsineet eniten toisen maailmansodan aikana, ja maista lähdettiin merkittävässä määrin pakolaisiksi konfliktien jälkeen sekä niiden aikana: ”For many migrant advocates, what is so puzzling about this historical amnesia is that the countries taking the hardest line are among those that suffered the most during World War II and produced the most refugees in the war’s aftermath.”⁵⁰⁴

Toinen vastaava vertailutilanne, jossa pohdittiin yhtymäkohtia holokaustin ja pakolaiskriisin välillä oli Tanskan uuteen lainsäädäntöön liittyen vuonna 2016, joka antoi luvan kerätä pakolaisilta omaisuutta ylläpitokustannuksia varten. Lehti käsitteli tästä noussutta kohua, jossa Tanskan maahanmuuttolinjauksia pohdittiin siinä valossa, miten eri tavalla maa suojeli juutalaisia toisen maailmansodan aikana, ja miten samanlaista pakolaisten kohtelu oli suhteessa juutalaisten kohteluun natsien toimesta 1940-luvulla.⁵⁰⁵

Yllä lainatussa kolumnissa ”Would You Hide a Jew From the Nazi?” käytettiin myös holokaustia pakolaiskriisin vertauksena: ”There are parallels (- -) The vitriol in public speech, the xenophobia, the accusing of Muslims of all of our problems — these are similar to the anti-Semitism of the 1930s and ’40s.”⁵⁰⁶ Holokausti on tutkittu ja tunnettu aihe, joka herättää tunteita, minkä vuoksi se toimii myös herättelijänä mielipidekirjoitusten lukijoille. Hitaasti ja ontuvasti hoidetun pakolaiskriisin vertaaminen miljoonien ihmisten kansanmurhaan ei

⁵⁰⁰ “Would You Hide a Jew From the Nazis”, NYT, 17.9.2016.

⁵⁰¹ ”Treatment of Migrants Evokes Memories of Europe’s Darkest Hours”, NYT, 4.9.2015.

⁵⁰² idib.

⁵⁰³ idib.

⁵⁰⁴ idib.

⁵⁰⁵ Ks. luku 4.1.3, sivu 43-44.

⁵⁰⁶ “Would You Hide a Jew From the Nazi?” NYT, 18.9.2016.

kuitenkaan välttämättä ole täysin ongelmaton, mutta toisaalta se toimii teksteissä ainoastaan tietynlaisena tehokeinona.

Vertauskuva herätti ainakin yhdessä tapauksessa keskustelua. *Northeastern Universityn jewish studies* oppiaineen apulaisjohtaja Laurel Leffin mielipidekirjoitus kommentoi nähtäviä yhteneväisyyksiä aiemmissa pakolaiskriiseissä 2010-luvun kriisiin, mutta toisaalta hän koki, että ”Some of the parallels to that time and to that crisis, however, are just not appropriate.”⁵⁰⁷ Erityisesti hän nosti esille aiemmin viitatus artikkelin ”Treatment of Migrants Evokes Memories of Europe’s Darkest Hours”, todetessaan:

”Taking a local train routed to the outskirts of Budapest is not the same as being shoved into a freight car on the way to a death camp in Poland; having numbers written on your arm in a transit center is not like being tattooed at the gates of Auschwitz.”⁵⁰⁸

Ahonen pohtii aihetta hyvin samasta näkökulmasta Leffin kanssa. Riippumatta pakolaiskriisin koosta, tilanne tuskin kehittyisi samaan totaalisen sodan ja kansanmurhan laajuuteen, minkä vuoksi tärkeisiin haasteisiin reagoimista saatetaan väheksyä, jos vertauksia tehdään liian yleisellä tasolla. Toisaalta mahdollisia yhteyksiä on löydettävissä, mikäli vertaukset ovat tarpeeksi tarkkoja.⁵⁰⁹

Pakolaiskriisin vertaaminen holokaustiin sekä keskitysleireihin oli lopulta kuitenkin yleinen vertaus. Kolumnissa: ”Indifference Kills” todettiin: ”There is no direct analogy between the situation of millions of refugees today and the Jews who were deported from Milan’s Platform 21 (- -) Still, there are echoes, not least in that word, indifference.”⁵¹⁰, jonka jälkeen kirjoittaja esitteli yhteneväisyyksiä toisen maailmansodan ja pakolaiskriisin välillä. Hän osoitti tekstillä, etteivät kaikki näistä vertauksista välttämättä olleet täysin tuulesta temmattuja, vaikka niistäkin lehdestä löytyi muutamia esimerkkejä.

Siinä missä NYT:n kirjoittajat käyttivät toista maailmansotaa asiallisesti vertailukohtana, maahanmuuttajia vastustavat eivät toimineet samalla tavalla. Ainakin kahdessa tapauksessa toiseen maailmansotaan viitattiin hyvin kyseenalaisessa valossa. Ranskan äärioikeistopuolue Kansallisen Rintaman kannattajat kommentoivat pakolaistilannetta eräässä artikkelissa seuraavasti: ”What [Adolf Hitler] did was monstrous. But we need someone with as much force as him now.”⁵¹¹ Puolassa leimahtaneen pakolaiskeskustelun yhteydessä raportoitiin syyttäjän aloittaneen tutkinnan tapauksessa, jossa internetistä löytyi ”anonymous posts recommending that Poland reopen Auschwitz and send refugees there.”⁵¹² Yhdysvalloissa Roger Cohen tunnisti Donald Trump Jr. twiittauksen: ”If I had a bowl of skittles and I told

⁵⁰⁷ ”In Europe, Issues of Emigration, Not Extermination”, NYT, 9.9.2015.

⁵⁰⁸ ”Treatment of Migrants Evokes Memories of Europe’s Darkest Hours”, NYT, 4.9.2015.

⁵⁰⁹ Ahonen, 2018, 18-19.

⁵¹⁰ ”Indifference Kills”, NYT, 8.10.2015.

⁵¹¹ ”For Marine LePen Migration is Ready Made Issue”, NYT, 6.10.2015.

⁵¹² ”Poland Shouldn’t Shut Out Refugees”, NYT, 10.9.2015.

you just three would kill you. Would you take a handful?” yhtymäkohdat natsien propagandakoneistoon kuuluneen Julius Streicherin lastenkirjaan, jossa juutalaisia verrattiin myrkkysieniin.⁵¹³ Natsien propagandakoneistoa käytettiin hyödyksi myös äärioikeiston toimesta Jo Coxin murhan jälkeen.⁵¹⁴

Toinen maailmansota on vertauskuva, joka on helppo ja tuttu suurelle yleisölle, minkä voi päätellä yhden artikkelin toteamuksesta: ”We all know, even the Trumps know, that the door in the US was closed to desperate European Jews trying to escape the Holocaust.”⁵¹⁵ Sitä käyttivät pakolaiskriisin yhteydessä niin journalistit, kuin kriisiä hoitavat ja sitä seuranneet: anekdoottina hahmottamaan minkä laajuisesta kriisistä todellisuudessa oli kyse, mutta myös tunteisiin vetoavana perusteena auttamiselle. Juutalaisiin pakolaisiin vetoaminen kannusti lukijaa pohtimaan, miten kriisi tulevaisuudessa tulisi näyttäytymään, ja olisiko syytä toimia ennaltaehkäisevästi, eikä jäädä myöhemmin tulevaisuudessa katumaan, ettei tilanteelle tehty mitään, kun siihen oli mahdollisuus.

6.2 Konfliktit vertauskuvina

Toinen puoli kirjoituksissa käytetystä historiasta koostui muista historiallisista viittauksista. Toinen maailmansota oli selvästi eniten käytetty viittaus, eikä muista tapahtumista puhuttu yhtä johdonmukaisesti. Lehteen kirjoittaneet olivat kuitenkin löytäneet pakolaiskriisiin yhtymäkohtia useasta muustakin maailmanhistorian tapahtumista.

Ainoa, edes jollain tavalla yhtenäinen kokonaisuus näissä viittauksissa oli kylmä sota, ja kommunismin vastainen taistelu toisen maailmansodan jälkeen. Yksi sen ilmaantumismuodoista aineistossa oli kirjoitukset niistä Itä-Euroopan valtioista, jotka sijaitsivat rautamuurin itäpuolella, tai kuuluivat Jugoslaviaan. Vertaukset olivat vaihtelevia, ja vaikka suurin osa niistä koski Itä-Eurooppaa, myös Aasia mainittiin useamman kuin kerran. Erityisesti Vietnamista tulleet pakolaiset nousivat esille:

”France took in nearly 130,000 “boat people” from Vietnam, Laos and Cambodia”⁵¹⁶ ja ”The Vietnam War and its aftereffects pushed out millions of refugees. (- -). In 1979, after a tragically slow start, the United States assembled a large coalition to provide both temporary relief and permanent resettlement for some 1.7 million refugees”⁵¹⁷

⁵¹³ “Worst of the Trumps”, NYT, 24.9.2016.

⁵¹⁴ Ks. sivu 81.

⁵¹⁵ “Hysteria About Refugees, but Blindness on Guns”, NYT, 6.12.2015.

⁵¹⁶ “France, Paradise Lost”, NYT, 3.11.2015.

⁵¹⁷ “Creating a Market for Refugees in Europe”, NYT, 9.6.2015.

Molemmista edellä olevista toteamuksista voi tulkita, että Vietnamin tilannetta käytettiin esimerkkinä siitä, että pakolaisia on autettu aiemminkin isossa mittakaavassa: Yhdysvallat evakuoivat noin 65 000 korkean riskin yksilöä Vietnamista ilmasillan sekä merireittien avulla, ja operaatio *New Life* kuljetti vietnamilaisia maan sotilastukikohtiin valmistellakseen heitä väliaikaiseen sijoitukseen Yhdysvaltoihin, jonne asetui tämän kautta lopulta noin 126 000 vietnamilaista.⁵¹⁸

Useassa kirjoituksessa historiaa käytettiin koko tekstin läpi leikkaavana taustana. Sellainen oli esimerkiksi kirjoitus: ”Hungary’s Politics of Hate”, jossa käytiin läpi maan pääministeri Victor Orbánia, hänen hallintonsa yhteyksiä Unkarin äärioikeistoon, sekä hänen radikaalia nationalistista politiikkaansa, jonka seurauksena Unkarissa käytettiin ainoastaan valtion virallisesti hyväksytyjä historian kirjoja kouluissa. Maata pidettiin ”the last bastion of Christianity in Europe: against the Mongols in the 13th century, against the Ottomans in the 16th and 17th, and against the Bolsheviks during World War II”⁵¹⁹, ja pakolaiskriisin aikana sen roolina oli puolustaa näitä arvoja samalla, kun ”the West lapses into moral relativism, multiculturalism and same-sex marriage”⁵²⁰. Unkarin ja Euroopan kulttuurin suojeleminen nähtiin maan tehtävänä, ja Orbán piti ”unkarilaista ratkaisua” – toisin sanoen tiukkaa pakolaispolitiikkaa – kristillisiin arvoihin perustuvan eurooppalaisuuden säilyttäjänä.⁵²¹ Lisäksi artikkelissa puhuttiin Unkarin ja Serbian huonontuneista väleistä (”haven’t been worse since the dissolution of the Austro-Hungarian monarchy in 1918”), ja kuinka osa unkarilaisista oli kaikesta huolimatta auttaneet pakolaisia. Aivan kuten ne unkarilaiset, jotka ”remember what happened to our Jewish Hungarian compatriots in 1944.”⁵²²

Mielipidekirjoituksen kirjoittanut unkarilainen historioitsija Istvan Rev ei selvästi ollut samaa mieltä Orbánin poliittisista päätöksistä, ja hän vertasikin Orbánia Romanian entiseen diktaattoriin Nicolae Ceausescuun kirjoituksessaan: ”His behavior recalled the habit of Nicolae Ceausescu, the one-time Romanian Communist dictator, who never allowed social unrest to disturb his favorite pastime”⁵²³, kun Orbán oli katsomassa Unkari – Romania jalkapallo-ottelua pakolaisten ollessa keskellä kaaosta Budapestin juna-asemalla, ja matkalla jalan kohti Itävaltaa. NYT:ssa Unkaria arvosteltiin läpi aineiston sen alettua rakentaa pakolaisten kulun estämiseksi raja-aitaa kesäkuussa 2015, ja Orbánin pakolaisvastaista politiikkaa kritisoitiin useasti. Maata muistutettiin myös sen omasta menneisyydestä, vuoden 1956 kansannousua käytettiin vertauskuvana.⁵²⁴

Yksi keskeinen tapa käyttää historiaa olikin maiden aiempiin kokemuksiin ja muistiin vetoaminen. Mielipidekirjoituksessa: ”Eastern Europe’s Short Memory”⁵²⁵, lyhyen muistin

⁵¹⁸ Bankston & Zhou, 2018, 2.

⁵¹⁹ ”Hungary’s Politics of Hate”, NYT, 25.9.2015.

⁵²⁰ idib.

⁵²¹ Cantat & Rajaram, 2018, passim.

⁵²² ”Hungary’s Politics of Hate”, NYT, 25.9.2015.

⁵²³ idib.

⁵²⁴ ”No Way to Treat Refugees”, NYT, 10.10.2016.

⁵²⁵ ”Eastern Europe’s Short Memory”, NYT, 16.9.2015.

omasivat Unkari, Slovakia, Tšekki, Puola, Romania sekä Baltian maat. Maiden todettiin merkittävästi hyötynneen läntisistä naapureistaan, ja maiden kielteistä kantaa myös jollain tavalla ymmärrettiin: ”Most of the countries (- -) are still poorer than their neighbors and have not shed a sense of victimhood; many have never had large numbers of people from distant parts of the world (- -); and many have only a limited familiarity with the crises of the Middle East.” Maiden entisestä uhrin asemasta mainittiin myös syyskuussa 2015 artikkelissa, jossa Masarykin yliopiston sosiologian professori Csaba Szaló selitti tilannetta:

“There is a long history of victimization in our region (- -) We are the ones who have always been victims of injustice, the ones who have suffered. And now there is somebody trying to grab that status. People find it very difficult to accept that somebody might suffer more than us.”⁵²⁶

Siitä huolimatta, että Itä-Euroopan pakolaisvastaisuudelle annettiin ainakin näissä kahdessa artikkelissa jopa kattavat selitykset, ei NYT kuitenkaan jätä muistuttamatta Itä-Euroopan maiden sulkiessa rajojaan siitä hyödystä, jota maat olivat itse aiemmin saaneet:

”These developments should be especially worrisome to the Eastern Europeans. Their inability to travel freely was an agonizing aspect of their decades under Communist dictatorship, and the generous welcome they received when they rejoined the ranks of Western liberal democracies was a great triumph for all of Europe.”⁵²⁷

Eräissä mielipidekirjoituksessa kerrottiin puolalaisten sekä paikallisten poliitikkojen asenteista pakolaisten vastaanottamisesta. Osa puolalaisista uskoi, ettei maan tulisi vastaanottaa kuin kristittyjä pakolaisia, jotta kotiutuminen maahan onnistuisi. Historia, ja muistamattomuus astui kuvaan, kun Gebert muistutti yli miljoonan puolalaisen paenneen 1980-luvulla kommunistista diktatuuria länteen. Ja pakolaiskriisin kannalta vielä olennaisemmasta: ”During World War II, Iran took in over 100,000 Polish refugees fleeing the Soviet Union.”⁵²⁸

Samaan tapaa kuin Yhdysvaltojen kohdalla vedottiin juutalaisten auttamatta jättämiseen, näissä Itä-Eurooppaa koskevissa huomautuksissa vedottiin usein siihen, että maiden pakolaisia on autettu aiemmin. Rautamuurin takaa paenneita ihmisiä käytettiin perusteena, että Itä-Euroopan tulisi suhtautua pakolaisiin vastaanottavaisemmin. Pakolaiskriisi olisi tietyllä tavalla tilaisuus osoittaa ”kiitollisuutta”, samaan tapaan kuin se oli Saksalle tilaisuus puhdistaa mainettaan. Yhdessä artikkelissa puhuttiin erityisesti Balkanista, millä tarkoitettiin Kroatiaa, Sloveniaa, Bosnia-Hertzegovinaa ja Serbiaa, joihin Jugoslavian hajoamissodat olivat vaikuttaneet 1990-luvulla:”On the surface, the countries of the former Yugoslavia, whose bloody disintegration

⁵²⁶ “Eastern Bloc’s Resistance to Refugees Highlights Europe’s Cultural and Political Division”, NYT, 13.9.2015.

⁵²⁷ “Eastern Europe’s Short Memory”, NYT, 16.9.2015.

⁵²⁸ “Poland Shouldn’t Shut Out Refugees”, NYT, 10.9.2015.

shocked the world, would seem naturally sympathetic to the plight of refugees, and indeed the outpouring of sympathy and aid in recent days has been notable.”⁵²⁹

Vaikka Saksan kohdalla toinen maailmansota oli useammin mainittu historiallinen tapahtuma, muutamissa kirjoituksissa viitattiin myös Itä- ja Länsi-Saksaan. Berliini toimi turvapaikkana vuonna 2015, mutta Länsi-Berliini oli:

”a haven in the heart of East Germany for people fleeing communism, predominantly in the 1960 s; for Tamils escaping civil war in Sri Lanka in the 1980s; and for pacifists from West Germany seeking to avoid compulsory military service.”⁵³⁰

Keskeinen aihe, jolloin Itä-Saksa tuotiin esiin, on Angela Merkelin juuret siellä. Lehdessä todettiin Merkelin olevan velkaa ”her freedom to European unity”⁵³¹, minkä vuoksi pakolaiskriisi oli hänelle myös henkilökohtainen asia⁵³², ja artikkelissa ”Overcoming Cruelty in Today’s Germany” käsiteltiin pitkästi Itä-Saksan merkitystä Merkelin uran ja päätösten kannalta. ”Occasionally, she makes clear that she draws on the long wait for the fall of the wall as a guide to her brand of politics.” Artikkelin alussa todettiin: “the experience of a cruelly divided country has shaped [saksalaisten] response [pakolaiskriisiin]”⁵³³. Artikkelissa luotiin kuva siitä, että kaikesta huolimatta Merkelin politiikkaan ei kokemus julmasti jaetusta valtiosta ollut vaikuttanut, ei ainakaan pelkona pakolaisiakohtaan:

”Just once in the past year did she explicitly draw on her East German experience to explain her refugee policy. (- -) She underlined how important it was for anyone who is persecuted to have someone elsewhere looking out for them — as prisoners in East Germany were not forgotten by West Germany. ’Many, many people are not in the happy situation that we are in Germany’ (- -) and supporting the oppressed can mean ’that dictatorships don’t allow themselves just anything.’”⁵³⁴

Muuten kuin Saksan kohdalla jakautuneeseen Saksaan viitattiin elokuussa 2015 mielipidekirjoituksessa, jossa lainattiin osaa Nick Cohenin The Observerin kolumnista: “If the British carry on like this (- -) the Channel will become our Berlin Wall”⁵³⁵ viitaten Iso-Britannian tiukkoihin pakolaiskäytänteisiin. Cohenin kolumnissa ajatusta laajennettiin kuvaamalla Englannin kanaalin muuttuvan paramilitaristisen poliisin vartioimaksi raja-aidaksi, jonka ylitysrityksissä viattomia ihmisiä tulisi kuolemaan.⁵³⁶

⁵²⁹ “17,000 Migrants Stranded in Croatia by Border Crackdown”, NYT, 19.9.2015.

⁵³⁰ “Migrants Arriving in Germany Face a Chaotic Reception in Berlin”, NYT, 27.11.2015.

⁵³¹ “Germany, Refugee Nation”, NYT, 22.12.2015.

⁵³² idib.

⁵³³ “Overcoming Cruelty in Today’s Germany”, NYT, 14.9.2016.

⁵³⁴ idib.

⁵³⁵ “The Haves and the Have-Nots”, NYT, 7.8.2015.

⁵³⁶ Cohen, 2015.

Kovin pitkälle historiaan ei aineistossa mennä montaa kertaa. Niissä muutamissa tapauksissa, kun näin tehdään, kyseessä oli pitkälti historiallinen vertauskuva nykypäivän tapahtumille. Orlandossa tehtyyn terrori-iskuun liittyvässä mielipidekirjoituksessa kirjoittaja Roger Cohen kuvaili iskun tekijää Omar Meteenin olevan:

”Gavrilo Princip of the early 21st century, the young man who ripped up an old, decaying political order. Like the 19-year old Bosnian Serb nationalist whose bullets ignited World War I, Mateen has set a spark to a time of inflammable anger.”⁵³⁷

Cohen totesi, ettei Mateen välttämättä koskaan muuta maailmaa, ja kyseessä on ainoastaan synkkä mielikuva. Ottaen huomioon kevään ja kesän 2016 pakolaisvastaisen liikehdinnän, Cohenin käyttämä vertauskuva oli erityisen ajankohtainen, sillä pahimmassa tapauksessa Orlandon isku olisi saattanut sytyttää tulenaran tilanteen.

Vanhempaa aikaa vertauskuvissa edusti esimerkiksi artikkeli: ”Migrants Provoke an Identity Crisis in Europe”, jossa puhuttiin Euroopan menneisyydestä eteläiselle pallonpuoliskolle matkanneina kolonialisteina, ja miten Eurooppaan suuntautuva maahanmuuttoliike houkutteli pohtimaan, onko virran suunta kääntynyt: ”Now, it is the powers of Europe, which once divided Africa between them, that face an invasion that could reshape their societies.”⁵³⁸ Kirjoittaja kuvasi Eurooppaan tulijoiden kotimaita ”colonial-era creations overlaid with war, oppression, corruption or decline.”⁵³⁹, ja kuinka 1800-luvun teollistuminen ajoi Euroopan rikkauksien äärille, mutta: ”In the 21st, the imperative has turned back on itself.”⁵⁴⁰

Kolonialismia ja imperialismia käytettiin kuitenkin suhteellisen vähän kirjoituksissa vertauskuvana, mikä on mielenkiintoinen huomio, erityisesti ottaen huomioon, miten monet pakolaiskriisiin liittyvistä maista ovat olleet joko siirtomaiden hallitsijoita tai siirtomaita. Itä-Euroopasta todettiin eräässä kirjoituksessa:

”As for the region’s seeming indifference to the migrants’ plight, that is partly because unlike France, Britain and Germany, the former Communist states have no history of colonialism. The attitude is: We didn’t meddle in these countries that are now sending the refugees, like other nations did, and so we have no sense of guilt about our obligation to deal with them”⁵⁴¹

⁵³⁷ “Orlando and Trump’s America”, NYT, 14.6.2016.

⁵³⁸ “Migrants Provoke an Identity Crisis in Europe”, NYT, 26.6.2015.

⁵³⁹ idib.

⁵⁴⁰ idib.

⁵⁴¹ “Eastern Bloc’s Resistance to Refugees Highlights Europe’s Cultural and Political Divisions”, NYT, 13.9.2015.

Muuten aihe oli yllättävän harvoin esillä. Osasyynä tässä saattoi kuitenkin olla se, ettei Englannista ja Ranskasta kirjoitettu suurta määrää artikkeleita, ja Saksan kohdalla historialliset viittaukset liittyvät vahvasti 1900-lukuun.

Ehdottomasti vanhimmista historian aiheista käsiteltiin artikkelissa ”The Haves and the Have-Nots”, jossa todettiin muun uutisoinnin perusteella vaikuttavan lähes siltä, että Calaisiin kertyneet pakolaiset ovat ”bent on a modern-day reersal of the Battle of Agincourt in 1415 (- -) Today’s threadbare warriors — fugitives from newer war zones — have no visible lances, swords, ships, shields or longbows.”⁵⁴². Italialaisen Beppe Severgninin mielipidekirjoituksessa ehdotettiin pakolaisten sijoittamista Italian maaseudulle, jossa väestö on vähentymässä ja vanhentumassa. ”it occurs to me that the ancient Romans, as they so often do, might offer a solution.”⁵⁴³ Idea on peräisin antiikin roomalaisilta, jotka palkitsivat legionalaisiaan maa-alueilla. ”Veterans would farm uncultivated areas, produce wealth that went back into the community, and take care of themselves. (- -) Those early pioneers and their families populated vast tracts of Italy and the lands beyond.”⁵⁴⁴

Aineistossa historian käyttö on monipuolista ja kattavaa. 1900-luvun konfliktit ovat vertauskuvista ja kohteista yleisimpiä: todennäköisesti moderni lukija sai niistä eniten irti, ja kykeni ymmärtämään vertauksen, vaikka hänen historiantietämyksensä olisikin heikompaa. Historian avulla luotiin vertauskuvia, taustoitettiin paikallisten tilanteita, ja perusteltiin vaatimuksia. Lukijoihin vedottiin henkilökohtaisten kertomusten lisäksi kohtaloilla, joihin monet voivat samaistua. Historian avulla osoitettiin, että aikakaudesta riippumatta maahanmuuttajia on ollut kaikkialla, ja käytännössä jokainen valtio on jossain vaiheessa hyötynyt maahanmuutosta. Täten oli ainoastaan kohtuullista, että pakolaisia autettaisiin. Koskaan ei kuitenkaan voisi olla varma, miten maahan saapunut tulevaisuudessa saattaisi muuttaa maata:

”I wonder what [Republikaanit] would have told a desperate refugee family fleeing the Middle East. You’ve heard of this family: a carpenter named Joseph, his wife, Mary, and their baby son, Jesus.”⁵⁴⁵

⁵⁴² ”The Haves and the Have-Nots”, NYT, 7.8.2015.

⁵⁴³ ”Let Refugees Settle Italy’s Empty Spaces”, NYT, 4.11.2015.

⁵⁴⁴ idib.

⁵⁴⁵ ”The Statue of Liberty Must Be Crying With Shame”, NYT, 22.11.2015.

7 PÄÄTÄNTÖ

Kun keväällä 2014 Bulgariaan saapuneet pakolaiset olivat pääasiassa syyrialaisia, ja maahan saapuneiden määrä oli kasvanut tuhannesta yhdeksään tuhanteen, mutta New York Timesissa ei vielä osattu kuin varovasti ennakoida seuraavien vuosien tapahtumia. Lehden uutisoinnin kehitystä seuraamalla tästä lyhyestä artikkelista vuoden 2016 loppuun saakka, oli selväsi havaittavissa, miten Euroopan pakolaiskriisiksi nimetty tilanne muuttui. Muutama uutinen vuoden 2014 aikana vaihtui syyskuuhun 2015 mennessä lähes sataan, minkä jälkeen uutisten määrä lähti laskuun marraskuun 2015 jälkeen. Kolmen vuoden ajanjakson sisälle mahtui muutos jonkin asteisesta *status quosta* tilanteeseen, jossa Euroopan unionin alueelle saapui viisi kertaa enemmän turvapaikanhakijoita kuin vuosikymmenen alussa.

Tutkimukseni keskittyi selvittämään neljän tutkimuskysymyksen avulla sitä, millaisia teemoja the New York Times käytti pakolaiskriisin uutisoinnissa, ja miten niistä kirjoitettiin. Toisaalta tarkastelin uutisoinnin muuttumista vuosien 2014–2016 välisenä aikana. Viimeisenä kysymyksen tarkoitus oli selvittää, miten Euroopasta ja Yhdysvalloista kirjoitettiin suhteessa kriisiin. Lehti kirjoitti kriisistä yleisesti ottaen monipuolisesti ja laajasti. Aineistoon mahtui kolmen vuoden ajalta 551 artikkelia. Niissä tilannetta lähestyttiin useasta eri näkökulmasta, ja ne kuvasivat Euroopan tapahtumia niin valtioiden, pakolaisten, kuin järjestöjenkin kannalta. Euroopan unionin viranomaiset, poliitikot sekä asiantuntijat kommentoivat tilannetta omasta näkökulmastaan ja heidän yhdysvaltalaiset kollegansa omastaan. Pakolaiskriisin keskeiset tapahtumapaikat Kreikka, Saksa, Italia ja Välimeri esiintyivät aineistossa usein, kun lehden kirjoittajat kuvasivat elämää sekä sopeutumista yllättäen muuttuneeseen tilanteeseen.

Uutisoinnista keskeisimpinä teemoina nousivat esille kriisiin reagoiminen, pyrkimykset löytää sille ratkaisu, sekä sen ympärillä käytävä turvallisuuskeskustelu. New York Timesin toimituskunta, Yhdysvaltojen hallinto, Eurooppa ja Euroopan unioni reagoivat kaikki eri tavoin. Lehdessä kolumneissa vaadittiin puuttumista tilanteeseen mahdollisimman nopeasti avoimella maahanmuuttopolitiikalla, samalla kun EU:ssa kiisteltiin yhteisistä pakolaiskiintiöistä, ja Yhdysvaltojen kohdalla pakolaiskriisistä ei keskusteltu ennen syyskuuta 2015, jolloin Euroopan tapahtumat nousivat suuren yleisön tietoisuuteen kolmevuotiaan Aylan Kurdin

hukkumisen ja Itävallasta kuorma-autosta 71 maahanmuuttajan ruumiiden löytymisen jälkeen. Näiden tragedioiden myötä keskusteluun nousivat myös kriisin ratkaisukeinot, joita ei vielä alkuvuodesta 2015 pohdittu samaan tapaan. Euroopassa äänestettiin jäsenmaiden pakolaiskiintiöistä, ja loka-marraskuun vaihteessa uutisoitiin neuvotteluista Turkin kanssa tilanteen helpottamiseksi. Yhdysvallat puolestaan päättivät nostaa maahan otettavien syyrialaisien määrää syyskuussa.

Turvallisuus nousi teemana esille ensimmäisen kerran Välimeren ylittävän ihmisalakuljetuksen muodossa, kun merellä oli hukkunut tuhansia Eurooppaan pyrkineitä. Syksyllä kriisin saadessa enemmän huomiota, alkoi lehdessä näkyä pelot terrorismin rantautumisesta Eurooppaan pakolaisten mukana. Nämä huolet konkretisoituivat Pariisissa marraskuussa 2015, kun äärijärjestö ISIS teki siellä sarjan terrori-iskuja. Yli 130 sivullisen hengen vaatineet iskut käänsivät samalla keskustelun turvallisuuteen, ja synnyttivät uudenlaisen kiireen myös pakolaiskriisin ratkaisemiseksi. Yhdysvalloissa jo ennestään turvallisuuskeskeisen keskustelun muuttui teoksi, kun maassa tehtiin lainsäädännöllisiä muutoksia terrori-iskujen estämiseksi. Euroopassa puolestaan kiirehdyttiin Turkin kanssa neuvoteltavaa sopimusta, ja ilmapiirin muutoksesta kertoi maahanmuuttovastaisen liikehdinnästä uutisoinnin lisääntyminen.

Konkreettisia ratkaisuja kriisiin tehtiin erityisesti vuoden 2016 aikana, jolloin Euroopan unionin ja Turkin välinen pakolaissopimus saatiin viimeistelyä. Sen myötä erityisesti Kreikasta alettiin palauttamaan maahansaapuneita Turkkiin pakolaisleireille, Turkki valvoi sen ja Euroopan unionin välistä rajaa tarkemmin vastineeksi Euroopan unionin jäsenyyskeskusteluiden vauhdittamisesta. Sopimuksen myötä Kreikan tilanne alkoi väliaikaisesti helpottua, ja uutisoinnissa keskityttiin jälleen enemmän turvallisuuteen, erityisesti useiden Euroopassa tehtyjen terrori-iskujen vuoksi. Turvallisuuskeskustelua korosti myös Yhdysvaltojen presidenttivaalien yhteydessä käyty maahanmuuttajavastainen keskustelu, sekä Berliinin joulumarkkinoille tehty terrori-isku, joka kattoi suurimman osan vuoden 2016 joulukuun uutisoinnista.

Nämä teemat kertovat myös kriisin uutisoinnin muutoksesta. Kun vuoden 2014 aikana tilanteen vakavuus alkoi paljastumaan, ensimmäisenä lehdessä reagoitiin kriisiin. Lehdessä vaadittiin valtioiden ja Euroopan unionin nopeita ratkaisuja, jotta estettäisiin Välimerellä hukkuvien määrän nousu. Siihen reagoitiin ensimmäisenä EU:n tasolla yrittämällä hillitä salakuljetusta. Unionissa pohdittiin, miten tilanteeseen voitaisiin puuttua, ja Yhdysvalloissa alettiin pohtimaan maan roolia myöhemmin syksyllä. Konkreettisista ratkaisuja alettiin miettimään vuoden 2016 lähestyessä, ja samaan aikaan kriisiin reagoivat uutiset vähentyivät, kun tilanne oli vakiintunut. Kevään ja kesän aikana uutisointi alkoi vähentyä, ja kiinnostus pakolaiskriisiä kohtaan vähentyi, mikä näkyi myös uutisoinnista tehdyissä tilastoissa. Turvallisuuskeskustelua puolestaan käytiin halki koko aineiston, mutta sen painopiste ja teema vaihteli pääasiassa Euroopan tapahtumien mukaan, ja keskustelun hiipuessakin se nousi esille vuoden 2016 loppuun saakka.

Kirjoituksissa seurattiin tarkasti Euroopan Unionin pyrkimyksiä ratkaista tilannetta, sillä sen ulkorajoilta kriisin traagisimmat kuvat ja tarinat julkaistiin. Unionin hidas toiminta ja riittämättömät teot olivat koko kolmen vuoden aikana lehden kritiikin kohteena. Samalla, kun tuhannet ihmiset hukkuivat Välimeren ylityksien aikana, Unioni kiisteli keskenään kiintiöistä, avoimista rajoista ja poliittisista erimielisyyksistä. Kolumni toisensa perään vaati Unionin pikaisia toimia vedoten sekä velvollisuuteen että menneisyyteen. Euroopan unionin rakoileminen nähtiin huolestuttavana muutoksena, joka tulkittiin uhaksi koko Unionin olemassaololle. Unioni edusti koko Euroopan mannerta, ja sen yhtenäisyys myös länsimaista yhtenäisyyttä. Kriisin ratkaisemista pidettiin erityisesti Euroopan velvollisuutena, jolla tarkoitettiin lähinnä Euroopan unionia. Uutisoinnissa yksittäisten valtioiden merkitys oli kokonaisuuden kannalla hyvin pieni, ja suuri rooli uutisoinnissa merkitsi yleensä myös isoa roolia koko Euroopassa.

Euroopan unionin hajoamisen tiellä seisoivat kuitenkin Saksan liittokansleri Angela Merkel. Hänen päätöksensä avata Saksan rajat pakolaisille kesällä 2015 sai sekä kiitosta että kritiikkiä. Kyseessä oli samaan aikaan sisäpoliittisesti suuri riski, että eurooppalaisten arvojen ja moraalin puolustus. Merkelin pysyminen kannassaan terrori-iskuista ja laskevasta suosiossa huolimatta teki hänestä hahmon, joka New York Timesin kolumnin mukaan jäisi historiaan. Saksan rooli Euroopan pakolaiskriisin keskeisenä toimijana ja Euroopan johtajana korostui entisestään. Erään artikkelin mukaan: "where Germany goes, the rest of Europe will follow."⁵⁴⁶

Jonkinlaisena vastavoimana Saksan auktoriteetille oli Unkari ja sen pääministeri Victor Orbán, jotka edustivat lehdessä Euroopan äärioikeiston ja pakolaisvastaisuuden nousua. Provosoivat, EU-kriittiset äänet Itä-Euroopasta herättivät kysymyksen siitä, oliko Unioni laajenemispyrkimyksissään kulkenut liian pitkälle itään, ja vaarantaisivatko niskoittelevat jäsenvaltiot Euroopan integraation lisäksi sen koko olemassaolon.

Yhdysvalloissa Euroopan pakolaiskriisi ei ollut erityisen keskeinen kysymys ennen Aylan Kurdin hukkumista elokuun lopussa 2015. Maa heräsi tapahtumiin verkkaisesti. Vaikka päätöksiä syyrialaisien pakolaisten vastaanottamisesta tehtiin nopeasti, mutta tavoitteen saavuttaminen ei edennyt samaa vauhtia. Sen esteenä seisoivat turvallisuushuolet sekä pitkä pakolaisprosessi. Kriisiä tarkkailtiin etäältä, ja samalla kun Eurooppa kamppaili akuutissa tilanteessa, Yhdysvalloissa pystyttiin käymään harkitsevampaa keskustelua sekä pohdintoja siitä, mikä olisi oikea tapa menetellä.

Pakolaisuus on teema, joka yhdistää menneisyyttä, nykyisyyttä ja tulevaa. Historian näkökulmasta pakolaisuus sekä maahanmuutto ovat olleet keskeisiä yhteisöjen ja yhteiskuntien rakentajia. Euroopan pakolaiskriisistä on tämän tutkimuksen kirjoitushetkellä aikaa vain kuusi vuotta, ja monilla tavoilla siihen liittyvät ja sen aikaiset ilmiöt ovat edelleen läsnä.

⁵⁴⁶ "Paris and Europe's Anti-Refugee Backlash", NYT, 17.11.2015.

Pakolaiskriisin tutkimuskohteiden määrä on rajaton myös historian tutkimuksen kentällä. Käyttämääni aineistoa voisi analysoida huomattavasti laajemmin diskurssianalyysin avulla, tai käsitehistorian kautta. Saksan rooli kriisissä, sekä Syyrian naapurimaiden asema kriisin vastuunkantajina ansaitsisivat omat tutkimuksensa. Lisäksi esimerkiksi Europan poliittiselta kentältä löytyy pakolaiskriisiin liittyen useampi ilmiö äärioikeiston, populismin, Unionin jakautumisen ja Brexitin kautta. Yhdysvaltojen kontekstissa maan keskustelu, sekä maahanmuuton turvallistaminen on myös mahdollisuus. Lisäksi tutkimusaiheita voi pohtia käsitehistorian kautta, miten kriisi-termiä käytettiin, tai miten termejä pakolaiset, maahanmuuttajat, turvapaikanhakijat ja siirtolaiset teksteissä käytetään. Pakolaiskriisi on kokonaisuutena hedelmällinen tutkimusaihe, sillä kriisi on hyvin tuore, ja sitä seurattiin sekä perinteisessä että sosiaalisessa mediassa, ja siihen reagoitiin kansallisilla, kansainvälisellä ja järjestöjen tasolla.

LÄHTEET

Alkuperäislähteet

The New York Times (NYT) 1.1.2014 – 31.12.2016. (<https://nytimes.com>)

Kirjallisuus

Aliens and Nationality Act, 8 U.S. Code. §1157. (2012)

Ahonen, Pertti (2018). Europe and refugees : 1938 and 2015-16. Patterns of Prejudice, 52 (2-3), 135-148. [doi:10.1080/0031322X.2018.1433006](https://doi.org/10.1080/0031322X.2018.1433006)

Armstrong, Ashley Binetti (2020). You Shall Not Pass! how the Dublin System Fuelled Fortress Europe. Chicago Journal of International Law 20, no. 2 (Winter, 2020): 332-383. <https://www-proquest-com.ezproxy.jyu.fi/scholarly-journals/you-shall-not-pass-how-dublin-system-fueled/docview/2431036663/se-2?accountid=11774>

Bankston, Carl & Zhou, Min (2018). Involuntary migration, context of reception, and social mobility: the Case of Vietnamese refugee resettlement in the United States. UNU-WIDER. <https://doi.org/10.35188/UNU-WIDER/2018/456-8>

Benček, David & Strasheim, Julia (2016). Refugees welcome? A dataset on anti-refugee violence in Germany. Research and Politics, 3(4), 1-11. <https://doi.org/10.1177/2053168016679590>

Boberg, Henrik (2004). Mustaa valkoisella – näkökulma sanomalehtiin historiallisena lähteenä. Historiatieteellinen aikakauskirja Lähde, 1/2004. Joensuun yliopistopaino: Joensuu.

- Cantat, Celine & Rajaram, Prem Kumar (2018). The Politics of the Refugee Crisis in Hungary: Bordering and Ordering the Nation and Its Others. Teoksessa The Oxford Handbook of Migration Crises (toim. Cecilia Menjivar, Marie Ruiz & Immanuel Ness) DOI:[10.1093/oxfordhb/9780190856908.013.69](https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780190856908.013.69)
- Župarić-Iljić, Drago & Valenta, Marko (2018). "Refugee Crisis" in the Southeastern European Countries: The Rise and Fall of the Balkan Corridor. Teoksessa The Oxford Handbook of Migration Crises (toim. Cecilia Menjivar, Marie Ruiz & Immanuel Ness) DOI:[10.1093/oxfordhb/9780190856908.013.69](https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780190856908.013.69)
- Frontex (2016). Risk Analysis for 2016. Warsaw. DOI: [10.2819/416783](https://doi.org/10.2819/416783)
- Ghezelbash, Daniel (2018). Refuge lost: Asylum law in an interdependent world. Cambridge University Press: New York.
- Heikkinen, Vesa (2012). Ideologia. Teoksessa Genreanalyysi: Tekstilajitutkimuksen käsikirja. (toim. Vesa Heikkinen, Eero Voutilainen, Petri Lauerma, Ulla Tiitilä & Mikko Lounela). Gaudeamus: Helsinki.
- Hiltunen, Anna-Kaisa (2019). Euroopan porteilla: turvapaikkapolitiikan vaikeat vaiheet. Gaudeamus: Helsinki.
- Hirsjärvi, Sirkka & Hurme, Helena (2000). Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino.
- Kivikuru, Ullamaija, Maasilta, Mari & Nikunen, Kaarina (2018). Johdanto. Teoksessa Pakolaisuus, tunteet ja media. (toim. Mari Maasilta & Kaarina Nikunen). Vastapaino: Helsinki
- Lloyd, Austin. Operation Inherent Resolve. Hampton Roads International Security Quarterly (Oct 01, 2015): 65. <https://www-proquest-com.ezproxy.jyu.fi/scholarly-journals/operation-inherent-resolve/docview/1721190107/se-2?accountid=11774>.
- Paavilainen, Ulla (toim.) (2016). Mitä missä milloin 2017. Otava: Helsinki.
- Pietikäinen, Sari & Mäntynen, Anne (2009) Kurssi kohti diskurssia. Tampere: Vastapaino.
- Pose, Pablo (2018). The United States and Migration Crises: Refugees in the Past and Present. Teoksessa The Oxford Handbook of Migration Crises (toim. Cecilia Menjivar, Marie Ruiz & Immanuel Ness) DOI:[10.1093/oxfordhb/9780190856908.013.69](https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780190856908.013.69)

- Puusa, Anu (2011) Laadullisen aineiston analysointi. Teoksessa Menetelmäviidakon raivaajat: perusteita laadullisen tutkimuslähestymistavan valintaan. (toim. Anu Puusa & Pauli Juuti). Helsinki: JTO.
- Pynnönen, Anu (2013). Diskurssianalyysi: Tapa tutkia, tulkita ja olla kriittinen. Jyväskylän yliopisto. <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/42412/978-951-39-5471-0.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Schwarz, Daniel (2012). Endtimes? Crises and turmoil at the New York Times, 1999-2009. Albany: State University of New York Press.
- Spohr Readman, Kristina (2011). Contemporary History in Europe: From Mastering National Pasts to the Future of Writing the World. Journal of Contemporary History 46, no. 3 (July 2011): 506–30. <https://doi.org/10.1177/0022009411404583>.
- Syrjönen, Päivi (toim.) (2014). Mitä missä milloin 2015. Otava: Helsinki.
- Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli (2009). Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Tammi: Helsinki.
- UNHCR (2011) The 1951 Convention Relating to the Status of Refugees and Its 1967 Protocol. Geneve: UNHCR. <https://www.unhcr.org/about-us/background/4ec262df9/1951-convention-relating-status-refugees-its-1967-protocol.html>
- UNHCR (2016). Global Trends: Forced Displacement in 2015. Geneve: UNHCR. <https://www.unhcr.org/576408cd7>
- van Dijk, Teun A. (2001). Critical Discourse Analysis. Teoksessa Handbook of Discourse Analysis. (toim. Deborah Tannen, Heidi E. Hamilton, Deborah Schiffrin.) Blackwell: Oxford.
- Wasem, Ruth Ellen (2020). More than a Wall: The Rise and Fall of US Asylum and Refugee Policy. Journal on Migration and Human Security, (August 2020). <https://doi.org/10.1177/2311502420948847>
- YK:n yleiskokous (1951). Sopimus pakolaisten oikeudellisesta asemasta. Geneve: UNHCR. <https://www.unhcr.org/3b66c2aa10>

Internet-lähteet

- Aguilar, Julián (2020). Abbott tells Trump administration Texas won't participate in refugee resettlement. The Texas Tribune. Julkaistu: 10.1.2020.
<https://www.texastribune.org/2020/01/10/abbott-tells-trump-administration-texas-wont-resettle-refugees/> Viitattu: 22.1.2021.
- Amnesty International. Refugees, Asylum-seekers and Migrants.
<https://www.amnesty.org/en/what-we-do/refugees-asylum-seekers-and-migrants/>
Viitattu: 14.6.2020.
- Audi, Nadim & Brothers, Caroline (2009). French Police Dismantle Migrant Camp. NYT.
Julkaistu: 22.9.2009. <https://www.nytimes.com/2009/09/23/world/europe/23france.html>
Viitattu: 17.3.2021.
- BBC (2015). Europe migrant crisis: Germany readies for 40,000 arrivals. BBC. Julkaistu: 12.9.2015. <https://www.bbc.com/news/world-europe-34231905> Viitattu: 13.4.2021.
- BBC (2016). 'We are very sorry but Denmark is not such a bad pale'. BBC Trending.
Julkaistu: 3.2.2016. <https://www.bbc.com/news/blogs-trending-35476924>
Viitattu: 6.2.2021.
- BBC (2017). Germany hate crime: Nearly 10 attacks a day on migrants in 2016. BBC.
Julkaistu: 26.2.2017. <https://www.bbc.com/news/world-europe-39096833> Viitattu: 13.4.2021.
- Brothers, Caroline (2008). A port without shelter: Clandestine migrants stuck in 'jungle' by Calais. NYT. Julkaistu: 28.4.2008.
<https://www.nytimes.com/2008/04/28/world/europe/28iht-calais.4.12408790.html>
Viitattu: 17.3.2021.
- Castle, Stephen & Bock, Pauline (2016). Jo Cox, Member of British Parliament, Is Killed in Attack. NYT. Julkaistu: 17.6.2016.
<https://www.nytimes.com/2016/06/17/world/europe/jo-cox-british-mp.html> Viitattu: 21.4.2021.
- Chen, Sewell (2016). Right-Wing Extremist Convicted of Murdering Jo Cox, a U.K. Lawmaker. NYT. Julkaistu: 23.11.2016. Viitattu: 21.4.2021
- Cision (2019). Leading daily newspapers in the United States in September 2017 and January 2019, by circulation (in thousands). <https://www.cision.com/2019/01/top-ten-us-daily-newspapers/> Viitattu: 13.4.2021.

- Cohen, Nick (2015). If you hate the migrants in Calais, you hate yourself. The Guardian. Julkaistu: 2.8.2015. <https://www.theguardian.com/commentisfree/2015/aug/02/why-fortress-britain-doesnt-welcome-refugees> Viitattu: 7.4.2021.
- Council on Foreign Relations (2021). U.S. Postwar Immigration Policy – timeline. <https://www.cfr.org/timeline/us-postwar-immigration-policy> Viitattu: 23.4.2021.
- Cox, Jo (2016). Jo Cox: Brexit is no answer to real concerns on immigration. The Yorkshire Post. Julkaistu: 10.6.2016. <https://www.yorkshirepost.co.uk/news/politics/jo-cox-brexit-no-answer-real-concerns-immigration-618169> Viitattu: 23.4.2021.
- Department of State Bureau of Population, Refugees, and Migration Office of Admissions (2019). Refugee Processing Center Refugee Arrivals through 12/31/2019. <https://www.wrapsnet.org/documents/Graph%20Refugee%20Admissions%20as%20of%2012-31-19.pdf> Viitattu: 20.4.2021.
- Euroopan komissio (2016). EU-Turkey Statement: Questions and Answers. Julkaistu: 19.3.2016. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/MEMO_16_963 Viitattu: 6.4.2021.
- Euroopan komissio (2017) European Neighbourhood Policy And Enlargement Negotiations – Iceland. https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/countries/detailed-country-information/iceland_en Viitattu: 21.4.2021.
- Euroopan komissio (2020) European Neighbourhood Policy And Enlargement Negotiations – North Macedonia. https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/countries/detailed-country-information/north-macedonia_en Viitattu: 21.4.2021.
- Euroopan komissio (2020) European Neighbourhood Policy And Enlargement Negotiations – Serbia. https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/countries/detailed-country-information/serbia_en Viitattu: 21.4.2021.
- Euroopan komissio (2021) European Neighbourhood Policy And Enlargement Negotiations – Turkey. Viimeksi muokattu: 12.1.2021. https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/countries/detailed-country-information/turkey_en Viitattu: 21.4.2021.
- European Civil Protection and Humanitarian Aid Operations (2021). Lebanon. Viimeksi muokattu: 31.3.2021. https://ec.europa.eu/echo/where/middle-east/lebanon_en Viitattu: 24.4.2021.
- Eurostat (2020a). Asylum and first time asylum applicants by citizenship, age and sex. Annual aggregated data (rounded). Viitattu: 21.6.2020.

<https://ec.europa.eu/eurostat/web/asylum-and-managed-migration/data/database>
Viitattu: 21.6.2020.

Eurostat. (2020b) Gross domestic product (GDP) at current market prices of selected European countries in 2019 (in billion euros). Chart. August 18, 2020. Statista. <https://www-statista-com.libproxy.tuni.fi/statistics/685925/gdp-of-european-countries/> Viitattu: 10.5.2021.

Georgetown Law Library (2021). Refugees in the United States. <https://guides.ll.georgetown.edu/c.php?g=592919&p=4173566> Viitattu: 12.4.2021.

Government of Canada (2021). #WelcomeRefugees: Key figures. Viimeksi muokattu: 11.1.2021. <https://www.canada.ca/en/immigration-refugees-citizenship/services/refugees/welcome-syrian-refugees/key-figures.html> Viitattu:

Haeyoun, Park & Buchanan, Larry (2015). Why It Takes Two Years for Syrian Refugees to Enter the U.S. NYT. Julkaistu: 20.11.2015. <https://www.nytimes.com/interactive/2015/11/20/us/why-it-takes-two-years-for-syrian-refugees-to-apply-to-enter-the-united-states.html> Viitattu: 7.4.2021.

Hals, Tom (2007). Anne Frank's family sought U.S. visa, letters show. Reuters. Julkaistu: 14.2.2007. <https://www.reuters.com/article/us-annefrank-letters-idUSN1430569220070214> Viitattu: 7.4.2021.

Jyväskylän yliopiston kirjasto (2021). Hakulauseet. Viimeksi muokattu: 25.3.2021. <https://koppa.jyu.fi/avoimet/kirjasto/kirjastotuutori/aihehaku-tutkimusprosessissa/hakutermit-hakulauseeksi> Viitattu: 7.4.2021.

Kalin, Ibrahim (2016). Turkey: Brussels, you've got a problem. Politico. Julkaistu: 18.8.2016. <https://www.politico.eu/article/brussels-youve-got-a-problem-failed-coup-fethullah-gulen-recep-tayyip-erdogan-erdogan/> Viitattu: 6.4.2021.

Karismo, Anna (2020). Analyysi: Mikä meni pieleen EU:n ja Turkin välillä? Pakolaissopimus osoittautui sudeksi. YLE. Julkaistu: 6.3.2020. <https://yle.fi/uutiset/3-11245477> Viitattu: 5.4.2021.

Krogstad, Jens Manuel (2019). Key facts about refugees to the U.S. Pew Research Center, Julkaistu: 7.10.2019. <https://www.pewresearch.org/fact-tank/2019/10/07/key-facts-about-refugees-to-the-u-s/> Viitattu: 6.3.2021.

Meyer, Robinson (2016). How Many Stories Do Newspaper Publish Per Day? The Atlantic. Julkaistu: 26.5.2016. <https://www.theatlantic.com/technology/archive/2016/05/how-many-stories-do-newspapers-publish-per-day/483845/> Viitattu: 6.11.2020.

- Nafría, Ismael (2018). The Ranking of the Media with More Pulitzer Prizes. The New Barcelona Post. Julkaisu: 17.4.2018. <https://www.thenewbarcelonapost.com/en/the-ranking-of-the-media-with-more-pulitzer-prizes/> Viitattu: 17.11.2020.
- Nagouney, Adam, Lovett, Ian & Pérez-Peña, Richard (2015) San Bernardino Shooting Kills at Least 14; Two Suspects Are Dead. NYT. Julkaistu: 3.12.2015. <https://www.nytimes.com/2015/12/03/us/san-bernardino-shooting.html> Viitattu: 7.2.2021.
- National Immigration Forum (2020). Factsheet: U.S. Refugee Resettlement. https://immigrationforum.org/wp-content/uploads/2020/09/Refugee-Factsheet-Final_Updated-FY20.pdf Viitattu: 14.3.2021.
- Noack, Rick. (2015). Danish Measure Would Allow Seizure of Refugees' Jewelry". Washington Post. Julkaistu: 18.12.2015. <https://www-proquest-com.ezproxy.jyu.fi/docview/1749890841?accountid=11774> Viitattu: 6.11.2020.
- NYT. Nicholas Kristof. <https://www.nytimes.com/column/nicholas-kristof>. Viitattu: 11.5.2021.
- NYT. Paul Krugman. <https://www.nytimes.com/column/paul-krugman> Viitattu: 11.5.2021.
- NYT. Roger Cohen. <https://www.nytimes.com/column/roger-cohen> Viitattu: 11.5.2021.
- Pew Research Center (2020). U.S. Media Polarization and the 2020 Election: A Nation Divided. Pew Research Center. Julkaistu: 24.1.2020. <https://www.journalism.org/2020/01/24/u-s-media-polarization-and-the-2020-election-a-nation-divided/> Viitattu: 23.1.2021.
- Pew Research Center (2019). European Public Opinion Three Decades After the Fall of Communism. Pew Research Center. Julkaistu: 21.10.2014. <https://www.pewresearch.org/global/2019/10/15/european-public-opinion-three-decades-after-the-fall-of-communism/> Viitattu: 6.11.2020.
- Pew Research Center (2014). Political Polarization and Media Habits. Pew Research Center. Julkaistu: 21.10.2014. <https://www.journalism.org/2014/10/21/political-polarization-media-habits/> Viitattu: 12.12.2020.
- Refugee Processing Center (2019). Syrian refugee arrivals in the United States from 2011 to 2019 [Graph]. Statista. <https://www-statista-com.libproxy.tuni.fi/statistics/742553/syrian-refugee-arrivals-us/> Viitattu: 13.5.2021.

- Saksan liittovaltio (2015) Statement by Federal Chancellor Angela Merkel to the European Parliament in Strasbourg. <https://www.bundesregierung.de/breg-en/chancellor/statement-by-federal-chancellor-angela-merkel-to-the-european-parliament-806312> Viitattu: 11.5.2021.
- Schema Design & Google Trends. The Lifespan of News Stories. <https://www.newslifespan.com/>. Viitattu: 6.4.2021.
- Selee, Andrew & Ruiz Soto, Ariel G. (2021) The Real Migration Crisis Is in Central America. Foreign Affairs. Julkaistu: 13.4.2021. <https://www.foreignaffairs.com/articles/central-america-caribbean/2021-04-13/real-migration-crisis-central-america> Viitattu: 6.4.2021.
- Sengupta, Somini (2014). In Dealings on Syria, Security Council Exposes Its Failings. NYT. Julkaistu: 9.5.2014. <https://www.nytimes.com/2014/05/09/world/in-dealings-on-syria-security-council-exposes-its-failings.html> Viitattu: 16.3.2021.
- Shear, Michael D. & Cooper, Helene (2017). Trump Bars Refugees and Citizens of 7 Muslim Countries. NYT. Julkaistu: 27.1.2017. <https://www.nytimes.com/2017/01/27/us/politics/trump-syrian-refugees.html> Viitattu: 9.12.2020.
- Spindler, William (2015) 2015: The Year of Europe's refugee crisis. UNHCR. Julkaistu: 8.12.2015. <https://www.unhcr.org/news/stories/2015/12/56ec1ebde/2015-year-europes-refugee-crisis.html> Viitattu: 12.3.2021.
- The Local (2016). NY Times blasts 'Denmark's cruelty toward refugees'. The Local dk. Julkaistu: 2.2.2016. <https://www.thelocal.dk/20160202/ny-times-blasts-denmarks-cruelty-toward-refugees> Viitattu: 4.11.2020.
- U.S. Citizenship and Immigration Services (2014). 2014 Executive Actions on Immigration. Viimeksi muokattu: 15.4.2015. <https://www.uscis.gov/archive/2014-executive-actions-on-immigration> Viitattu: 14.3.2021.
- UN News (2011). Syrian forces have committed crimes against humanity – UN rights panel. UN News. Julkaistu: 28.11.2011. <https://news.un.org/en/story/2011/11/396312-syrian-forces-have-committed-crimes-against-humanity-un-rights-panel> Viitattu: 13.3.2021.
- UN News (2020). Fresh evidence of war crimes committed by all sides in Syrian Conflict, probe finds. UN News. Julkaistu: 7.7.2020. <https://news.un.org/en/story/2020/07/1067761> Viitattu: 13.3.2021.

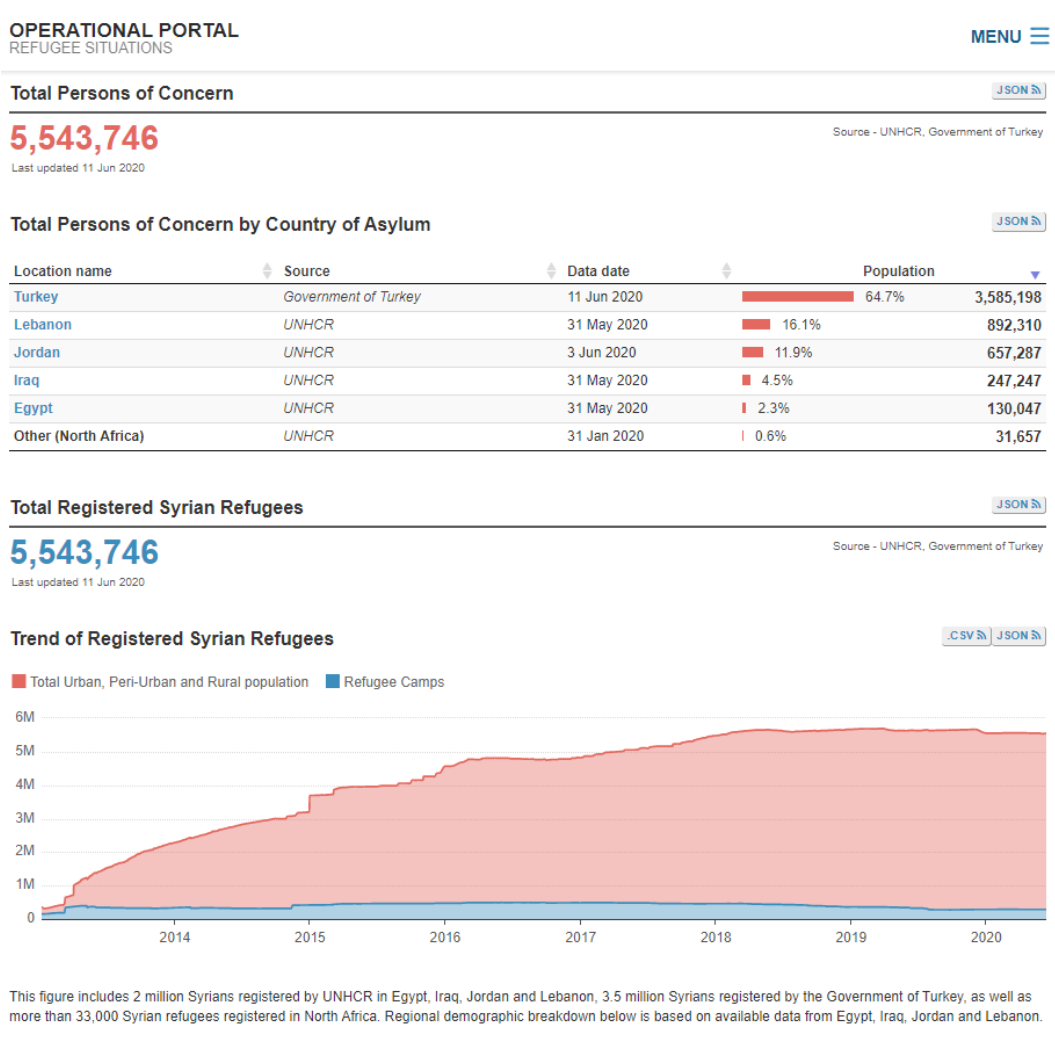
UNHCR (2020). Resettlement in the United States. Viimeksi muokattu: 3/2020.
<https://www.unhcr.org/resettlement-in-the-united-states.html> Viitattu: 4.2.2021.

UNHCR (2021) Operational Portal: Refugee Situations: Syria Regional Refugee Response.
<https://data2.unhcr.org/en/situations/syria> Viitattu: 22.4.2021.

UNHCR (2021). Syria Emergency. Viimeksi muokattu: 15.3.2021.
<https://www.unhcr.org/syria-emergency.html> Viitattu: 14.11.2020.

LIITTEET

LIITE 1 – SYYRIALAISTEN PAKOLAISTEN MÄÄRÄT ERI VALTIOISSA.⁵⁴⁷

⁵⁴⁷ UNHCR operational portal: refugee situation, luotu: 22.4.2021.